



Nummer 1 | April 2018

Themanummer:

Nederland

Waterland

*VOC-wrakken,
unieke bronnen*

*1000 jaar waterbeheer
in Kinderdijk*





Redactioneel

Nederland Waterland

Nederland leeft met water. Bijna een derde van ons land ligt onder de zeespiegel. Als Nederland zich niet zou beschermen tegen het water, dan zou een groot deel van Nederland onder water staan. De strijd met het water heeft ons land gevormd. Het water heeft ook grote voordelen opgeleverd; de VOC was de eerste multinational van de wereld, en onze waterbeheerders en baggeraars zijn wereldberoemd.

Zo vlak voor Koningsdag hebben we als redactie voor een blad gezorgd vol water, Nederland en folklore. Speciale aandacht vragen we u ook voor het lezersonderzoek op pagina 8.



Ruth in gesprek met Mara Min



De uitgangspunten van ...

Coverfoto ANP (Marco de Swart)

Inhoud

- 4 Samen
- 9 Nieuw lid
- 14 De waterschappen
- 15 *Column* Elco Brinkman
- 23 *Column* Sybrand Buma
- 27 *Column* Esther de Lange
- 28 VN-vrouwenvertegenwoordiger
- 32 Terugblik gemeenteraadsverkiezingen
- 36 De Nederlandse Spoorwegen
- 38 Deedmob - de dorpspomp van de 21e eeuw
- 45 *Column* Ruth Peetoom
- 46 Typisch Nederlands
- 50 CD&V en het geheim van onze Zuiderburen
- 52 Boekbespreking 'God en geld' - Jan Prij
- 54 Partijvernieuwing
- 58 Vrouw en politiek
- 61 Partijnieuws
- 67 *Column* Mirjam Sterk



6

Overblijfselen van de eerste multinational



12

Eet met je hart



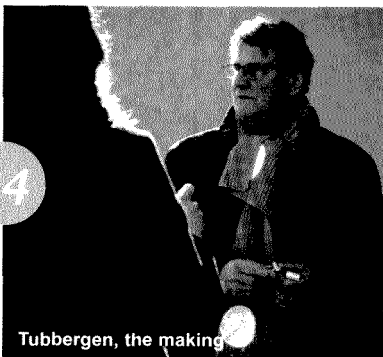
16

Goed waterbeheer vraagt solidariteit



20

Winningsdag



34

Tubbergen, the making



40

De ramp van '93



42

Wind op zee, nieuw Hollands glorie



Samen

Per seconde komt er één volle vrachtwagen aan plastic in de oceaan terecht. Al dit plastic samen vormt inmiddels een heuse plastic soep in de oceaan, en als we niet wat veranderen, drijft er tegen 2050 meer plastic in de zee dan dat er vissen in zwemmen. Zwerfafval van het land is de grootste veroorzaker van deze plastic soup, en bestaat voornamelijk uit verpakkingsmateriaal. Van al het verpakkingsmateriaal dat we gebruiken, belandt 50% binnen twintig minuten al in de prullenbank of op straat.

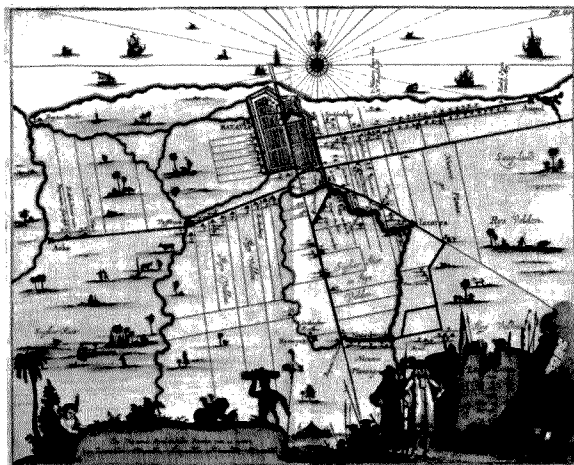
Wat kunnen we daaraan doen? De Plastic Soup Foundation organiseert, dit jaar voor het eerst, de World Cleanup Day in Nederland. Op deze dag, 15 september 2018, worden er over de hele wereld schoonmaakacties gehouden. In Nederland zal de PSF zich focussen op de rivieren, de laatste mogelijkheid op plastic afval op te vangen voor het in de oceaan verdwijnt. Wil je meedoen aan een schoonmaakactie bij jou in de buurt, of wil je er zelf eentje op poten zetten? Kijk dan op de website van de Plastic Soup Foundation. plasticsoupfoundation.org/



Overblijfselen van de eerste multinational

De Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) was bijna 200 jaar de Nederlandse handelsonderneming die handel kon drijven tussen Nederland en het gebied ten oosten van Kaap de Goede Hoop. Het bedrijf kwam voort uit een aantal kleinere bedrijven dat de handel in specerijen met Oost-Indië oppakte, nadat het Nederlandse schepen verboden werd om Spaanse en Portugese havens aan te doen. Tekst **Marloes Metaal** | Fotografie **Leonard Walpot**

Raadspensionaris Johan van Oldenbarnevelt vond het beter als de verschillende 'compagnieën' fuseerden tot een groot bedrijf, omdat concurrentie de winst drukte. En de accijnzen kon de Republiek goed gebruiken in haar Tachtigjarige Oorlog met Spanje. Zodoende ontstond de VOC, die het alleenrecht kreeg op de handel met 'de Oost'. Naast het monopolie op handel drijven kreeg de VOC ook vergaande militaire bevoegdheden, om een eigen leger te hebben en oorlog te voeren bijvoorbeeld.



Aanvankelijk werden vooral specerijen als peper, foelie, kruidnagel, nootmuskaat en kaneel verhandeld. Later ook onder andere porselein, slaven, ruwe olie, ivoor, goud, olifanten, zijde, koffie, thee, suiker, katoen en opium. In de beginjaren van de VOC was een voornaam doel, het dwarszitten van met name Spaanse en Portugese schepen. Zo werden schepen gekaapt en havens geblokkeerd. Met het nodige geweld werden mensen gedwongen om zaken te doen met de VOC. Zonder de piratenwinsten had de VOC de beginjaren niet kunnen overleven.

In de 200 jaar dat de VOC bestond, voeren ongeveer 4700 schepen uit naar Indië. Bijna een miljoen mensen maakten in die tijd de oversteek. Veel van die passagiers bleven in het oosten om een nieuw leven op te bouwen, ongeveer een derde deel kwam weer terug. Door ziekten en rampen overleed zo'n 5 tot 10 procent van de bemanning onderweg.

De Rooswijk

247 schepen van de VOC vergingen tijdens hun reis. Slechts 30 scheepswrakken zijn later gelokaliseerd. Een van de bekendste daarvan is 'De Rooswijk'. Dit schip verging in 1740 tijdens een storm voor de kust van Kent,



Engeland. Het werd in 2004 ontdekt door een amateur-duiker, en sindsdien is veel van de waardevolle lading geborgen. Ook zijn er menselijke resten in het wrak gevonden, en die worden op dit moment onderzocht. Niet eerder werd een vergaan VOC-schip op zo'n grote schaal onderzocht, maar De Rooswijk is behoorlijk goed bewaard gebleven, én goed bereikbaar vanaf Engeland. Archeologen hopen door de inventaris van het schip maar ook door de menselijke resten een beter beeld te krijgen van het leven aan boord en van de bemanning.

'247 schepen van de VOC vergingen tijdens hun reis'

Unieke en tastbare bronnen

Als een VOC scheepswrak ontdekt wordt, is het eigendom van de Nederlandse Staat. Het ministerie van Financiën beslist dan in nauwe samenwerking met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Onderwijs, wat er met het wrak moet gebeuren. Daarbij speelt een rol of het wrak goed behouden is, of er iets bijzonders mee aan de hand is, en op wat voor plek het ligt. Ook de betrekkingen met het land in wiens wateren het wrak is gevonden, speelt een rol. De Rooswijk zonk met een een grote lading zilveren staven en munten aan boord, maar die zijn eerder boven water gehaald door avonturier en commercieel berger Rex Cowan. Hij onderzocht het schip tien jaar geleden

al en maakte afspraken over de 'buit' met het ministerie van Financiën. Een kwart van de schat ging naar de Nederlandse staat, de rest was voor Cowan.

'Ons zeevaartverleden heeft Nederland gevormd'

Minister Wopke Hoekstra van Financiën vindt de verantwoordelijkheid voor scheepswrakken van de VOC een bijzondere loot in zijn portefeuille. 'De VOC was de eerste multinational van de wereld, en een bedrijf waarbij het echt mogelijk was om van een dubbeltje een kwartje te worden. Ons zeevaartverleden heeft Nederland gevormd, en de scheepswrakken vertellen deels het verhaal van dat verleden. Niet dat we op alles trots zijn wat er gebeurd is, maar de geschiedenis van de VOC maakt deel uit van ons collectieve geheugen. De archeologische waarde van de wrakken zit erin, dat zij unieke en tastbare bronnen zijn van dat verleden. Het zou fantastisch zijn om nog een goed bewaard gebleven exemplaar te vinden.'



Lezersonderzoek CDA magazine

Wat vindt u van ons ledenblad?

Dat het CDA zichzelf steeds vernieuwt, dat wist u al. Op pagina 54 vindt u een mooi stuk over het CDA van de toekomst; CDA nieuwe stijl.

Ook het ledenblad is toe aan vernieuwing. Maar dat kunnen wij niet gaan doen zonder uw medewerking.

Wat vindt u als lezer belangrijk aan het ledenblad? Welke rubrieken leest u graag? Welke juist helemaal niet? Wat mist u in het blad? Welke onderwerpen zou u graag besproken zien?

Vul de enquête in op www.cda.nl/lezersonderzoek, of vul onderstaande bon in en stuur hem op naar **CDA Redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag**.

Lezersonderzoek CDA magazine

Wat vindt u in het algemeen van het ledenblad? Leest u het graag?

Welke rubrieken waardeert u en waarom?

Welke rubrieken waardeert u niet en waarom niet?

Wat mist u in het blad? Welke onderwerpen zou u graag besproken zien?

Wat vindt u van de dikte van het blad?

Wat is uw geboortjaar?

Nieuw lid

Naam Anna Schröder

Leeftijd 22 jaar

Woonplaats Amsterdam

Thuisituatie Student op kamers

Beschrijf jezelf in 5 woorden?

Geïnteresseerd, eigenwijs, betrokken, ambitieus, dankbaar

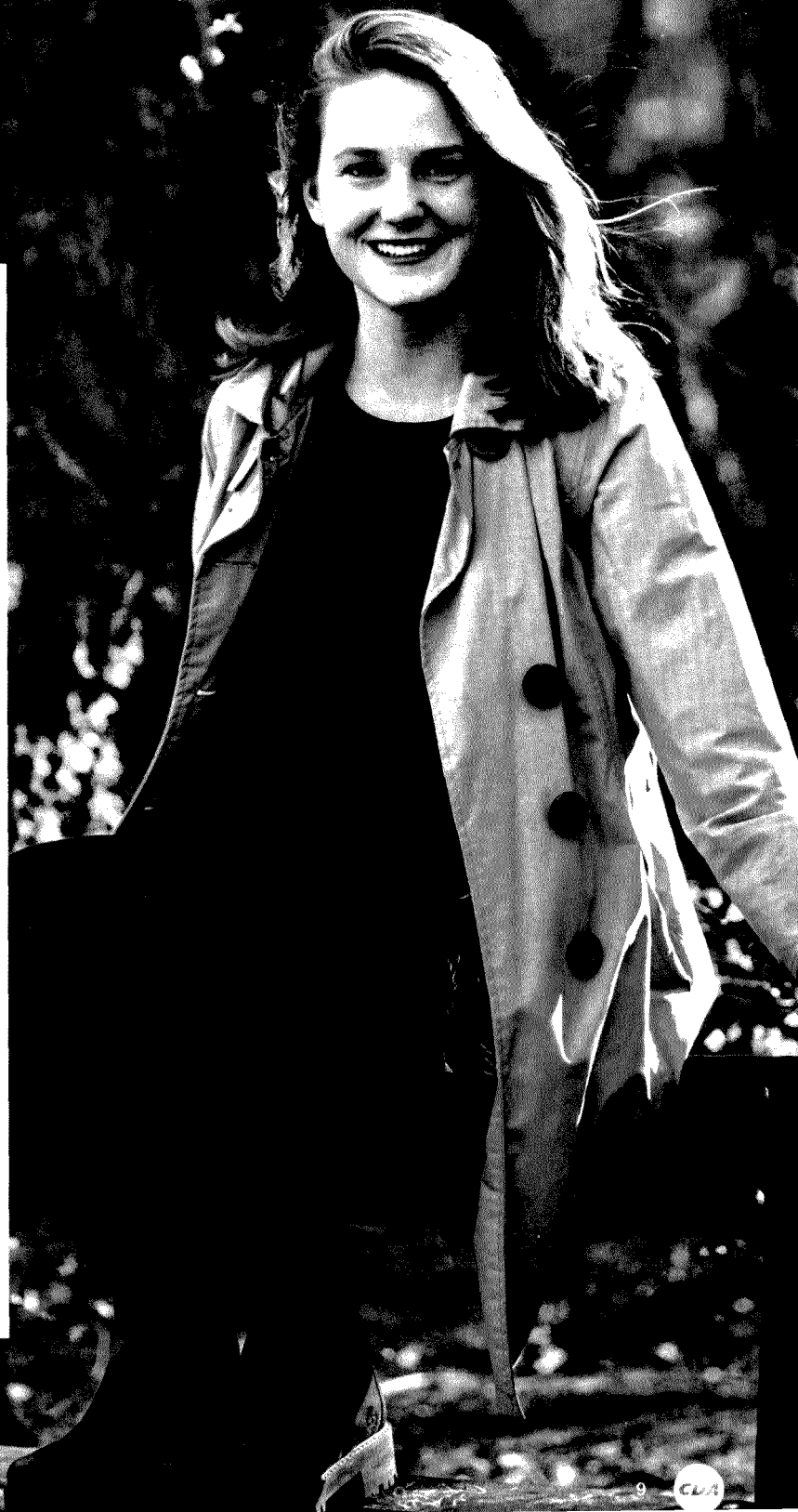
Wat doe je in het dagelijks leven?

Ik studeer Rechtsgeleerdheid en European Studies aan de Universiteit van Amsterdam. Naast mijn studie zit ik in de Studentenraad van Rechtsgeleerdheid en heb ik een bijbaan als werkstudent bij een headhuntersbureau. Op vrije avonden ben ik vaak te vinden bij mijn studentenvereniging of in Rialto, mijn favoriete bioscoop in de Pijp.

De afgelopen 4 jaar als stemgerechtigde heb ik mij een zwevende kiezer gevoeld, maar toch iedere keer CDA gestemd. Het lidmaatschap zie ik dan ook vooral als een manier om het CDA beter te leren kennen.

Welke politicus vind je inspirerend en waarom?

Ik vond het gaaf hoe CDJA-voorzitter Lotte Schipper als 24-jarige, pas afgestudeerde student op nummer 3 (en zelfs als eerste vrouw) op de kieslijst van het CDA in Amsterdam stond!





Ruth in gesprek met ...

Mara Min

Het gezicht van Waterschap Hunze en Aa

Tekst Jan Wijbenga | Fotografie Gerhard Taatgen

Al jaren het gezicht van het waterschap

Volgend jaar zijn er weer waterschapsverkiezingen. Dat duurt nog even, maar de waterschappen vinden het belangrijk dat hun werk meer bekend wordt bij de inwoners. Dat is ook nodig, omdat lang niet iedereen weet hoe belangrijk de rol van het waterschap is, zeker jongeren niet.

Maar het waterschap Hunze en Aa heeft Mara Min (17) uit Hoogezand. Ze zit in de eindexamenklas van het VWO op het Alletta Jacobscollege in Hoogezand, en is *het gezicht* van het waterschap Hunze en Aa.

Hoe nikt u geïnteresseerd? 'Dat is wel grappig. Mijn vader zag op Teletekst dat men een 'gezicht' zocht voor het waterschap. Tegelijkertijd belde mijn oma: is dit niet iets voor jou? Ik heb gesolliciteerd met een filmpje, waarin ik vertelde wie ik was, wat ik met water had en waarom ik geïnteresseerd was. Ik won de auditie, maar er was een probleempje: ze zochten iemand van minimaal 15 jaar. De vorige was 12 jaar oud en had tijdens een excursie heimwee gekregen. Ik had niet verteld dat ik 13 was. Na overleg ging het toch door. Er komt dan wel wat op je af: het gezicht zijn houdt ook in fotoshoots doen en filmpjes maken en inspreken.'

Je hebt ook in het Jeugdbestuur gezeten.

'Inderdaad, twee jaar. Dat was erg leerzaam. Elk waterschap heeft een jeugdbestuurder. Die gaan landelijk met elkaar in debat, en nemen deel aan excursies. Wat ik ervan geleerd heb is vooral dat het beheer veel meer inhoudt dan je denkt. Zo dacht ik bijvoorbeeld dat je een gat in de dijk wel eenvoudig kon stoppen met zand. Toen we dat een keer oefenden, bleek het allemaal veel ingewikkelder te zijn.

Het waterschap doet ook aan onderzoek, naar de waterkwaliteit bijvoorbeeld. Het is verantwoordelijk voor een goede grondwaterstand, van groot belang voor wie daarvan afhankelijk is. Ook zorgt men voor veiligheid: als de dijken niet op orde zijn, zou Nederland voor de helft onderlopen! Die moeten wel onderhouden worden.'

Je hebt ook cursussen gegeven over waterbeheer

'Klopt. Dat doe ik nog. Ik geef in maart weer de cursus *Waterschap, wat wij doen voor u*. Het is een gratis cursus voor alle inwoners uit het gebied van Hunze en Aa.

In vier lesavonden vertel ik van alles over het werk van het waterschap. Ik kwam op het idee, toen ik zelf een cursus Politiek Actief had gevolgd. Waarom zou dat niet voor het waterschap kunnen? Maar ik wil ook de jeugd interesseren. Je kunt al beginnen in het basisonderwijs, en natuurlijk ook in het voortgezet onderwijs. Op mijn eigen school vinden ze het niet raar dat ik dit doe. Ze kennen mij inmiddels een beetje ...'

Je bent ook geïnteresseerd in politiek

'Bij verkiezingen vulde ik altijd al stemwijzers in. Ja, en ik kwam steeds uit bij het CDA. In 2016 heb ik meegedaan aan de nationale en een internationale MEP-conferentie. Dat is een soort rollenspel waarin je naspeelt hoe het Europese parlement werkt. Je moet standpunten innemen over bepaalde vraagstukken, je wordt ingedeeld in landen en moet dan onderhandelen en afspraken maken met andere partijen. Lobbyen dus. Debatteren vind ik leuk, ik ben daar ook wel goed in. Ik heb een CDJA debat gewonnen, en deed ook mee aan een landelijk debat, trouwens samen met een andere CDJA-er uit Groningen!'

Wat is er zo leuk aan debatteren? 'Dat je naar elkaar luistert zonder ruzie te maken. Speeches houden vind ik boeiend, een samenhangend verhaal afsteken. Ook voorzitter zijn vind ik leuk. Je kunt dan een proces van uitwisseling van meningen goed laten verlopen. Ik probeer altijd de mensen elkaar beter te laten begrijpen.'

'In de gemeente Midden Groningen, waar Hoogezand onder valt, ben ik betrokken bij de CDA raadsfractie. Ik mag natuurlijk nog niet stemmen, en dat is ook wel

jammer, maar ik ben wel regelmatig bij fractie- en raadsvergaderingen en wordt echt serieus genomen.'

Het valt me op dat er steeds meer jonge CDA-ers onder de 18 actief worden. Enig idee hoe dat komt?

Mara meteen: 'Ik denk dat dat door de sociale media komt. Berichten onder jongeren verspreiden zich snel, via netwerken. Het scheelt ook dat jongeren geen last hebben van oude beelden van de politiek en van vroegere politici. Ze staan fris tegenover partijen zoals die zich nu laten zien.'

'Speeches houden vind ik boeiend, een samenhangend verhaal afsteken'

Hoe zie jij je toekomst? 'Ik wil na het eindexamen religiewetenschappen gaan studeren. Ik ben niet gelovig opgevoed, en mijn omgeving verbaast zich daar ook over, maar die studie lijkt me boeiend en breed. Je kunt er nog allerlei kanten mee op. Misschien iets met cultuur, of met Europese organisaties of het Europese Parlement. Europa is toch mee gebouwd op christelijke waarden. Bovendien: al die talen, dat lijkt me machtig mooi!'

Nog even terug naar de waterschappen: dat blijf je doen? 'Zeker, ik blijf het gezicht van het waterschap.

Daar zit geen termijn aan vast. Dingen die ik naast de cursussen doe zijn bijvoorbeeld meehelpen bij wandelweekenden langs bepaalde routes. En ik heb net een voice-over ingesproken voor een app. Het waterschap is als overheidsorgaan al heel oud. Al vanaf 1215 gingen boeren samenwerken en taken verdelen om de waterhuishouding te regelen. Waterbeheer is super belangrijk. Dat wil ik graag uitleggen.'

Heb jij tenslotte nog tips voor mij als partijvoorzitter?

'Oei, dat is een vraag die ik niet had verwacht. Es even denken. Ik heb zelf gemerkt dat het belangrijk is om als voorzitter het gesprek objectief te leiden. Ook zou ik proberen om jongeren er meer bij te betrekken. En misschien helpt het ook om jonge lijsttrekkers te kiezen.'



Kwetsbare mensen verbinden

Een bezoek aan Den Bosch bracht mij in aanraking met een mooi initiatief tegen eenzaamheid. Het restaurant waar wij gingen eten deed mee aan de EET met je hart campagne. Op tafel lag een visitekaartje van Stichting Met je hart met het verzoek om één euro extra te betalen over de totale rekening. Deze euro wordt besteed aan een lokaal initiatief tegen eenzaamheid, waarbij het gaat om waardevolle ontmoetingen tussen eenzame ouderen. Tekst Ymkje van 't Riet

Eenzaamheid is een groot maatschappelijk probleem dat onze aandacht vraagt. Onlangs nog vroeg minister Hugo de Jonge extra aandacht voor vereenzaming onder ouderen. Aandacht voor eenzaamheid lag ook aan de basis van de Stichting Met je hart. 'Tijdens een fotodocumentaire over de eenzaamheid van de ouderdom ontmoette ik Greet', vertelt initiatiefneemster Babs van Geel. 'Greet was mijn grote inspiratiebron voor de oprichting van Stichting Met je hart. Greet is een bijzondere, slimme maar zeer eenzame vrouw. Door mijn ontmoeting met Greet werd ik sterk geconfronteerd met de eenzaamheid van het ouder worden.' Het gevoel dat dit oepriep leidde tot actie. In 2013 werd Met je hart opgericht.

De missie van de stichting is het verbinden van kwetsbare mensen: Met heel ons hart slaan we een brug tussen vergeten worden en aandacht krijgen. We zorgen dat mensen er zijn voor elkaar, dat ze elkaar ontmoeten. Want wij geloven dat samen zijn en samen iets ondernemen het leven fijner én rijker maakt. Hier zetten we ons graag voor in. Persoonlijk en oprecht. Samen met anderen. Met ons hele hart.

'Bewust is de keuze gemaakt om een campagne te starten in de horeca. Uit eten gaan staat voor genieten, plezier, samen zijn met geliefden en vrienden. Gedachte was dat het mooi is als dit gevoel een beetje gedeeld kan

worden met ouderen. In de horeca wordt de passieve burger bereikt', aldus Van Geel. Op laagdrempelige wijze wordt zo aandacht gevraagd voor eenzaamheid, wordt gewerkt aan bewustwording én de opbrengst kan gebruikt worden voor lokale initiatieven. Dit klinkt logisch en eenvoudig maar er zit natuurlijk een hele wereld van organisatie achter.

BARRY AT SMA (AMBASSADEUR):

'EET met je hart; zo simpel kan het zijn. Zo'n mooie manier om met plezier en smaak een ander te steunen. Prachtig initiatief dat zo simpel is dat het briljant wordt'

In april 2013 startte een pilot in Utrecht. Inmiddels wordt het werk van de stichting uitgebreid in Brabant. Het werk wordt in de verschillende gemeenten gedragen door lokale teams van vrijwilligers. Daar ligt de kracht. Lokale vrijwilligers en lokale ondernemers die zich gezamenlijk inzetten voor lokale mogelijkheden voor ontmoeting. Lokaal kan er een eigen invulling gegeven worden aan het werk. Wat lokaal wordt opgehaald gaat 100% terug naar de lokale actie.

'Creativiteit en ondernemerschap kunnen hierbij worden benut', zegt Van Geel. 'Een team moet uit minimum drie personen bestaan. In beginsel is er één stamtafel, een plek voor maandelijkse ontmoeting, nodig. Binnen het eigen lokale team kunnen horecagelegenheden benaderd worden. Op het landelijk bureau werken drie medewerkers die ondersteuning bieden aan de lokale teams in de deelnemende gemeenten.

De belangrijkste partner bij het bereiken van de doelgroep is de lokale zorg. Babs van Geel vertelt dat, 'Stichting Met je hart in iedere gemeente samenwerkt met huisartsen, ouderenverpleegkundigen, thuiszorgmedewerkers, wijkverpleegkundigen, pastoren en buurtbewoners. Dit is een

intensief proces maar zorgt ervoor dat we juist ook die onzichtbare groep ouderen kunnen laten deelnemen in de samenleving. Ouderen worden in eerste instantie door hen uitgenodigd om de eerste drempel weg te nemen.' Alle gasten worden persoonlijk uitgenodigd en er wordt door het team persoonlijk contact met de oudere opgenomen om te overleggen over wensen en mogelijkheden.

In 19 gemeenten doen restaurants inmiddels mee aan EET met je hart. Via het visitekaartje op tafel komen gasten in aanraking met de stichting en de restaurants zetten hun deur ook open voor de maandelijkse (of soms wekelijkse) ontmoeting van ouderen. Meestal gaat het om een ontmoeting in kleine kring, selectie van ouderen vindt plaats op postcode zodat ouderen in elkaars buurt wonen en er langdurig contact kan ontstaan. Voor ophalen en thuisbrengen wordt gezorgd. Duurzame relaties tussen de deelnemers zijn het doel.

'Door ontmoetingen te organiseren op plekken waar ook andere mensen elkaar ontmoeten is er sprake van zien en gezien worden. Er worden mooie verhalen gedeeld en levensvragen beantwoord. Mensen geven aan dat zij weer zin hebben in het leven, hoe belangrijk nieuwe vriendschappen zijn en dat hun leven weer een nieuw doel heeft.', zegt Babs van Geel enthousiast. Voor haar en alle vrijwilligers is dat de kroon op het werk van Met je hart. 'Er is sprake van een win-win situatie, er wordt veel gegeven maar je krijgt er ook veel voor terug, het verrijkt de levens van de vrijwilligers en de ouderen.' *

Call for action

Enthousiast geworden voor dit initiatief?

Wil jij iets betekenen in jouw gemeente?

Voor informatie of een draaiboek kun je contact opnemen via info@metjehart.nl

Meer informatie:

 www.metjehart.nl

 facebook.com/metjehart

 twitter.com/metjehart.nl



De waterschappen: uniek nederlands

Over de politisering van de waterschappen en de toekomst

Tekst Joleyn Tange | Fotografie Rijkswaterstaat

De waterschappen zijn een uniek Nederlands fenomeen met een dito status. De meeste Nederlanders zijn echter niet bekend met het waterschap; maar liefst driekwart van de stemgerechtigden weet niet wat een waterschap doet. Ook de Duitsers kwamen er pas aan het einde van de Tweede Wereldoorlog achter dat er in Nederland een vierde bestuurslaag bestond, de waterschappen.

Afstand

Het feit dat de waterschapsverkiezingen niet populair zijn onder de Nederlandse bevolking is vaak gebruikt als argument in de discussie over de toekomst en legitimiteit van de waterschappen. Om de populariteit te bevorderen, worden de verkiezingen tegenwoordig tegelijk gehouden met de Provinciale Staten verkiezingen en is het personenstelsel vervangen voor een lijstenstelsel – hetzelfde stelsel als dat van andere verkiezingen. Desondanks leeft waterbeheer niet onder een breed publiek, en is de ervaren afstand tussen waterschap en burger met deze nieuwe verkiezingen niet verdwenen.

‘Waarom zou het waterschap zijn bestaansrecht moeten ontlenen aan een hoge opkomst?’

De waterschappen vormen een bestuurslaag die voor het uitvoeren van haar functie afhankelijk is van het heffen en innen van belasting en dus wordt betaald door Nederlandse burgers. Dit vraagt om transparantie en daarom ook om een democratisch bestuur, stelt Eddy van Hijum, gedeputeerde in Overijssel en gepromoveerd op de organisatie van waterbeheer. ‘Waterschappen zijn een

vorm van functionele decentralisatie; het doel van deze bestuursvorm is om belanghebbenden in het gebied zo direct mogelijk bij concrete beslissingen en betalingen te betrekken.’

Gezien de belangrijke functie die de waterschappen uitvoeren in ons land, - *zonder waterbeheer geen Nederland* -, is de vraag naar de legitimiteit van de waterschappen opmerkelijk. Van Hijum: ‘Hun functie wordt niet minder belangrijk en het risico dat waterbeheer zal moeten concurreren met andere belangrijke taken van een gemeente of provincie – als de waterschappen worden afgeschaft – kunnen we ons als waterland niet permitteren.’ Verder is het zorgen voor een goed waterpeil en bescherming tegen overstroming steeds vaker een integraal onderdeel van bredere ruimtelijke afwegingen zijn, zoals het creëren van ruimte voor de rivier of waterberging.

Maar de populariteit van de waterschappen dan? Volgens van Hijum is het veel belangrijker dat de waterschappen hun handelen legitimeren door het meer interactief vormgeven van de uitvoeringsprojecten en door meer interactie met de belanghebbenden. Eén ding is in ieder geval duidelijk; er is genoeg vertrouwen dat de waterschappen hun taken goed uitvoeren. Het bestuur kan worden aangesproken op fouten en de boeken zijn openbaar. Dát zijn de efficiënte waarborgen van de democratie. In de woorden van Eddy van Hijum: ‘Waarom zou het waterschap zijn bestaansrecht moeten ontlenen aan een hoge opkomst? •



Elco Brinkman

Fideel

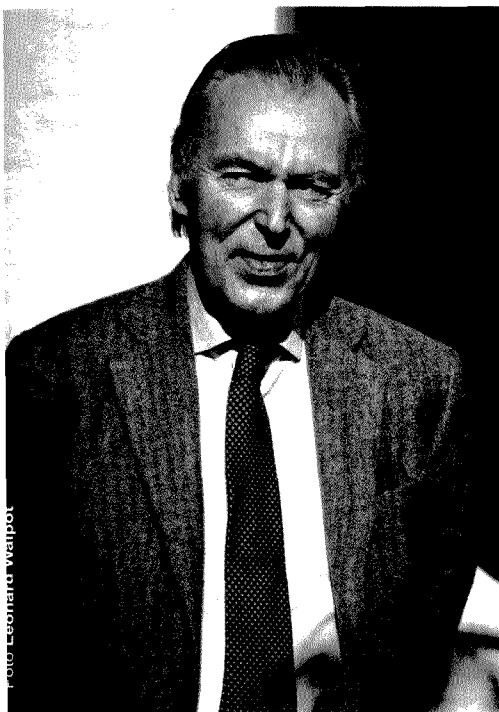


Foto: Leonard Waipot

Mijn zoon was onlangs in Cuba. 'De ontdekking van de hemel is zelfs hier nu wel voorbij', mailde hij uit Cuba onder een foto van hemzelf in een vergaderzaal onder een grote prent van Fidel. Hij was er voor zijn werk. Nu men ook op dat mooie eiland inziet dat de opvattingen en de olie uit een systeem als dat van Venezuela geen soelaas meer bieden voor de vraagstukken van de toekomst, wordt Cuba vanuit kapitalistische sferen geholpen om zelf meer in eigen energie te voorzien. Gelukkig hebben wij nieuwe generaties die na onze kolen en het aardgas nu hun energieke kennis en ervaring in energie uit suikerriet willen stoppen.

Ondertussen woedt hier in Nederland de storm over het al dan niet hernoemen van de Coentunnel. Moeten we de tunnel dan voortaan Baudet voor verkeer van rechts en Pechtold voor de andere rijrichting gaan noemen? Op gevaar af nu als te openhartig of te jolig te worden beschouwd, of misschien wel te jofel, houd ik het er bij dat we beter het verleden het verleden kunnen laten, het heden vandaag en ons samen zetten aan de dagen van morgen en overmorgen.

Dat laatste wordt de belangrijkste taak van de net nieuw verkozen gemeentebestuurders. Geen luidkeelse uitingen, maar zichtbare daden. Dat is ook de taak van landsbestuurders en senatoren die geen oogje mogen dichtknijpen bij slordige wetgeving. Er ligt voor hen wel een regeerakkoord, maar dat is al bijna een half jaar oud en er is dus al weer genoeg nieuws te doen: de energievoorziening, het vliegverkeer, de woningnood.

Dit is allemaal substantiëler dan ergens een nieuwe naam op plakken. Met echt resultaat kan onze nieuwe minister van Buitenlandse Zaken pas echt de boer op. En dan kan hij overal ter wereld een bordje met symbolische foto's van onze springlevende democratie en stijgende welvaart ophangen, hoe weinig eensgezind onze beelden, opvattingen en symbolen soms ook mogen zijn. Dat is pas fideel - en dat woord dan in de betekenis van betrou-

baar, aangenaam, niet krenterig, eerlijk, hartelijk. Wij houden immers allemaal van dit oranje land, niet alleen tijdens Olympische Spelen!

*'Het verleden
het verleden
laten en ons
samen zetten
aan de
toekomst'*

Ja, laat dat vooral de betekenis en het beeld blijven van ons bestuurlijk handelen na de recente verkiezingen. Er is in het verleden al genoeg gekissebis geweest, er zijn valse beloften gedaan en er zijn al genoeg revoluties gestrand. Nee, sommige kroonjuwelen van de zestiger jaren blijken niet zoveel meer waard te zijn. Ja, gelukkig zijn er nu genoeg andere energiebronnen om ons aan te gaan warmen. Alleen nog 'even' praktische politiek bedrijven om die nieuwe vlammen te ontsteken zonder een oververhit debat over vorm en procedure. Voor hierop zorgvuldig letten wil ik nog graag fideel bewindvoerder zijn!

Goed waterbeheer vraagt solidariteit

Nederlanders staan in de hele wereld bekend om hun kennis over water en waterbeheer. Niet zo gek in een land dat voor een groot deel onder zeeniveau ligt. Het waterbeheer in Nederland is goed op orde. Vaak zo goed, dat droge voeten, het zuiveren van afvalwater en het juiste peil in sloten en kanalen voor velen van ons heel vanzelfsprekend is.

Tekst **Bernard de Jong** en **Ymkje van 't Riet**


Toch zit er een hele wereld achter waterpeilen en afvalwater. Veilige dijken, droge voeten en schoon water zijn niet vanzelfsprekend. Dat is hard werken. Veel van dat werk gebeurt door waterschappen. Bernard de Jong, CDA-Hoogheemraad voor het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, is een bevolgen waterschapper.

'Een belangrijke taak van ons waterschap is de waterveiligheid: het beheren, onderhouden en waar nodigen verbeteren van de dijken. Als waterschap kunnen we geen 100% veiligheid geven. Maar natuurlijk doen we er wel zoveel mogelijk aan om de kans op een overstroming te minimaliseren', zegt Bernard de Jong. 'Bewustwording bij de burger is van groot belang.' Klimaatontwikkelingen leveren op termijn vraagstukken op met betrekking tot waterveiligheid en wateroverlast. Hierin speelt het waterschap een rol, maar ook de gemeente en de burger. De inrichting van de gebouwde omgeving is hierbij van belang. In veel gemeenten wordt bijvoorbeeld aandacht besteed aan het vervangen van tuintegels door groen, om zo het bergen van water te bevorderen.

'Naast veiligheid voor de randstad door bescherming tegen overstromingen vanuit de grote rivieren, is ook de beschikbaarheid van voldoende en zoet water in West Nederland een belangrijk vraagstuk voor nu en in de toekomst', stelt Bernard de Jong. De beschikbaarheid

van voldoende zoetwater lijkt in een land als Nederland geen vraagstuk. Maar is dat wel. 'De zoetwateraanvoer vanuit de rivier de Lek neemt af, waardoor de zouttong vanuit de Noordzee via de Nieuwe Waterweg en de Hollandse IJssel, dieper landinwaarts kan dringen. Zelfs zover dat de inlaat van Hoogheemraadschap Rijnland bij Gouda bereikt wordt.' 'Zoetwater is nodig voor natuurgebieden en veenweidegebieden en kwetsbare teelten zoals bollen en bomen', aldus De Jong. 'Oplossing hiervoor wordt gezocht in een capaciteitstoename van de zoetwatertoevoer via alternatieve routes. Op deze wijze wordt de zoetwateraanvoer voor west-nederland in droge tijden vergroot.'

Terwijl het waterbeheer ons direct raakt, lijkt de praktijk vaak ver van ons af te staan. Door de vanzelfsprekendheid dat waterzaken goed geregeld zijn, maar ook doordat bedreigingen op watergebied vaak niet direct voor het oog zichtbaar zijn. Steeds meer treedt het waterschap naar buiten, wordt direct contact gezocht met de burger en wordt in relatie met omwonenden en andere partners gezocht naar draagvlak voor uit te voeren projecten. Belangrijk in dit proces zijn de zogenaamde meekoppelkansen en solidariteit. 'Het waterschap zoekt bij haar projecten naar partners om mee te denken, om extra kansen die projecten hebben te benutten. Hierbij kan gedacht worden aan koppeling met recreatie, natuur, verkeersveiligheid



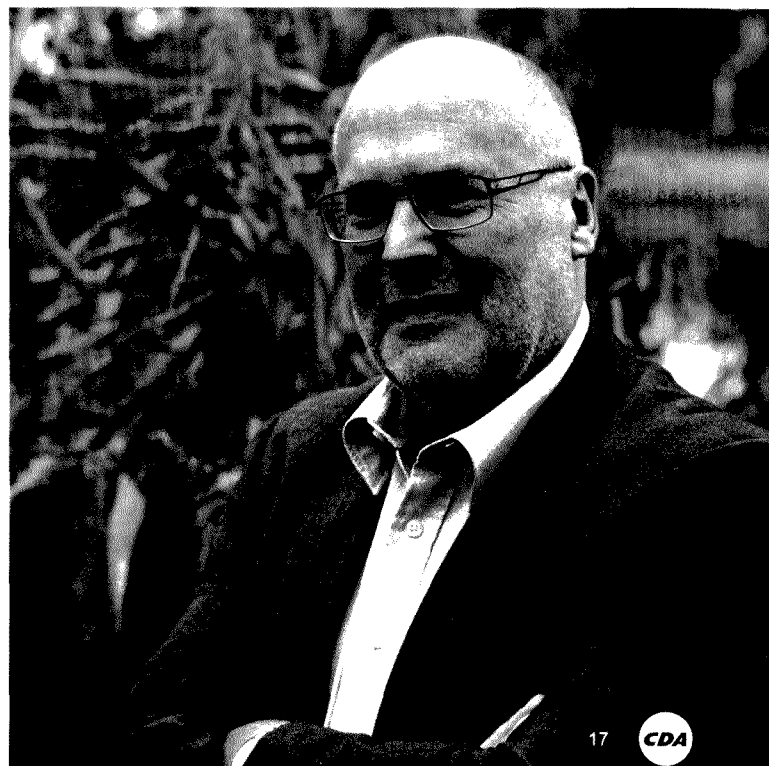
'Een belangrijke taak van ons waterschap is de waterveiligheid: het beheren, onderhouden en waar nodigen verbeteren van de dijken'

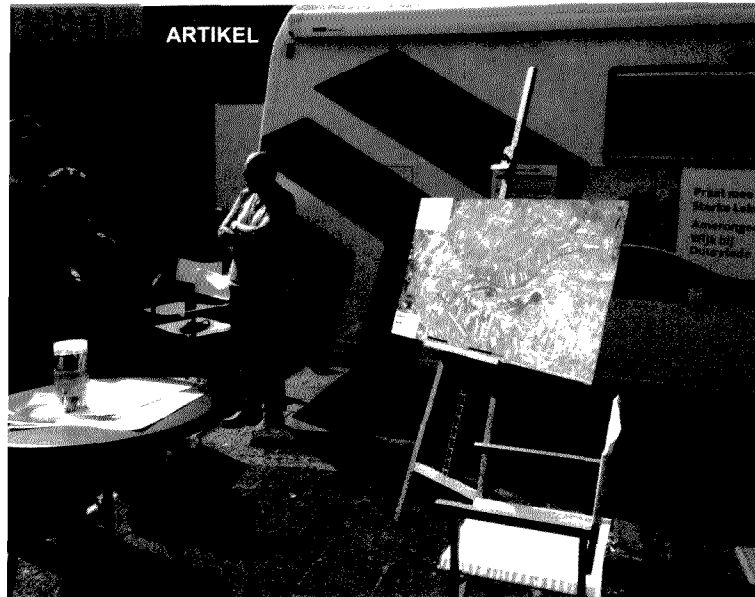
en aanleggen van bruggen.' 'Projecten raken ook aan de directe leefomgeving van mensen, soms is er sprake van direct belang van veiligheid, maar in andere gevallen ligt het belang van de ingreep verder van huis. In beide gevallen is solidariteit noodzakelijk.'

Het waterschap HDSR is naast haar reguliere taken momenteel bezig met twee grote projecten in het eigen werkgebied met een reikwijdte ver buiten het gebied.. Het project Sterke Lekdijk en de KWA (Klimaatbestendige WaterAanvoer). Om met eigen ogen te zien wat deze projecten inhouden zijn wij het gebied ingegaan om op locatie te kijken.

Vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek kan via verschillende wateraanvoerroutes extra zoetwater naar West-Nederland aangevoerd worden in tijden van extreme droogte. De capaciteitsuitbreiding is een gezamenlijk project met het hoogheemraadschap van Rijnland en is opgenomen in het Deltaplan Zoet Water. In verschillende fases wordt binnen dit project de capaciteit vergroot. De aanvoer van zoetwater gebeurt via drie routes in HDSR-gebied: Leidsche Rijn / Oude Rijn (water uit Amsterdam-

Rijnkanaal), Noordergemaal / Doorslag / Gekanaliseerde Hollandse IJssel (water Amsterdam-Rijnkanaal) en Lopikerwaard (water uit de Lek).





Op alle drie trajecten zijn maatregelen nodig om het extra water aan te kunnen voeren. In de Leidsche Rijn / Oude Rijn zal de beschoeiing op verschillende locaties worden aangepast. In de tweede route is het Noordergemaal gerenoveerd en wordt de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel gebaggerd. Hierdoor kan er extra water aangevoerd worden. De maatregelen die nodig zijn in de Lopikerwaard zijn het meest ingrijpend voor het gebied. 'De watergangen in de Lopikerwaard zijn op dit moment niet overal groot genoeg om aan die extra doorvoer van zoet water te kunnen voldoen', aldus De Jong. We bezoeken het punt van 'no regret' bij Polsbroek. Een punt in het project waar men snel mee aan de slag gaat. Hier moet een waterknelpunt bij het dorp Polsbroek worden opgelost. 'De huidige stuw moet worden verruimd om het benodigde water door te kunnen laten. Er zijn hier meekoppelkansen met Staatsbosbeheer voor natuurvriendelijke oevers en met de gemeente voor de plaatsing van een brug, waarmee de verkeersveiligheid vergroot wordt', vertelt De Jong. 'Verbreden, verdiepen en een hoger waterpeil hebben impact op de inwoners van het gebied, met name de agrarische grondeigenaren. Een ingewikkeld proces dat we zorgvuldig en in gesprek met de grondezitters en andere betrokkenen willen uitvoeren.'

Sterke Lekdijk

De Lekdijk beschermt een groot deel van Midden- en West-Nederland tegen overstroming. Als de Lekdijk doorbreekt, kan een groot deel van de Randstad, tot Amsterdam aan toe, overstromen. 'De afgelopen jaren hebben we met innovatieve methoden de Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven onderzocht. Op enkele plekken voldoet de dijk aan de veiligheidseisen, maar op het grootste deel van de 55 km lange dijk niet en moet de dijk versterkt worden', zegt Bernard de Jong. Rijdend door het mooie gebied zie je hier met het oog niets van. Voor het zicht is de dijk stevig. Toch is dit op veel plekken niet

het geval. 'Piping is één van de oorzaken. Bij piping gaan er kwelstromen onder de dijk door die in hun spoor zand meenemen en zo de dijk verzwakken', zegt Evelien Mewe, adviseur omgeving bij HDSR. Mewe is lid van een omgevingsteam dat verantwoordelijk is voor de verkenning, uitwerking en uitvoering van het project. 'We zitten in de fase van verkenning', geeft Mewe aan. 'Door de voordeur (de dijk) te versterken, beschermen we het achterland.' Het project is te groot om in één keer aan te pakken. Daarom wordt er ingezet op zeven deelprojecten, ieder deelproject kent zijn eigen dynamiek. 'De uitvoering van het project zal zeker 10 tot 15 jaar duren', zegt De Jong. Mewe geeft aan dat contact met de betrokkenen in het gebied voor het waterschap heel belangrijk is. 'Veiligheid is leidend in het project, maar we vinden het belangrijk om contact te hebben met de betrokkenen en open te staan voor zorgen van bewoners en eventuele meekoppelkansen die aansluiten bij de wensen in het gebied'. Hiertoe worden stakeholdergesprekken gevoerd en is een camper op locatie ingezet. 'De camper hebben wij ingezet om belevingswaardenonderzoek te doen', zegt Mewe enthousiast. 'Door steeds en meermalen op een verschillende locaties langs de Lekdijk te staan konden we goed in kaart brengen wat de beleving en wensen van betrokkenen zijn'. De versterking van de Lekdijk gaat niet alleen over veiligheid maar wordt gecombineerd met de herinrichting van de dijk en omgeving en van een recreatieterrein en natuurontwikkeling in de uiterwaard. Bernard de Jong geeft aan dat HDSR het belangrijk vindt dat naast een "sterke dijk" er uiteindelijk ook een "knappe dijk" wordt gerealiseerd in dit voor Nederland prachtige rivierengebied. De uitvoerende werkzaamheden aan de dijk beginnen vanaf 2021.

'Bewustwording bij de burger is van groot belang'

Een kijkje in de wereld achter het water laat zien dat er vele aspecten een rol spelen. Niet alleen de meer bekende zaken als (hoog)waterveiligheid, waterkwaliteit, zoetwater, verzilting, waterpeil en droge voeten, duurzaamheid en energietransitie spelen een rol maar ook is er volop aandacht nodig voor communicatie, voor contact met andere partijen (meekoppelkansen) en voor solidariteit in de samenleving. Alleen met voldoende draagvlak van verschillende partijen kan het waterbeheer goed worden uitgevoerd.

Een spetterend dagje uit voor het hele gezin!



Nederlands
WATERMUSEUM
GERAAKT DOOR WATER

WATERMUSEUM
De waterkracht van Nederland
Het watermuseum is een unieke
erfgoedlocatie met een
rijke collectie van
waterkrachtmachines
en -werktuigen.
Het museum is
gevestigd in de
voormalige
waterkrachtcentrale
van de
Nederlandse
Waterkracht
Maatschappij
in de
Nieuwe
Kade 100 in
Amsterdam.

De kracht achter Koningsdag

Op 27 april a.s. vieren we in Nederland de vijfde editie van Koningsdag. Leon Timmermans van het oranje comité Tilburg en Ron Kroon van het Oranjecomité in Dordrecht hadden in het verleden beiden de eer om de koning in hun stad te ontvangen. Samen bekijken we terug.

Tekst Joris Peters | Fotografie Dordrecht Marketing, Maartje Brockbernd fotografie





's Morgens is er niets, 's avonds is er niets meer, maar de dag daartussen is het chaos', aldus Leon Timmermans over het organiseren van het Leijparkfestival dat jaarlijks op Koningsdag wordt gehouden in Tilburg. Het festival krijgt jaarlijks tussen de 30.000 en 35.000 bezoekers, een monsterklus. Het bezoek van de Koning in 2017 eiste qua tijd minstens het dubbele. Timmermans vertelt, 'dan was het de stuurgroep, dan de stadstafels waar de ideeën werden aangedragen die vervolgens moesten worden voorgelegd, het was zeer druk die tijd. Het kostte zeker 20 uur per week, terwijl er ook nog gewoon gewerkt moest worden'. Ook Ron Kroon stelt, 'dat het koningsbezoek van 2015 in Dordrecht veel meer tijd kostte dan gewoonlijk, voornamelijk wat betreft veiligheid. Het comité had mensen uitgenodigd voor ons programma in de grote kerk, die moesten vanwege het hoogwaardigheidsbezoek gecontroleerd worden.' Toch doen beide heren het werk graag, ze dragen het Koninklijk Huis een warm hart toe en waarderen hoe de Koning en zijn familie het land bij de hand pakken en het goede voorbeeld geven, troostrijk zijn in treurige tijden en meevieren waar feest is.

*'Je kunt Tilburg terug zien
wanneer je dat koninklijk
bezoek'*

Volgens Kroon neemt het aantal vrijwilligers voor het organiseren van activiteiten op Koningsdag wel af, steeds meer ouders gaan in de schoolvakantie op vakantie waardoor er minder mensen overblijven voor het organiseren van activiteiten. Kroon merkt op dat de jeugd op school vroeger meer werd betrokken bij Koningsdag. Tegenwoordig zijn er wel de Koningsspelen, maar is er minder binding met de dag zelf. Timmermans neemt wel een

groeïende populariteit van het koningshuis waar, waar hij vroeger gek aangekeken werd voor zijn werk bij het comité krijgt hij tegenwoordig meer waardering. Die waardering is belangrijk aldus Kroon, 'we hadden een samenzijn met het hele koninklijk gezelschap aan het einde van het bezoek, daarna heeft de Koning iedereen die een bijdrage had geleverd bedankt voor zijn inzet, dit zorgde voor extra trots en een gevoel van waardering'.

Het bezoek van de Koning maakte Kroon sowieso al apetrots vertelt hij, 'zeker omdat de Koning Dordrecht als eerste stad uitkoos voor Koningsdag nieuwe stijl. Bijzonder dat we dat mochten organiseren'. Timmermans is vooral trots op de stad en de dynamiek die ontstaat bij het bezoek van de Koning. 'Je kunt lijntjes leggen waarvan je dat tevoren niet dacht. Veel meer lijntjes dan gewoonlijk. Zo hadden we een project om mensen die richting het criminele gaan weer terug te trekken in de maatschappij, door middel van muziek. Die mensen hebben in Tilburg voor de Koning opgetreden. Iedereen voelde dat er iets bijzonders aan de hand was. Je moet niet kijken waar het fout zou kunnen gaan. Laat maar zien wat de kracht is, daar bereik je veel meer mee dan de sterkste verhalen te vertellen'.





George Groenendijk, pulsvisser

George Groenendijk is pulsvisser uit de haven van Stellendam. Meerdere dagen per week vaart hij met zijn schip op zee op zoek naar de beste vis.

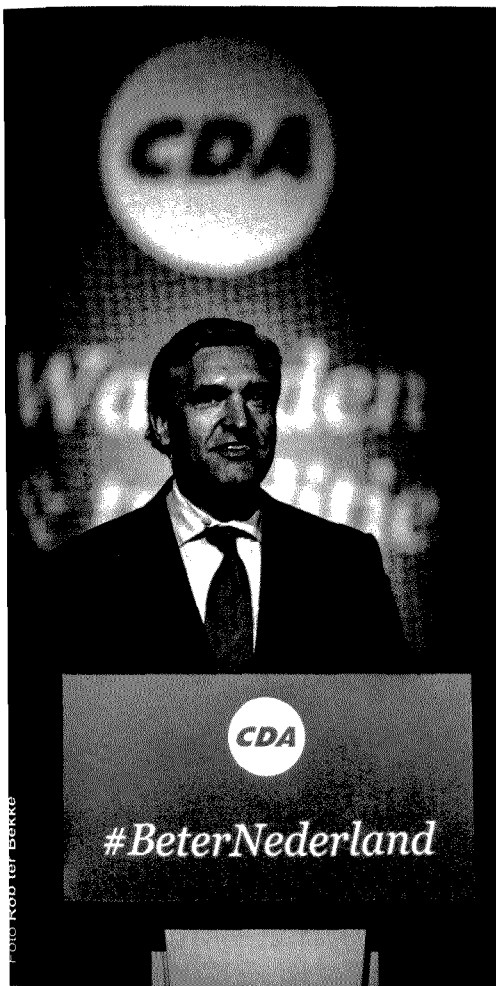
'Pulsvissen gebeurt met elektriciteit, met kleine pulschokjes, wekken we de vis op. Waar we vroeger kettingen gebruikten is er nu een stroomveld gecreëerd met kleine pulsjes.' Groenendijk vertelt dat het vissen hierdoor makkelijker gaat. 'De vissen zitten net een beetje onder het zand en voelen dan die stroom, daardoor willen ze omhoog en schieten ze het net in.' De vangsttechniek zorgt voor minder bodemberoering, aangezien vissers geen zware kettingen meer over de bodem hoeven te slepen. Ook de winst wat betreft olie is aanzienlijk. 'Met de traditionele kettingen, de wekkers, draaiden we 1,3 miljoen liter in een jaar. Nu met elektriciteit, zit ik onder de 700.000 liter.'

Groenendijk heeft uiteraard ook zo zijn opmerkelijke visvangsten meegemaakt. Tijdens die vistochten wil er nog wel eens iets verrassends meekomen in de netten. 'We hebben wel eens een bronzen kanon van een VOC-schip opgevist', vertelt Groenendijk. 'Verder vissen we wel eens kruikjes en fossielen op. Deze verkopen we aan geïnteresseerden, die komen elke week een rondje over de haven doen.'

Op de vraag wat Groenendijk hoopt dat het CDA doet voor de pulsvisseren zegt, 'ik hoop dat ze achter ons blijven staan, want wij zouden eigenlijk niet meer terug willen, dan ga je gewoon een stap terug doen in de tijd.'

Sybrand Buma

Een bijzondere prestatie



De dag van de gemeenteraadsverkiezingen, 21 maart, viel dit jaar samen met het officiële begin van de lente. Maar als je kijkt naar de vele vrijwilligers van het CDA die tijdens de campagne hele straten en wijken groen kleurden, is de lente feitelijk al veel eerder begonnen. Hoe koud het soms ook was, overal in het land gingen enthousiaste CDA'ers toch

de straat op om campagne te voeren voor onze partij. En met resultaat!

'We laten zien dat het CDA het verschil maakt'

Iedereen kent Tubbergen

Het CDA is landelijk de grootste partij gebleven. Een bijzondere prestatie, zeker als je kijkt naar de politieke versplintering met veel nieuwkomers. Ik ben dan ook ongelooflijk trots op alle kandidaten en vrijwilligers in de afdelingen, die samen een hele goede campagne hebben gevoerd. Hulde aan iedereen die zich voor én achter de schermen heeft ingezet om tot deze mooie uitslag te komen.

Het mooiste resultaat werd geboekt in Tubbergen, waar het CDA 61 procent van de stemmen heeft gekregen. Een absolute meerderheid met 12 van de 19 zetels! Een van de oorzaken hiervoor is natuurlijk onze campagnespot 'Jouw fractie, mijn fractie' die landelijk op tv te zien was. Na deze campagne kent iedereen in Nederland Tubbergen.

Naast gemeenten waarin we hebben gewonnen of gelijk gebleven zijn, zijn er ook gemeenten waar de uitslag minder was dan gehoopt. Maar waar

nieuwe partijen deelnamen leverde het CDA minder in dan de meeste andere landelijke partijen. In die gemeenten mag iedereen toch trots zijn op de energieke campagne die we met z'n allen hebben gevoerd.

Nu verder, landelijk en lokaal

Vorig jaar behaalden we met elkaar een prachtige uitslag bij de Kamerverkiezingen. We wonnen zes zetels met ons verhaal voor een beter Nederland. Het nieuwe kabinet is aan de slag gegaan en daar hebben we in deze campagne al de vruchten van kunnen plukken. Nu gaan we verder, door zowel op landelijk als op lokaal niveau te laten zien dat het CDA het verschil maakt. In de zorg voor ouderen, in de veiligheid op straat, of in onze ambitie om de woningmarkt beter en eerlijker te maken. Daar gaan we ons met zijn allen voor inzetten: voor een land dat we door willen geven.

De uitgangspunten van

Maarten van Welie is werkzaam als makelaar en gemeenteraadslid namens het CDA in de gemeente Teylingen. Hij is vader van drie jonge kinderen, getrouwd met de predikante van Warmond. Wat is zijn visie op de uitgangspunten? Door Frans de Nerée jr. | Fotografie Dirk Hol

Publieke gerechtigheid

Publieke gerechtigheid staat voor het streven naar een rechtvaardige samenleving. Rechtvaardigheid betekent Bijbels gezien niet krijgen wat je verdient, maar ontvangen wat je nodig hebt om een menswaardig bestaan te leiden. Heel basaal komt dat neer op goed en voldoende voedsel, toegankelijke gezondheidszorg, een veilige plek om te wonen en passend onderwijs.

De uitdaging voor de politiek is om deze basale behoeften betaalbaar te houden. De samenleving moet zich echter wel beseffen dat deze behoeften niet kosteloos zijn. Om dit te bekostigen moet de werkende Nederlander voldoende ruimte krijgen en geprikkeld worden om nieuwe initiatieven te ontplooiën die (in)direct bijdragen aan het menswaardig bestaan voor ieder mens.

De uitdagingen waar ik als raadslid voor sta, liggen op het gebied van wonen en duurzaamheid

Gelukkig gaat er veel goed in Nederland en het is een heerlijk land om te leven en, in mijn geval, een gezin te mogen hebben. Echter, er zijn zaken die beter kunnen. De uitdagingen waar ik als raadslid voor sta, liggen op het gebied van wonen en duurzaamheid. Helaas heeft de volkshuisvesting door de verhuurdersheffing een flinke opdonder gekregen in de laatste regeerperiode. Zeker in het licht van een ongezond lage rente vanuit de ECB worden de verschillen tussen mensen die een huis (kunnen) bezitten en de mensen die moeten huren, steeds groter. Omdat het CDA een volkspartij wil zijn, zullen we er voor moeten zorgen dat deze verschillen niet nog groter worden.

Rentmeesterschap

Dit begrip vertolkt de balans tussen de lange en de korte termijn. (Be)Houdbaarheid is mijns inziens een aardig synoniem, en wellicht beter voor de jonge(re)

generaties te begrijpen. De continue zoektocht naar balans geldt uiteraard op het gebied van de financiën, een Christendemocratie heeft ook rekenschap af te leggen over zaken als natuur, cultuur en behoud van waarden. Op de lange termijn zullen deze punten, mits ze voldoende aandacht gekregen hebben, zich ook vertalen naar houdbare financiën.

'Willen we een geloofwaardig klimaatbeleid voeren, dan moeten we de luchtvaart onder de loep nemen'

De disbalans ten faveure van de korte termijn is helaas pijnlijk zichtbaar aan het worden op het gebied van biodiversiteit en klimaat. Een voorbeeld hiervan is dat we alles uit de kast halen om van gas los te raken, alternatieve energie op te wekken, met alle ruimtelijke impact die er bij hoort, terwijl we ondertussen de luchtvaart (maar ook de zeevaart) ongemoeid laten. Willen we een geloofwaardig klimaatbeleid voeren, dan moeten

we de luchtvaart onder de loep nemen. Minder vliegen boekt immers direct resultaat! Vliegen behoren we op eenzelfde manier te belasten als, bijvoorbeeld, autorijden. Ik ben benieuwd hoe mijn kinderen en eventuele kleinkinderen terug zullen kijken op citytrips en weekendjes Barcelona per vliegtuig.

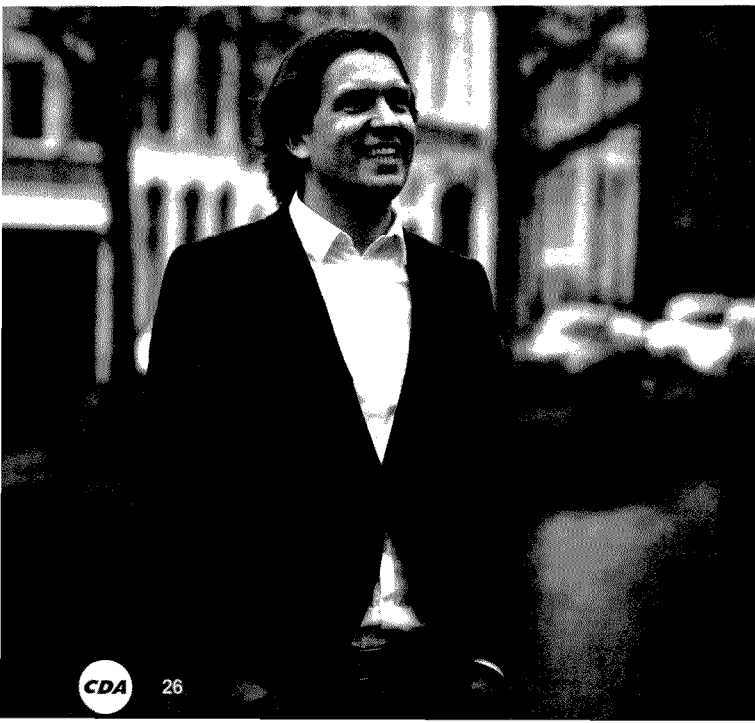
Houdbare overheidsfinanciën zijn al decennia een belangrijk punt voor het CDA, en terecht. Echter, sinds de invoering van de Euro, zullen we ook rekening moeten houden met de overheidsfinanciën van de zuidelijke lidstaten. Nu leggen we deze verantwoordelijkheid volledig neer bij de ECB met alle gevolgen van dien. Daardoor kijkt Nederland te weinig naar balans en evenwicht binnen Europa. Onze handelsbalans en in mindere mate onze overheidsbegroting vormen een bron van onbalans op lange termijn. Remedie? Meer investeren (lees: schulden) in schone infrastructuur en kennis.

Gespreide verantwoordelijkheid

Het ideaalplaatje is natuurlijk dat mensen eerst hun problemen individueel oplossen en dan familie, vrienden en/of burens opzoeken. Als die niet voorhanden zijn, kom je uit bij de kerken en andere geloofsgemeenschappen. Op papier klopt dit, maar onze samenleving is voor deze stappen te ver gesecculariseerd en te veel verindividualiseerd. Onze christelijke instituties, vakbonden en andere serviceclubs zijn te ver gemarginaliseerd. We kunnen dus (helaas) niet meer om de staat/overheid heen. Als ik zie hoeveel moeite het kost om voor hulpbehoevende dorpsgenoten vanuit de kerkelijke gemeenschap hulp opgeijnd te krijgen, denk ik dat het uit verhouding is, het maatschappelijk middenveld een grote rol te laten spelen in zorgtaken.

Solidariteit

Dit vind ik het moeilijkste thema van de vier uitgangspunten. Solidair zijn met mensen die je niet of nauwelijks kent, vergt veel geloof. Immers, het is niet vanzelfsprekend dat de mens bereid is een deel van zijn eigen welvaart af te staan om 'de vreemde ander' betere kansen te gunnen en te geven. Daarbij komt bij mij ook altijd de vraag op waarom ik wel solidair zou moeten zijn met Nederlanders of misschien wel Europeanen, maar minder met de rest van de wereld. Het vluchtelingenvraagstuk confronteert ons met dit dilemma. Het begrip solidariteit daagt ons elke keer weer op nieuw uit om een balans te zoeken tussen zuiver idealisme enerzijds en praktische haalbaarheid anderzijds. •



Esther de Lange

Ontmoetingen over water



Niets zo ongrijpbaar als water. Het glipt je letterlijk door de vingers. Ook in de figuurlijke zin van het woord is water geen makkelijke materie. Zo merken ook beleidsmakers.

Water is een eerste levensbehoefte, dus dat de gemoederen erover hoog kunnen oplopen is logisch. Dat bleek onder andere tijdens de financiële crisis. Als onderdeel van het steunprogramma voor Ierland moesten consumenten gaan betalen voor het water dat ze gebruikten. In Nederland een normale gang van zaken, maar in Ierland een flinke wijziging, aangezien de watervoorziening tot dan toe uit de algemene middelen werd betaald. Een ander voorbeeld betreft het recente voorstel van de Europese Commissie over het hergebruik van behandeld

afvalwater. Wetenschappelijk volledig veilig en logisch, maar de emoties erover lopen nu al hoog op.

'Water is ontwikkelingsbeleid, energiepolitiek en stedenbouw'

Meer dan milieunormen

Traditioneel gaat waterbeleid over kwantiteit en kwaliteit. Al ver voor de totstandkoming van de Europese Gemeenschap waakte de in Straatsburg gevestigde Centrale Commissie voor de Rijnvaart over de toegankelijkheid én de bescherming van de waterkwaliteit van deze belangrijke rivier. De oudste regels stammen uit 1850.

In de huidige EU is het thema water traditioneel ondergebracht bij de diensten en parlementcommissies die over milieuzaken gaan. Logisch, want watervervuiling stopt niet aan de grens, zoals we in het verleden te vaak hebben moeten ondervinden. Maar waterbeleid is meer dan milieunormen alleen. Water is ontwikkelingsbeleid, migratiepolitiek en buitenlandse zaken. Over toegang tot water worden oorlogen gevoerd. En het gebrek aan water bepaalt of mensen vertrekken of in de eigen

regio ontwikkelingskansen zien. Maar water is ook energiepolitiek, via waterkracht, getijdenstroom of "blue energy" op onze eigen afsluitdijk, dat energie wil winnen uit het verschil in zout en zoet water. En water is architectuur, kunst en stedenbouw. Wie slim en zuinig met water wil omgaan, past ook zijn stedelijke omgeving daarop aan. Er is gedegen onderzoek nodig om op al deze thema's de uitdagingen van de toekomst aan te kunnen.

Met nieuwe ideeën huiswaarts

Het predikaat 'milieuzaken' doet geen recht aan de brede stroom van samenhangende water-onderwerpen. Om die reden hebben we in het Europees Parlement de MEP Water Group opgericht: een informele club van parlementariërs van allerlei politieke kleuren die geïnteresseerd zijn in water in de brede zin van het woord. Ik ben daar sinds 2014 voorzitter van. Het is inspirerend om te zien hoe het samenbrengen van consumenten en bedrijven, politici en burgers, ngo's en onderzoekers altijd nieuwe inzichten en ideeën oplevert. Ja, wetgeving is belangrijk. Maar de EU is soms ook gewoon een ontmoetingsplaats waar belanghebbenden bij elkaar komen, van elkaar leren en gewapend met nieuwe ideeën huiswaarts keren. Juist door het simpelweg delen van ervaringen en ideeën maak je het op het eerste oog ongrijpbare, tastbaar en concreet. Meer heeft dat soms niet nodig.



Op weg

naar New York

Willemien Koning is Vrouwenvertegenwoordiger 2018. In die hoedanigheid mag zij in oktober van dit jaar de General Assembly van de VN toespreken. In CDA.nl een tweeluik over haar belevenissen. Het eerste deel naar aanleiding van haar bezoek aan de 62e Commission on the Status of Women in New York in maart. Aan het eind van het jaar blikken wij terug op haar tweede bezoek aan New York en haar ervaringen. Tekst Ymkje van 't Riet

Sinds het ontstaan van de Verenigde Naties in 1947 maakt ieder jaar een Vrouwenvertegenwoordiger deel uit van de Nederlandse Regeringsdelegatie naar de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. 'Nederland is hiermee uniek en leidend in de wereld. De VN Vrouwenvertegenwoordiger wordt van oudsher geselecteerd en begeleid door de Nederlandse Vrouwen Raad', zegt Willemien Koning.

'Toen ik zag dat 'Gendergelijkheid en het versterken van vrouwen en meisjes op het platteland' het thema voor 2018 was, besloot ik meteen te solliciteren', zegt Koning. 'Het thema ligt mij na aan het hart.' Op 25 november jl. hoorde Willemien dat ze door de Nederlandse Vrouwen

Raad werd voorgedragen als Vrouwenvertegenwoordiger 2018. De start van een hectische tijd. Een tijdsbesteding van 8 uur per week staat er voor de functie. 'Er zijn zoveel leuke uitdagingen en gelegenheden om te spreken dat het meestal meer wordt.'

Koning is mede-eigenaar van een melkveehouderij en lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland. Vanuit haar bestuursfuncties van Vrouw & Bedrijf LTO-Nederland en Copa Women's Committee in Brussel is zij al enkele jaren actief met het behartigen van de belangen van vrouwen op het platteland en het versterken van hun positie. Als lid van de adviesraad van de ontwikkelingsorganisatie Agritera, is haar blik breder dan Nederland en Europa alleen.

'Ik heb veel voordeel van mijn brede netwerk, daar kan ik voor deze functie dankbaar gebruik van maken. De contacten die ik heb versterken elkaar. Ik hou op verschillende plekken lezingen. Via Agriterra ga ik naar Zambia voor het geven van een training over vrouwelijk leiderschap bij een landbouwcoöperatie. Ook ga ik nog naar Hongarije en Wit Rusland. Daar haal ik dan meteen input op voor mijn speech bij de VN', aldus Koning.

Haar bezoek aan de Commission on the Status of Women (CSW62) heeft indruk gemaakt. Tijdens de CSW houdt de VN gedurende twee weken haar speciale vergaderingen over de positie van vrouwen. Dit jaar met de focus op vrouwen op het platteland. Daarnaast zijn er zogenaemde side-events die worden georganiseerd door maatschappelijke organisaties. 'Ik was voor het eerst in Amerika. Ik ben er een week geweest. Ik heb in drie sessies zelf een presentatie mogen geven en in een panel gezeten, verder heb ik diverse sessies bijgewoond. Ik was heel blij dat er dit jaar concrete afspraken konden worden gemaakt. Dat was vijf jaar geleden toen dit thema ook werd besproken niet gebeurd. In die "agreed conclusions" staan afspraken over gendergelijkheid in onderwijs en besluitvormende organen, gendergelijkheid bij de toegang tot krediet, land, innovaties, werk, loon en sociale zekerheid. Dat zijn belangrijke items voor vrouwen op het platteland om hun positie te versterken. Nu is het van belang dat de landen deze afspraken gaan implementeren.

'Een unieke kans om veel invloedrijke vrouwen te ontmoeten en belangrijke afspraken te maken'

'Er hadden zich ruim 5000 vrouwen van over de gehele wereld aangemeld voor de SCW62. Het was voor mij dus een unieke kans om veel invloedrijke vrouwen te ontmoeten en belangrijke afspraken te maken. Om gedachten en ervaringen uit te wisselen over het versterken van de positie van vrouwen op het platteland wereldwijd. Ook in Nederland kan de juridische en financiële positie van vrouwen nog versterking gebruiken. Vrouwen leveren een belangrijke bijdrage aan de wereldvoedselvoorziening, en zouden daarvoor een eerlijke prijs voor hun producten

moeten krijgen en respect voor hun bijdrage. Dat is niet altijd het geval. Soms leven ze zelf in armoede. Het is essentieel dat hun positie versterkt wordt', aldus Koning. 'Naast de events heb ik gesproken met de permanente vertegenwoordiging van Nederland bij de Verenigde Naties en kon in input leveren aan de officiële regeringsdelegatie die namens Nederland de onderhandelingen voert bij het bereiken van een definitieve VN-tekst.

'Nederland is hiermee uniek en leidend in de wereld'

Ik heb ook een bezoek gebracht aan vrouwen op het platteland in Amerika en gesproken met de National Farmers Union. In oktober gaat Willemien Koning opnieuw naar New York om de General Assembly toe te spreken. Als Vrouwenvertegenwoordiger kan zij als een soort ambassadeur meer bekendheid geven aan het werk van de VN. Voor de voorbereiding van haar statement in oktober in New York gaat Willemien Koning actief op pad: gesprekken voeren met (vrouwen)organisaties, deskundigen, Europese en internationale politici en het bedrijfsleven.

'Voortdurend ben ik op zoek naar input voor mijn statement in oktober. Vraag ik mij af wat er nodig is om vrouwen op het platteland in hun kracht te zetten en hun positie te versterken in Nederland en wereldwijd. Ik wil daar toch iets neerzetten wat de aandacht trekt', zegt Koning bevlogen. *

Volg Willemien Koning via
www.nederlandsevroewenraad.nl/
 OnzeVrouwInNY

De Molens van Kinderdijk

In Kinderdijk is de geschiedenis van het waterbeheer sinds de middeleeuwen goed te zien. Alle technologie komt hier bij elkaar. Er zijn molens, sluisen, dijken, opslagreservoirs, stoomgemalen en moderne pompstations. Al bijna 1000 jaar wordt in het gebied rond Kinderdijk gestreden met water en samengewerkt met het water, om het vruchtbare land in het gebied bewoonbaar te krijgen. Ook de eerste waterschappen werden hier opgericht. Sinds 1997 staat Kinderdijk op de Werelderfgoedlijst van Unesco. Vanuit de hele wereld komen mensen de duurzame samenwerking tussen natuur en techniek in de polders van Kinderdijk bewonderen.





Het CDA blijft de grootste landelijke politieke partij

1

*Fryslân***Aantal zetels: 49***Bijzonderheden:* +1 zetel winst in Heerenveen en Achtkarspelen

2

*Groningen***Aantal zetels: 15***Bijzonderheden:* Met 5 zetels heeft Stadskanaal de grootste CDA-fractie in Groningen

3

*Drenthe***Aantal zetels: 40***Bijzonderheden:* +1 zetels winst in Tynaarlo en Meppel

4

*Flevoland***Aantal zetels: 22***Bijzonderheden:* +1 zetel winst in Urk

5

*Gelderland***Aantal zetels: 191***Bijzonderheden:* In Druten behaalt het CDA de meest relatieve winst t.o.v. GR14 (108%) en lukt het om met 1 zetel als enige landelijke partij nieuw in de gemeenteraad te komen

6

*Overijssel***Aantal zetels: 136***Bijzonderheden:* Hoogste percentage CDA-stemmen in Tubbergen (61,2%). Met 12 zetels tevens de grootste CDA-fractie van Nederland

7

*Utrecht***Aantal zetels: 87***Bijzonderheden:* Hoogste opkomst in provincie Utrecht (60,1%)

8

*Noord-Holland***Aantal zetels: 149***Bijzonderheden:* In Amsterdam wint het CDA op 1.152 stemmen na net geen 2e zetel. In Aalsmeer +2

9

*Zuid-Holland***Aantal zetels: 180***Bijzonderheden:* In Lisse en Maassluis veroverd het CDA de koppositie van andere partij. In Den Haag behalen we het meeste absoluut aantal stemmen (12.618)

10

*Limburg***Aantal zetels: 148***Bijzonderheden:* Het CDA is in 1/3 van de Limburgse gemeenten de grootste partij

11

*Brabant***Aantal zetels: 235***Bijzonderheden:* Meeste procentuele winst (+22,1%) in Boekel. In Eindhoven wint het CDA +2 zetels

12

*Zeeland***Aantal zetels: 43***Bijzonderheden:* In Goes en Sluis wordt het CDA de grootste partij**Opkomstpercentage: 54,9%****Het CDA behaalt 13,3% van de stemmen****Totaal aantal zetels CDA: 1295****Totaal aantal stemmen CDA: 908.997***Dit overzicht is gebaseerd op voorlopige uitslagen in de gemeenten waar verkiezingen waren.*

*Het CDA is in 65 gemeenten
de grootste partij*

*Het CDA verbindt
iedere groep.*

**De partij scoort evenredig
onder alle opleidingscategorïeen.
Van de CDA-kiezers is 14%
hoogopgeleid, 13% middelbaar
en 12% laag opgeleid.***

* Bron: De Hond/Peil.nl

12

9

8

7

4

5

6

3

1

2

11

10

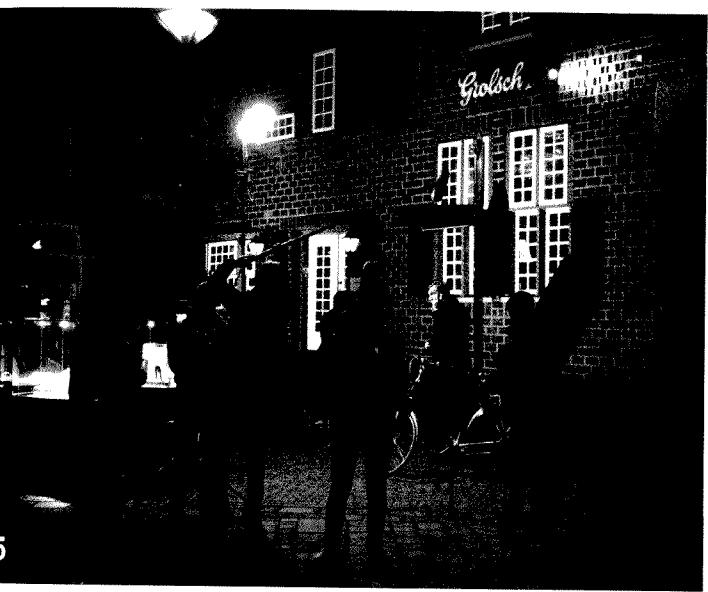
De making of

Miljoenen Nederlanders zagen het bijzondere uitwisselingsproject tussen Sybrand Buma en Tonny Busscher uit Tubbergen. Wij geven je een kijkje achter de schermen in Tubbergen en natuurlijk ook bij Tonny in de stal.

Tekst Thijn van Veghel | Fotografie Leonard Walpot

1. In het filmpje wordt beschreven dat Tubbergen vriendelijk is en dat hebben we tijdens het filmen ook ervaren. Tijdens de opnames bleek de geplande fiets niet helemaal geschikt te zijn. Van de plaatselijke fietsenmaker kregen we een fiets te leen zodat deze scène toch kon worden opgenomen.
2. Dit was misschien wel de moeilijkste scène om op te nemen. Een zebepad aan een redelijk drukke straat met aan de ene kant een kerk met kerkklokken en aan de andere kant een school met een zoemer, zorgt ervoor dat je heel snel een scène moet opnemen.
3. Tussen de scènes door moeten de hoofdrolspelers soms even wachten.
4. Tonny Busscher de grote held uit het filmpje kan niet meer over straat zonder dat hij op een leuke manier wordt aangesproken over het filmpje.
5. Het moment waarop Sybrand ontdekt dat Tonny er nog een baan naast heeft...
6. Rond 8 uur s' avonds moet er nog één scène worden opgenomen. De temperatuur is inmiddels ver onder het vriespunt...
7. In de kranten en in de televisieprogramma's waren er veel positieve reacties op het spotje. De 'kenners' vonden het leuk dat het CDA op een ludieke wijze aandacht vroeg voor het feit dat raadsleden er nog een baan naast hebben.
8. Een gedeelte van de filmcrew! Nelleke Weltevrede, Thijn van Veghel, Marjolijn Knol, Bart Elsman (allen CDA), Antoine Houtsma, Marcel Hartog, Willemijn van Eeghen, Merel Groenenboom, (Joe Public Take-Away Advertising), Hugo van Dijke (Wonderfilms).





Beste reizigers...

De Nederlandse Spoorwegen (NS) zijn vaak het gesprek van de dag. Gaat het niet over een vertraging en/of verstoring, dan is er wel ophef over de keuze van het spoorwegbedrijf om zijn reizigers voortaan aan te spreken als 'beste reizigers' in plaats van het bekende 'dames en heren'. De toon is niet alleen negatief, men kreeg bij de NS veel lof voor de aanpak van de zware januaristorm, toen het spoornet binnen een nacht weer zo goed als gerepareerd was. Maar hoe doen de Nederlandse Spoorwegen het eigenlijk?

Tekst **Joleyn Tange en Joris Peters** | Fotografie **Pixabay**

Op 20 september 1839 is het dan zover, de opening van Neerlands eerste spoorlijn. Met stoomlocomotief 'De Arend' duurde de rit van Amsterdam naar Haarlem ongeveer 25 minuten. De komst van de trein vonden veel mensen maar niks; men twijfelde aan de veiligheid en had een flinke hekel aan het lawaai. Plus: hij ging zo hard.. Dat was toch nergens voor nodig? De trekschuit deed prima dienst. Wie had toentertijd gedacht dat de trein 179 jaar later een immens populair vervoersmiddel zou zijn? En andersom; de reizigers van nu zouden zich verbazen dat het traject Amsterdam-Haarlem bijna een half uur in beslag neemt, waar dat vandaag de dag hooguit een kwartier is. (Entoen.nu, 2018)

Dat de verwachtingen van reizigers in 179 jaar flink zijn veranderd blijkt ook wel uit het klanttevredenheidsonderzoek. Internationaal gezien ligt het aantal klachten dat de NS ontvangt boven het gemiddelde en de tevredenheid van reizigers onder het gemiddelde. Maar hoe doet de NS het internationaal gezien eigenlijk echt?

De Nederlandse Spoorwegen

Ongeveer 100 jaar na de opening van de eerste spoorlijn werd de N.V. Nederlandsche Spoorwegen officieel opgericht, vlak voor de Tweede Wereldoorlog. Aanvankelijk gaat het goed; de trein wordt een populair middel voor

goederentransport en ook meer en meer reizigers beginnen de trein te zien als een ideaal vervoersmiddel. Maar tijdens en na de wederopbouw neemt de aanvankelijke populariteit van de trein af, onder andere door de opkomst van de auto en de sluiting van de mijnen, waardoor veel van het goederentransport in de jaren 60 verdwijnt. Meer auto's betekent ook meer drukte op de weg en al gauw begint het wegverkeer last te krijgen van files. Het milieu wordt daarbij een steeds hotter topic en de populariteit van de trein begint weer toe te nemen. Nu maken ruim een miljoen reizigers per jaar gebruik van de treinen die vertrekken van ruim 400 stations door heel Nederland.

Prestaties

Ondanks dat het favoriete tijdverdrijf van de gemiddelde NS-reizigers 'commentaar hebben op de capaciteit van de NS' is, doet de NS het internationaal gezien ontzettend goed. Nederland blijkt tot de top van de wereld te horen, met een hoge frequentie van ritten, veel en goede verbindingen tussen steden, voldoende faciliteiten op veel stations en een hoge punctualiteit. Het is wel zo dat gemiddeld er redelijk wat treinen uitvallen in Nederland, maar daar staat weer tegenover dat de Nederlandse Spoorwegen, samen met Zwitserland, de meeste reizigers vervoeren in Europa en zij ook 2,6 keer meer stations bedienen. De



reden dat de treinen altijd zo vol zitten ondanks de hoge frequentie? Ze worden dus door veel meer reizigers gebruikt en de NS neemt 28 procent meer reizigers mee dan het gemiddelde spoorwegbedrijf. Het hoge aantal klachten kan wellicht worden verklaard door de klantenservice van NS; die maar liefst 24/7 bereikbaar is. Dit maakt het heel makkelijk voor reizigers om klachten ook in te dienen, omdat de manier waarop dit kan ook zeer laagdrempelig is (via Social Media bijvoorbeeld). Toch zit er vooruitgang in; waar in 2012 slechts 49% van de reizigers een 7 of hoger gaf, lag het in 2016 al op 77,8%.

Wist je dat je

er gemiddeld 415.000 koppen koffie per week worden verkocht op de stations van de NS?

Wist je dat... de NS het jongste materieel heeft? De gemiddelde leeftijd van een NS-trein was in 2015 slechts 18 jaar, terwijl het gemiddelde van andere vervoerders lag op 24.

Wist je dat... afgelopen Carnaval mensen die 'Prins' in de achternaam hadden gratis mochten reizen naar de carnavalssteden?

Wist je dat... de NS hun producten laat recycleren naar andere producten? Er zijn tassen van treinstoelbekleding, dienbladen van reisinformatieborden en nog veel meer?

Wist je dat... in 2016 maar liefst 87% van de verloren voorwerpen binnen vijf dagen weer terug kwam bij de eigenaar?

Deedmob: een technische startup met een warm hart

25 jaar is hij pas, maar zijn bedrijf Deedmob heeft inmiddels 6 fte in dienst en doet zaken met grote spelers als UPS, Unicef en het Rode Kruis. Boudewijn Wijnands kwam tijdens gesprekken met studiegenoten in Oxford tot de overtuiging dat de samenleving echt aan zet was om de grote problemen van deze tijd op te pakken, en uit die overtuiging ontstond Deedmob.

‘We zijn de dorpspomp van de 21e eeuw.’

Tekst **Marloes Metaal** | Fotografie **Deedmob**

Deedmob is een online platform voor vrijwilligerswerk. Mensen kunnen zich aanmelden en online makkelijk vrijwilligerswerk vinden dat past bij hun interesses en mogelijkheden. Organisaties kunnen er hun vacatures kwijt. Maar er is meer. ‘We moeten er natuurlijk wel van kunnen bestaan. Daarom werken we samen met bedrijven die ons vragen om vrijwilligerswerk voor hun medewerkers te organiseren. De bewustwording in de laatste tien jaar, dat bedrijven ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben, helpt daar zeker bij.’

‘Technologie biedt zoveel kansen’

Bijdragen aan de uitdagingen van deze tijd

Boudewijn haalde zijn inspiratie voor Deedmob onder andere uit het gedachtegoed van het CDA. ‘Ik snap niet dat het CDA niet altijd de grootste partij is, als ik onze principes bekijk. Ze zijn zó actueel. Verantwoordelijkheid nemen, daarbij geïnspireerd door de Europese cultuur, het vooruitschuiven van gemeenschappen en verbinding

in de samenleving. Dat spreekt zoveel mensen aan!’ Tegelijkertijd zag hij veel organisaties, en zeker ook de overheid, worstelen met toepassingen van nieuwe technieken. En dat is jammer, vind hij. ‘In de huidige technologische mogelijkheden zitten zoveel kansen. En de uitdagingen van onze samenleving zijn groot genoeg om je best te doen al die kansen te pakken.’

Want het is Deedmob niet alleen te doen om het vervullen van vrijwilligersvacatures. Het bedrijf wil meer zijn dan een kaartenbak met zoekfunctie. Door de platformfunctie, die mensen, organisaties en bedrijven samenbrengt, hoopt Wijnands ook bij te kunnen dragen aan de grote uitdagingen van deze tijd; vergrijzing, de toekomst van de verzorgingsstaat, banenverlies voor laaggeschoolde arbeid, klimaatverandering en polarisatie. ‘In 2016 werkte ik als Blue Book trainee bij de Europese Commissie, ten tijde van het Brexit-referendum. Ik zag daar dat een deel van de onvrede die naar boven kwam in dat referendum, te maken had met het onvermogen van de overheid om dit soort grote problemen echt op te lossen. Burgers voelden zich in de steek gelaten. Maar ik ben ervan overtuigd dat de overheid het ook niet kán oplossen, en dat de samenleving hierbij aan zet is. Dat wil ik met Deedmob graag faciliteren.’

Deedmob: een platform voor vrijwilligerswerk

De startup haalde inspiratie uit het feit dat in Nederland 6,9 miljoen mensen vrijwilligerswerk doen, waarvan 4,4 miljoen meer dan 4 uur per maand. De bereidheid om iets van kennis en vaardigheden bij te dragen is er dus zeker. Het platform van Deedmob brengt die mensen op een eigentijdse manier bij elkaar. 'Het mag ook gewoon leuk zijn. Het platform is zo vormgegeven dat het stimuleert om meer te doen, en het laat zien waar jouw kennis en kunde relevant zouden kunnen zijn. Zodat je misschien ook kan groeien in je carrière.' Deedmob biedt gratis tools voor organisaties die zij kunnen gebruiken bij het verbeteren van hun vrijwilligersbestand. Voor gemeenten biedt het platform ondersteuning bij het plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. 'En voor bedrijven zijn wij een kans om een bijdrage aan de samenleving te bieden door inzet van kennis en menskracht.'

Inmiddels hebben al ruim 850.000 vrijwilligers via haar partners en meer dan 250 organisaties de verbinding met Deedmob gemaakt, en wordt er gekeken naar een manier om ook in het buitenland platforms op te richten. 'Een aantal grote Chinese universiteiten is geïnteresseerd, dat is ontzettend gaaf en tegelijkertijd een enorme uitdaging'. Volgens Wijnands ligt de kracht van Deedmob erin dat zij vrijwillige inzet niet in de zielige sfeer trekken, maar juist optimistisch benaderen. 'Het zou gewoon moeten zijn dat mensen voor elkaar zorgen. En omdat het zo vanzelfsprekend is, kunnen we ook proberen het zo leuk mogelijk te maken.'

Toekomst

De ambities van Wijnands liegen er niet om. 'We willen *the biggest force for doing good in the world* worden. En ik geloof daar ook in. De reacties van deelnemers en organisaties zijn goed, de tijd is eraan, wij hebben de technische kunde in huis, en uiteindelijk draait het om de stuwende kracht van verbinding.'

Meld je aan!

Ook eens kijken of Deedmob bij jou of jouw organisatie/bedrijf past? Kijk op deedmob.com en meld je aan!



Nederlands Voor organisaties

Sluit je aan bij de nieuwe vrijwilligers beweging

Doe mee!

De ramp van '53

Tekst **Joleyn Tange**

Fotografie **Rijkswaterstaat** (Archief RWS, KLM Aerocarto)

Dit jaar is het precies 65 jaar geleden dat het verwoestende water grote delen van zuidwest-Nederland overstromde, wat aan zeker 1836 mensen in Nederland het leven kostte. De nacht van 31 januari op 1 februari kende een buitengewone ongelukkig combinatie van weersomstandigheden; springtij, stormvloed en een uniek sterke wind zorgden voor *abnormaal hoge waterstanden*. In Vlissingen bijvoorbeeld, steeg de waterstand tot 4,55 meter boven NAP, wat ook nog ruim 3 meter boven het grenspeil in Zeeland ligt. Niet alleen Zeeland werd getroffen door de ramp. Ook in Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant werden meerdere mensen verrast door de kracht van het instromende water. Daar vielen in totaal 931 van de 1836 doden.

Tussen 4 uur en 6 uur 's, nadat de eerste vloedgolf de kust heeft bereikt, breken de dijken. Veel mensen die rond dat moment op straat zijn - voornamelijk mensen die de gegeven waarschuwingen van het KNMI wel serieus nemen - overleven deze eerste vloedgolf niet. Vele anderen zoeken hoger gelegen plekken op, zoals de zolders van hun huizen, om zich te beschermen tegen het hoge water. Het ergste moet echter nog komen. Later die dag volgt een tweede vloedgolf. Rond de middag stroomt door de verwoeste dijken een allesvernietigende tweede vloedgolf het land in. Huizen die nog overeind stonden na de eerste vloedgolf houden het niet meer en stortten alsnog in, vaak met bewoners en al. Na de ramp wordt bekend dat de tweede vloedgolf de meeste slachtoffers heeft geëist.

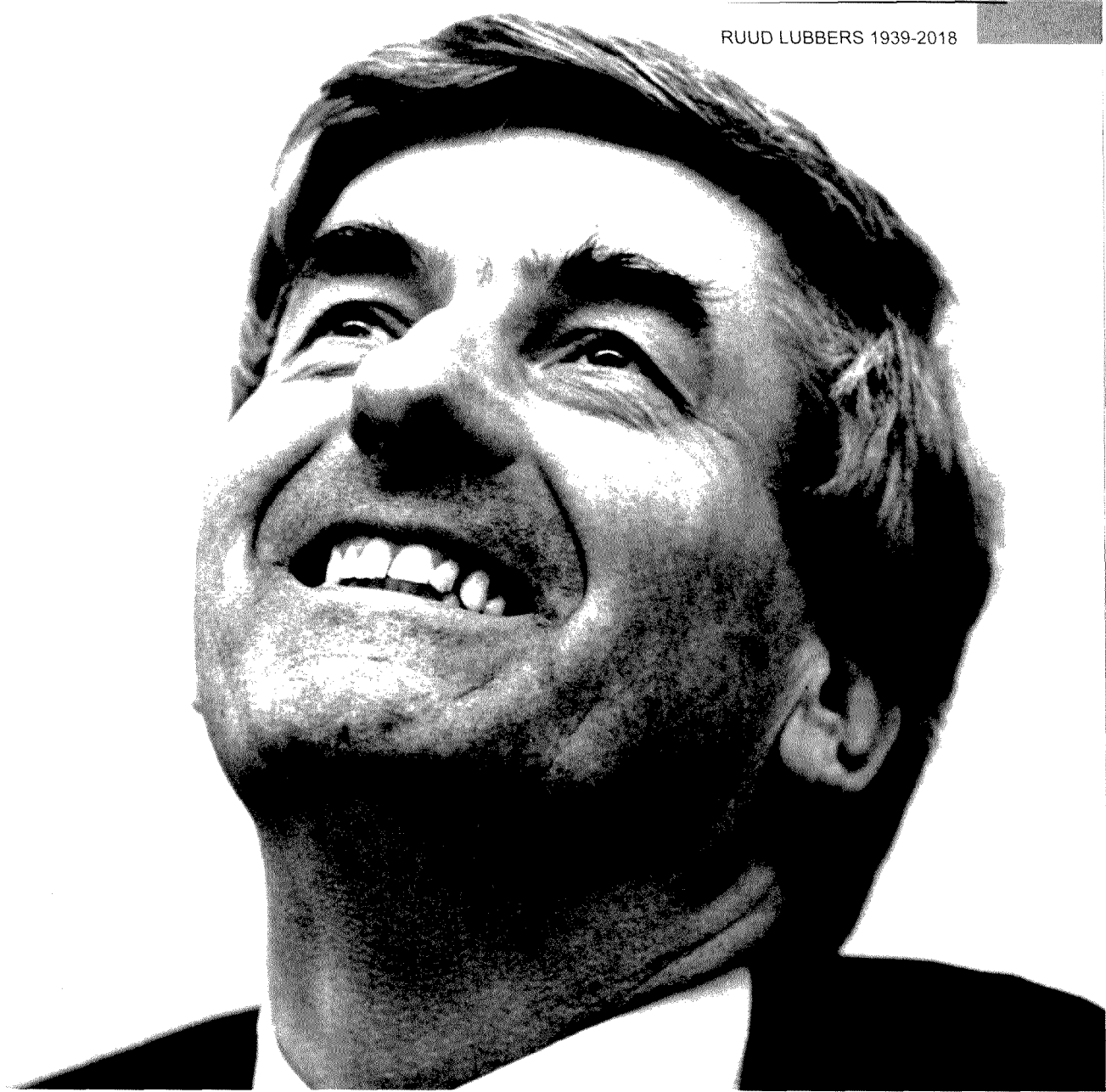
Daadkrachtige burgemeesters

Sommige gemeenten zijn dit lot bespaard door daadkrachtige acties van hun burgemeester. De burgemeester van Ooltgensplaat, die in het verzet sabotagecommandant was, wist zijn hele dorp - op 2 mensen na - te redden. In contrast, het dorp Oude Tonge, dat er bijna naast ligt, was de zwaarst getroffen gemeente met maar liefst 305 doden. In Ooltgensplaat was iedereen al voor middernacht gewaarschuwd door de burgemeester, terwijl in Oude Tonge de burgemeester tot laat in de avond op een trouwfeest is en daarna, ondanks waarschuwingen, nog twijfelt de mensen in zijn dorp te waarschuwen, bang voor een loos alarm.



Toen er een gat kwam in de dijk die de Randstad beschermde tegen het water, heeft de burgemeester van Nieuwerkerk aan de IJssel een boot gevorderd om het gat in de dijk in te varen, waardoor vele mensen gespaard bleven. In Willemstad (Noord-Brabant) was de burgemeester de hele nacht druk in de weer, niet alleen om zijn eigen mensen te redden, maar ook om alle omliggende dorpen te waarschuwen voor het aansnellende water.

Zo'n 65 jaar later staan de herinneringen aan deze verschrikkelijke ramp de overlevenden nog duidelijk voor de ogen. Het moeten missen van geliefden, het aanzicht van de compleet verwoeste omgeving, bezaaid met kadavers van dode dieren, en natuurlijk het bergen van de lichamen heeft zijn sporen op de overlevenden achtergelaten. Laten we blijven herdenken, voor de slachtoffers, en voor waterveiligheid in de toekomst. •



Ruud Lubbers 1939-2018

Op 14 februari 2018 overleed Ruud Lubbers. Ruud Lubbers was premier van Nederland van 1982 tot 1994. Als jongste, en langstzittende, premier is Ruud Lubbers van grote betekenis geweest voor ons land. Hij was een groot staatsman en een overtuigd christendemocraat.

Afkomstig uit een Rotterdamse ondernemersfamilie koos Lubbers op jonge leeftijd voor een loopbaan in dienst van het algemeen belang. Een hele generatie Nederlanders groeide op in

de tijd dat hij minister, fractievoorzitter en premier was. Een bijzondere politicus, die werelden met elkaar verbond. Een ondernemer in de politiek, idealistisch en pragmatisch, intellectueel en hands-on, een katholiek in de polder.

Het CDA is Ruud Lubbers heel dankbaar voor alles wat hij voor ons land en voor onze partij betekend heeft.



Wind op zee:


nieuw Hollands glorie

Zee, rivieren en regen. In Nederland zijn we nooit klaar met water en waterveiligheid. Als oer-Nederlands bedrijf kent Van Oord alle bedreigingen en alle oplossingen. Slimme, inventieve oplossingen voor kustverdediging, dijkversterking en voor het toegankelijk houden van vaarwegen en havens. Als internationale waterbouwer voert Van Oord jaarlijks zo'n 180 projecten uit in veertig landen wereldwijd. Want waar water is, daar is Van Oord. *Tekst Irene den Braven*

In de laaggelegen delta van Nederland kent de waterbouw een lange traditie. Kennis, ervaring en een sterke industriële cluster hebben geleid tot een ondernemende sector met veel innovaties en een internationale reputatie. Daarmee is de waterbouw belangrijk voor de Nederlandse economie. 'Made in Holland' is een keurmerk als het om de waterbouw gaat. Dan gaat het niet alleen om baggeren. Ook op het gebied van offshore olie & gas en het bouwen van offshore windparken groeit de bekendheid en de kwaliteit die aannemers van Nederlandse bodem leveren.

Het Nederlandse publiek kent Van Oord vooral van waterbouwkundige projecten zoals de aanleg van het eiland Chek Lap Kok in Hongkong waarop het vliegveld is gevestigd, de Palmeilanden in Dubai, de uitbreiding van de Rotterdamse haven (Maasvlakte 2) en het Tweede Suezkanaal in Egypte. Vorig jaar werd het windpark Gemini opgeleverd, het grootste Nederlandse windmolenpark in zee.

Kijkend naar de waterbouwhistorie heeft Van Oord als familiebedrijf een stevig fundament onder de voeten.



*'Goede zorg
voor het bedrijf,
voor de mensen en
voor de omgeving
zijn kernwaarden'*

In 1868 startte grondlegger Govert van Oord als zelfstandig ondernemer in het waterrijke gebied van de Biesbosch. Nu 150 jaar later is de onderneming nog steeds voor bijna 80% in handen van de familie Van Oord en heeft het Pieter van Oord als CEO aan het roer staan. In 2018 wordt het 150-jarig bestaan gevierd met doopplechtigheden van nieuwe schepen en met aandacht voor de toekomstige generaties en de maatschappij. Dat is kenmerkend voor de onderneming. Diep geworteld is de gedachte van rentmeesterschap; de overtuiging dat ze het bedrijf te leen hebben van de volgende generatie.

Goede zorg voor het bedrijf, voor de mensen en voor de omgeving zijn kernwaarden. Net als aandacht voor duurzaamheid, een lange termijnvisie en verantwoord omgaan met de aarde. Hoe dit tot uiting komt? Op het gebied van de duurzame ontwikkeling van mariene infrastructuur heeft Van Oord diverse innovaties ontwikkeld, waaronder de koraalmotor. In 2017 zorgde het bedrijf hiermee voor een primeur in de industrie. De afgelopen jaren werden diverse bagger- en waterbouwprojecten op de Bahama's uitgevoerd en maatregelen werden getroffen om de kwetsbare koralen te beschermen. Koralen die zich in de buurt van het te baggeren toegangskanaal bevonden, zijn verplaatst naar een nabijgelegen geschikte locatie. Naast deze transplantatie van het bestaande koraal, heeft Van Oord ook nieuw koraal gekweekt en vormde dit samen de koraalmotor. Een koraalmotor is een onderzeese koraalkwekerij, die gevuld is met zowel lokaal verzamelde koraalstukken als nieuwe jonge gekweekte koralen. De koralen in de koraalmotor groeien, en vormen zo een continue bron van uit te zetten koraal waarmee lokale belanghebbenden kunnen werken aan het creëren en zo nodig herstellen van hun koraalriffen.

Als waterbouwer zit Van Oord ook als een spin in het web van de energietransitie. Om de groeiende wereldbevolking van energie te kunnen blijven voorzien is een enorm uitdaging. De versnelling van de omslag naar meer schonere energie is onvermijdelijk om in deze groeiende energiebehoefte te kunnen voorzien en minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen. Windenergie heeft inmiddels een steeds groter aandeel in de stroomvoorziening binnen Europa, en vooral wind op zee maakt een enorme ontwikkeling door.

Van Oord heeft al vroegtijdig offshore wind tot een van de hoofdactiviteiten gemaakt. Het heeft geïnvesteerd in nieuwe, geavanceerde schepen en overnames, en zijn in het verleden betrokken geweest bij zo'n 35 windparken. Ruim 6 gigawatt aan projecten. Dit is bijna de helft van het totaal geïnstalleerd vermogen wereldwijd op dit moment. In de aanleg van alle benodigde infrastructuur voor windmolenparken is Van Oord de afgelopen vijftien jaar uitgegroeid tot een ware specialist. Mede dankzij de jarenlange ervaring als waterbouwer, gecombineerd met lef en ondernemerschap. Twee windparken zitten voor dit jaar in de pijplijn, het Belgische Norther en Deutsche Bucht, dat in het Duitse deel van de Baltische Zee moet verrijzen. Volgend jaar start de uitvoering van Borssele III en IV, twee grote windparken voor de kust van Zeeland. Een bijdrage leveren aan de energietransitie is bijdragen aan een betere wereld voor toekomstige generaties. >>>

150 jaar Van Oord

1868 markeert het startpunt van de onderneming. Nu 150 jaar later is reeds de vijfde generatie van de familie actief in het bedrijf. Met 78,5% van de aandelen in het bedrijf heeft de familie Van Oord (ruim 90 familieleden) via investeringsmaatschappij MerweOord nauwe betrokkenheid bij het reilen en zeilen van de onderneming. Zeven familieleden zijn op dit moment werkzaam binnen het bedrijf, dat in totaal 4.500 medewerkers telt.

Pieter van Oord, vierde generatie

CEO sinds 2008

Na zijn studie Economie in Amsterdam startte Pieter zijn carrière bij Van Ommeren (nu VOPAK). In 1994 maakte hij de overstap naar Van Oord en werkte hij onder meer als managing director in de UK en als director business unit Offshore. Hij maakte van dichtbij de groeisput van de onderneming mee in 2003 door de fusie met Ballast Ham Dredging. De onderneming is sindsdien ontwikkeld van baggeraars pur sang tot een brede waterbouw-onderneming.

'De groei van de offshore windindustrie is wat mij betreft een enorme kans om economische activiteit en werkgelegenheid in Nederland een boost te geven. Toenemende concurrentie, operationele ervaring, technische innovatie, lagere financieringskosten en grotere en efficiëntere turbines zijn het vliegwiel voor snel dalende prijzen en

de ontwikkeling naar een volwassen markt. Een markt waarin Nederland een voortrekkersrol kan hebben naar de rest van de wereld. Waterbouw was altijd Hollands glorie, dit wordt nu aangevuld met onze expertise in wind op zee.'

Govert van Oord, vijfde generatie

area director Europe

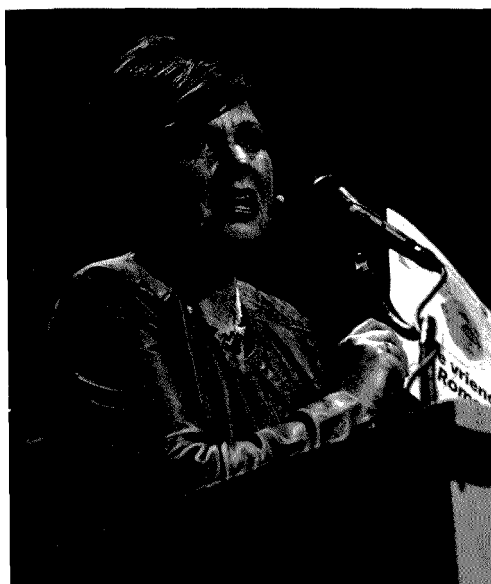
Met een afgeronde studie Civiele Techniek (TU Delft) op zak ging Govert aan de slag bij Interbeton als project engineer. In 2003 vertrok hij naar het Midden-Oosten om voor Van Oord als engineer op diverse projecten aan de slag te gaan. Vervolgens werkte Govert in Spanje en Brazilië in management functies. Sinds 2014 behoort hij tot het management committee als area director Europe.

'Op het water voelen wij ons thuis. Klimaatverandering, de stijgende zeespiegel en de groeiende wereldbevolking zorgen voor steeds nieuwe uitdagingen. Water kan bedreigend zijn als het de veiligheid van leefgebieden aantast. Mens en land beschermen brengt het beste in ons boven. Het zoeken naar passende oplossingen doet het bloed van onze engineers sneller stromen. Ook de oplossing voor een schonere energieopwekking zoeken wij op het water. Bij het bouwen van windparken op zee komen expertise en aandacht voor de toekomst samen. Offshore windenergie is inmiddels een serieuze concurrent geworden voor alle andere vormen van energieopwekking.'



Ruth Peetoom

Dé partij van de samenleving



Tot vier uur 's nachts tuurden we naar de beeldschermen. Was het CDA opnieuw de grootste landelijke partij op lokaal niveau? Lang was het 'too close to call', het verschil met de VVD was te klein om te kunnen zeggen wie er had gewonnen. Het had Mark Rutte er overigens niet van weerhouden om de overwinning eerder op de avond te claimen. Maar wij CDA'ers steken anders in elkaar. En kregen de volgende morgen bij het wakker worden gelijk. De grootste, in zetels en in percentage. Wis en waarachtig!

De grootste worden was geen doel op zich. Maar met veel stemmen krijg je wel meer voor elkaar. Kun je

je idealen en je visie verwerkelijken. Het verplicht ook: tot verantwoordelijkheid. Maar het is een mooie christendemocratische traditie om dat niet uit te weg te gaan. Integendeel, het is in onze uitgangspunten inbegrepen, om dat gespreid en van onderop te doen, in subsidiariteit en met soevereiniteit in eigen kring.

Het komt er nu op aan

Bij het CDA was er op 21 maart op veel plekken vreugde, al werd er op andere plekken ondanks hard werken verloren. In 65 gemeenten in Nederland werd het CDA inderdaad de grootste partij, nummer 2, de VVD, werd dat op 46 plaatsen.

Overigens zijn alles bij elkaar opgeteld de meeste zetels door de kiezers toegekend aan partijen die alleen lokaal actief zijn. Dat aantal is opnieuw gegroeid. Het laat een stevig verlangen zien naar herkenbare volksvertegenwoordigers op lokaal niveau en naar partijen waarvan mensen denken dat die daadwerkelijk geworteld zijn in hun eigen dorp of stad. Soms is alleen een lokale partijnaam al doorslaggevend. Maar dat we het in dat krachtenveld zo goed hebben gedaan, is naar

mijn stellige overtuiging dáárvan het gevolg dat het CDA de partij van de samenleving is. Dat heeft zich bij deze verkiezingen laten zien. In Tubbergen, ja, maar ook in Winterswijk, in Aalsmeer en in Gemert-Bakel, en ook in steden als Eindhoven, Amersfoort en Den Haag - en op tal van andere plaatsen.

En dat je lokale problemen beter oplost wanneer die goede politici in jouw gemeente directe contacten hebben met de provincie, met Den Haag en met Europa, is een feit. Dat snappen mensen ook, was mijn ervaring deze winter al flyerend op straat.

Het komt er nu op aan. Om het te laten zien deze vier jaar, in deze raadsperiode. In de colleges of in de oppositie. Als raadslid, als wethouder, als duo, als fractievolger - overal waar CDA'ers actief zijn in de lokale politiek. Opdat ze er in 2022 niet meer omheen kunnen - dat het CDA zich inderdaad al die tijd heeft laten zien als de grootste landelijke lokale partij van Nederland, als dé partij van de samenleving.

Nederland in feitjes

Centraal weetje

De veiligste gemeente van Nederland is Tubbergen, waar het CDA een meerderheid heeft in de gemeenteraad.

Consumptieweetje(s)

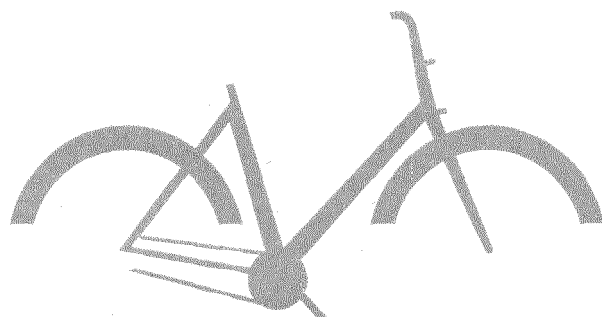
Nederlanders drinken gemiddeld 68,1 liter bier per jaar per persoon, dat zijn bijna 108 flesjes per jaar. Het koffiegebruik is nog hoger; gemiddeld 531 gram per dag, dat zijn zo'n 4 koppen per dag.

Er zijn 22,5 miljoen fietsen in Nederland, dat zijn er 1,3 per inwoner!

overig

Het is in Nederland bij wet verboden om de Zwitserse vlag te beledigen (wetboek van strafrecht, art. 435d.)

Schiphol is de grootste luchthaven van Europa met gemiddeld op 681 vluchten per dag. Het is ook de laagst gelegen luchthaven van de wereld; het NS station op Schiphol ligt zelfs 10 meter onder zeeniveau.



Olympisch weetje

Nederland won op de Olympische winter- en zomerspelen in totaal 415 medailles, waarvan 149 bronzen, 136 zilveren en 130 gouden medailles

Bij het schaatsen heerst Nederland.

Er was maar liefst 6 keer een volledig Nederlands podium, onze vrouwen zijn #1 op twee afstanden (1500 & 3000 meter) en ook de mannen zijn #1 op de 10 km.

Regelgeving

Dertien Nederlandse gemeenten hebben in hun APV (Algemene Plaatselijke Verordening) een vloekverbod, vaak zijn deze verboden gericht tegen het gebruiken van de naam van God in vloekende zin.

Het is volgens de APV van Deventer verboden om verkleed als Sinterklaas de straat op te gaan. Dit mag enkel tijdens de intocht periode die de burgemeester heeft vastgesteld.

Algemeen

Het Wilhelmus is een van de oudste nationale volksliederen dat nog als dusdanig gezongen wordt. Het werd al rond 1570 geschreven, maar pas officieel het volkslied in 1932.

De 8e president van de Verenigde Staten, Martin van Buren, sprak als moedertaal Nederlands. Tot op de dag van vandaag is hij de enige president die Engels niet als moedertaal sprak.

Door een Duits-Nederlands grensconflict ligt er bij Coevorden een stuk niemandsland. De eigenaar van de grond riep dit uit tot 'Eurostaete', (inclusief eigen munt.) Tot nog toe heeft geen enkele staat dit land erkend.



*Met het CDA als erfgenaam blijft u
meebouwen aan een Nederland dat we
door willen geven aan onze kinderen*

Draagt u het CDA een warm hart toe en wilt u dat wij onze missie na uw overlijden kunnen voortzetten? Denk dan in uw testament aan het CDA. Fotografie Leonard Walpot

De Belastingdienst heeft het CDA aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Daardoor is het CDA vrijgesteld van erfbelasting. Dat betekent dat uw schenking dus geheel ten goede komt aan de partij.

Er zijn twee mogelijkheden waarop u het CDA een bedrag kunt nalaten. U benoemt het CDA tot erfgenaam of u maakt een legaat voor het CDA.

Legaat voor het CDA

U kunt in uw testament een legaat opnemen ten behoeve van het CDA. Als u een legaat opneemt, legt u in het testament vast dat het CDA bij uw overlijden een vast bedrag, bijvoorbeeld tweeduizend euro krijgt. Het CDA heeft dan alleen recht op dit bedrag. Na uw overlijden zorgen uw erfgenamen of uw executeur-testementair ervoor dat het

bedrag wordt overgemaakt aan het CDA. Zij regelen dan de verdere afwikkeling van uw nalatenschap. Als u een legaat aan het CDA achter wilt laten, dient u gebruik te maken van de juiste juridische naam, te weten; 'Vereniging Christen Democratisch Appèl'.

CDA als erfgenaam

U kunt het CDA in uw testament tot erfgenaam benoemen, al dan niet met één of meer mede-erfgenamen. Het CDA wordt dan na uw overlijden gerechtigd tot uw bezittingen, onder de verplichting om eventuele schulden in uw nalatenschap te betalen. Omdat direct na een overlijden moeilijk te bepalen is hoe groot eventuele schulden in uw nalatenschap zouden kunnen zijn, zal het CDA als erfgenaam uw nalatenschap altijd beneficiair aanvaarden. Dit betekent dat de erfenis op een speciale manier met toezicht van de Rechtbank wordt afgewikkeld. Mocht onverhoopt blijken dat niet alle schulden uit de nalatenschap kunnen worden betaald, dan is het CDA op deze wijze van aanvaarding van uw nalatenschap beschermd tegen een eventueel tekort.

Uw notaris kan u helpen bij het opstellen van uw testament. Uiteraard kan het CDA u of uw notaris desgewenst voorbeelden geven van tekstpassages die u kunt gebruiken in uw testament.

Wij zijn zeer dankbaar voor elke nalatenschap. Met uw bijdrage kunnen we ons sterk blijven maken voor een beter Nederland!

Uiteraard is het ook mogelijk het CDA door middel van periodieke schenkingen te steunen.

Voor een periodieke gift is geen tussenkomst van een notaris nodig. In plaats daarvan wordt de gift schriftelijk vastgelegd met het CDA. In de overeenkomst kunt u vastleggen hoe vaak (ten minste eenmaal per jaar) u een bepaald vast bedrag wilt overmaken. In de overeenkomst legt u ook vast wanneer u stopt met de periodieke schenking. Als u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap hebt dan moet uw partner ook zijn/haar toestemming geven. Op de website van het CDA kunt u een formulier downloaden om dat te regelen.

Uw wens is leidend

Als u wilt dat wij uw schenking aan een specifiek doel besteden, bijvoorbeeld opleidingen of ledenwerving dan



respecteren wij dat uiteraard volkomen. We zullen dan alles in het werk stellen het geld aan dit specifieke doel te besteden.

Meer informatie

Als u graag meer informatie wilt over een periodieke schenking of een nalatenschap dan willen we uiteraard de mogelijkheden rustig met u bespreken. Neemt u dan contact met ons op via ledendes@cda.nl of telefonisch op werkdagen tussen 09:00-17:00 uur op nummer 070-3424888. Ook op onze website treft u meer informatie. www.cda.nl

Het geheim van onze zuiderburen



Een kijkje over de zuidelijke grens bij onze Vlaamse zusterpartij CD&V. De partij is vrij succesvol, met bijna 50.000 leden, grote congressen en bewindspersonen in de federale, Vlaamse en Brusselse regering. Wat is het geheim? Een gesprek met drie CD&V'ers.

Tekst **Kees Bos** | Fotografie CD&V

Wie een congres van CD&V bezoekt, kan maar beter fit zijn. Na de toespraken en muziek optredens, begint het actieve deel. Leden kunnen fietsen met de Belgische vicepremier Kris Peeters of bijvoorbeeld hardlopen met de Vlaamse vicepremier Hilde Crevits. En neem gerust het hele gezin mee, want overal zijn activiteiten voor kinderen. Al twee keer vond het congres plaats in een vakantiepark, waar leden voor een heel weekend een huisje konden huren.

'Beleving is het toverwoord van CD&V', vertelt Tom Schiettecat, directeur Communicatie en Beweging op het

partijbureau van CD&V in Brussel. 'Beleving is de trend. Mensen willen iets krijgen, what is in it for me? Onze nieuwjaarsreceptie is nu een gratis feest voor alle leden en sympathisanten, soms met ministers als deejay. Lokaal leggen we de focus op netwerkbijeenkomsten, waar mensen onze boegbeelden kunnen ontmoeten.'

Die werkwijze bevalt goed. Het aantal leden van de Vlaamse christendemocratische partij loopt tegen de 50.000. Ongeveer evenveel als het CDA, maar op een veel kleinere bevolking dan in Nederland. Lidmaatschap kost slechts 12 euro per jaar, dit vooral dankzij staats-

subsidies aan partijen. De leden krijgen voor dat geld levendige congressen, familiedagen, studiedagen en een maandblad.

CD&V presenteert zich graag als een beweging, de 'Club van Wij'. De thema's zijn 'gemeenschappelijk', 'gevoel' en 'levenskwaliteit'. Dat blijkt wel in het maandblad, het magazine biedt verhalen hoe je leven verandert met een nieuwe nier of door een burn-out. Beleidsvoorstellen gaan vooral over gezinnen, gezondheidszorg, de balans tussen werk en vrije tijd, koopkracht en een leefbare omgeving met veilig verkeer.

'Eigen coaches rijden dagelijks door Vlaanderen om lokale bestuurders te helpen'

Opmerkelijk afwezig in dit rijtje thema's is de hoge Belgische staatsschuld (relatief toch één van de hoogste van de EU). 'We hebben nu economische groei, het tekort daalt. Staatsfinanciën staan vandaag niet centraal in het politieke debat', vindt directeur Benjamin Dalle van de CD&V-studiedienst Ceder (vergelijkbaar met het Wetenschappelijk Instituut van het CDA).

Politiek positioneert hij CD&V precies in het centrum. 'Links en rechts van ons zijn al andere partijen. Het is een strategische keuze, mede door onze wortels in de christelijke arbeidersbeweging. Wij zijn dus niet centrum-rechts zoals het CDA. Bij ons zie je ook geen kruisbeeld in een pr-filmpje, wij werken vanuit een cultuur-christelijke traditie.'

Ondanks alle beleving, heeft CD&V de laatste tien jaar wel wat terrein verloren. 'We halen landelijk geen 20% van de stemmen meer. Maar lokaal zijn we wel de grootste partij', zegt Benjamin Dalle. 'We leveren 137 van de 308 Vlaamse gekozen burgemeesters, zelfs in middelgrote steden als Genk en Hasselt.'

De partij biedt lokale afdelingen allerlei ondersteuning, van posters tot cursussen. Eigen coaches rijden dagelijks door Vlaanderen om lokale bestuurders te helpen. 'Politiek is de laatste jaren veel moeilijker geworden', zegt CD&V-medewerker Maxime Penen, zelf voorzitter van de afdeling Lier.



'Vroeger werd je al gekozen als je wat mensen kende bij de voetbalclub. Nu moet je bovendien actief zijn op sociale media, plus veel meer wetten kennen.'

Partijafdelingen in de grootste steden als Antwerpen en Brussel krijgen nog extra ondersteuning. 'We hebben die vrijwilligers echt vastgepakt en begeleid', zegt Schiettecat. Dat gaat ver. Een partijkopstuk als vicepremier Kris Peeters is zelfs verhuisd naar Antwerpen. Directeur van de studiedienst Benjamin Dalle woont nu in de Brusselse gemeente Molenbeek, door de wereldpers wel 'jihad-hoofdstad' genoemd.

Gemeenteraden in de grote steden staan immers vaker in de schijnwerpers van de media. Daarmee zijn ze belangrijk voor de landelijke partij. 'Maar het is een feit, ons verhaal van gemeenschappelijkheid doet het beter op kleine schaal, waar mensen elkaar kennen', zegt de lokale voorzitter Penen. 'Wij zijn toch de partij van de dialoog.' Om de dialoog ook op internet aan te gaan, heeft de partij een actieve afdeling voor alle mails van leden en niet-leden. De kunst is dat alle mails, ministers en militanten dezelfde boodschap uitdragen. Communicatiedirecteur Tom Schiettecat stelt, 'je moet allereerst een sterke boodschap hebben. Daarvoor hebben we de slogan #Dewegvoort. Onze politieke kopstukken zijn betrokken geweest bij het opstellen van de boodschap. Wat ook scheelt is dat de partijvoorzitter hier de politiek leider is, dus niet een minister of fractievoorzitter. Dat is de gewoonte in België en dat versterkt de eenheid.'

'Beleving is het toverwoord van CD&V'

Maar net zo belangrijk als de eenduidige boodschap is de uitstraling. Verwacht bij CD&V-congressen geen rij met grijze heren met stropdas en kostuum op de eerste rij. Wel politici in trui of T-shirt, met een kind op de arm. Als ze tenminste even niet fietsen of hardlopen met de leden. *

God én geld:

Proeven van verbindingen tussen verschillende werelden

Onlangs is het boek *God en geld* uitgekomen. Waar gaat het boek over en hoe urgent is het? We zijn besmet geraakt met het Trump virus en hebben een andere, minder platte taal nodig om over religie, economie en politiek na te denken.

Tekst **Jan Prij** (Stafmedewerker van het Wetenschappelijk Instituut en redactiesecretaris van CDV)

Waar gaat je boek over?

Mijn boek gaat over God en geld. Daarin probeer ik het meest verhevene en 'het slijk de aarde' met elkaar in verband te brengen. Meestal staan God en geld, hemel en aarde recht tegenover elkaar. Het is eerder God óf geld. Bijbelvaste lezers van CDA.nl kunnen ongetwijfeld vertellen dat je niet twee heren kunt dienen: God en de Mammon, de geldduivel. Maar dat betekent niet dat economie zelf een slechte zaak is, waarvan je je verre moet houden.

'Economie is in de kern te beschouwen als een vorm van dienstverlening'

Sterker nog: Economie is in de kern te beschouwen als een vorm van dienstverlening. In essentie draait het om

productief maken van ideeën waar anderen wat aan hebben. Dat geldt ook voor politiek, een andere 'al te aardse' bezigheid. Politiek is geen vorm van botte machtsstrijd, maar een poging om vrede te stichten binnen de kaders van de rechtsstaat. Het draait daarbij niet om het doorzetten van het recht van de sterkste, maar om de sterkte van het recht.

Met de ogen van Hermes naar de werkelijkheid kijken

Religie, economie en politiek hebben meer met elkaar te maken dan wij denken?

Ja. De stelling van het boek is dat in de kern religie, economie en politiek vormen van hermeneutiek zijn. Hermeneutiek staat voor de kunst om andermans stem over te brengen, te vertalen en te vertolken, niet om je eigen stem zo hard mogelijk te laten horen.

Hermeneutiek is bekend als een term uit de theologie en staat dan voor een vorm van bijbeluitleg: het woord van God interpreteren met het oog op de aardse werkelijkheid.

Maar ook economie en politiek draaien in wezen om hermeneutiek: het gaat om vertalen van idealen in de praktijk, om communiceren en verbinden.

Hoe laat je in je boek die verbindende rol zien?

Door terug te gaan naar de mythische figuur van Hermes van wie het woord hermeneutiek is afgeleid. Hermes was zowel de boodschapper van de goden, beschermheer van handelaren en dieven en vredestichter. In al die functies pendelde hij heen en weer tussen hemel en aarde. Mijn stelling is dat zijn pendeldiensten en de vertaalkunde, communicatieve en retorische vaardigheden die daarvoor nodig zijn nog steeds cruciaal om te begrijpen waar het religie, economie en politiek om te doen is. Het boek is een uitnodiging om met de bril van Hermes, dus met een hermeneutische blik, naar de sociale werkelijkheid te kijken.

Wat is het belang, de urgentie van je boek?

Ik schreef in mijn inleiding op het boek toen Arjen Lubach de leus 'America First' van president Trump op geniale wijze op de hak nam. Trump is een dankbaar onderwerp van politieke satire geworden, terwijl zijn leus beter bloedserius kan worden genomen omdat er een destructieve werking vanuit gaat. Ook wij zijn namelijk allang besmet geraakt met een vergelijkbare destructieve ideologie. De algemene opvatting in onze samenleving zegt immers in wezen hetzelfde: economie gaat over het maximaal najagen van eigenbelang, politiek is een botte machtsstrijd om de koppositie en religie maakt de confrontatie tussen verschillende wereldbeschouwingen alleen maar heftiger. Mijn boek wil laten zien dat economie, politiek en religie juist niet gebaseerd zijn op zelfzucht, maar op ingenieuze manieren van samenwerking. Het is een oproep om anders naar de werkelijkheid te kijken omdat we anders een vertekend beeld krijgen. Verschijnselen als de economische crisis en de opkomst van het populisme zijn daar het logische resultaat van. Dat er zoveel verontwaardiging is over vormen van zelfverrijking bij banken komt omdat mensen herkennen dat daarvoor de economie niet bedoeld is. Ook veel protest tegen een politiek die alleen maar met zichzelf bezig is en niet met de publieke zaak, komt hieruit voort.

Verbinden, verraden, vormen en vieren

Wat is jouw medicijn tegen het Trump virus?

Ik probeer te laten zien dat het broodnodig is anders te kijken naar de sociale werkelijkheid en van daaruit nieuwe

perspectief te bieden. We kunnen religie, economie en politiek en hun ontsporingen, hun verraad, pas goed begrijpen als we inzien dat ze oorspronkelijk gericht zijn op menswording en humanisering. Het draait om vorming, om het mogelijk maken van menselijke groei op basis van samenwerking. Ook gaat het om het koesteren en beschermen van het goede leven als een door te geven geschenk, om vieren. Deze vier hermeneutische karakteristieken, verbinden, verraden, vorming en vieren, werk ik uit voor religie (deel 1), economie (deel 2) en politiek (deel 3).

Nou zeg: dat klinkt veelomvattend! Maar eerlijk gezegd ook wel heel idealistisch en wereldvreemd

Mijn punt is dat de 'Trump houding' juist wereldvreemd is. En dat een zeker idealisme heel realistisch is, omdat de werkelijkheid eenvoudigweg minder plat is dan wij geneigd zijn te denken. Christendemocraten hebben altijd al begrepen dat religie, economie en politiek in essentie humaniserende activiteiten zijn. Dat het om een beschavingsopdracht gaat en dat daarbij het vinden van de juiste taal cruciaal is.

Wil je zelf nog iets kwijt?

Leuk idee om mij voor een zelfreflectie over het boek uit te nodigen! Dat zoiets als zelfreflectie mogelijk is, is al het begin van beschaving. Dat je eerst tot tien kunt tellen voordat je à la Trump een kortademige tweet uitzendt, die voor een politieke boodschap door moet gaan, waarbij geen enkele tegenspraak geduld wordt. Hermeneutiek is juist gebaseerd op de basisgedachte dat de ander weleens gelijk zou kunnen hebben. Als onze religieuze, economische en politieke boodschappen vormen van eenrichtingsverkeer aannemen, ontnemen van onszelf de mogelijkheid om te groeien. Dan kunnen we niet het goede leven eren en vieren, maar blijft alleen de naakte overlevingsstrijd over.

Gegevens

Jan Prij

God en geld

Utrecht: Klement

210 pp.

ISBN 9789086872305

€ 21,99



Een open netwerkpartij met idealen

Het CDA is een politieke partij. Dat ben je om je idealen te realiseren. Een politieke partij is een middel om idealen verder te brengen, mensen te verbinden en te mobiliseren, plannen te maken om deze in de praktijk te brengen. Steeds minder mensen worden lid van een politieke partij. De verenigingsstructuur waarop onze partij gebouwd is staat daarmee onder druk. Bezinning en vooruit kijken is nodig. In 2016 is daarom een taskforce ingesteld om de mogelijkheden te onderzoeken om het CDA om te vormen.

Tekst Ymkje van 't Riet
Fotografie Dirk Hol





Tegenwoordig zijn mensen op een andere manier politiek actief dan vroeger. Ze zijn niet minder in de politiek geïnteresseerd, maar mensen worden wel steeds minder snel lid van een politieke partij. "Dat vraagt om andere manieren van betrokkenheid", zegt partijvoorzitter Ruth Peetoom. 'We willen de partij echt veranderen, ook organisatorisch', vult landelijk penningmeester Bart van Meijl aan.

De discussie over de noodzakelijke partijvernieuwing speelt al langer. Met het instellen van de taskforce werd hier concreet actie op ondernomen. Er wordt gewerkt aan een visie voor de toekomst. Een CDA Nieuwe Stijl. In maart is de notitie 'CDA Nieuwe Stijl een open netwerkpartij met idealen' aangeboden aan het Partijbestuur, met daarin bevindingen op basis van de inbreng van zo'n 1000 CDA-ers. 'We willen het debat aangaan over wat voor een partij we willen zijn. Vernieuwing is geen eindstation, maar een voortdurend proces', aldus Van Meijl.

'Het CDA is gebouwd op een ledenstructuur. Het lidmaatschap blijft een heel belangrijk element voor de partij. Maar lidmaatschap kan een drempel zijn om mee te doen. We willen ook andere vormen van engagement benutten', zegt Peetoom. 'Hoe kunnen we alternatieve vormen van betrokkenheid organiseren. Meer mensen moeten mee kunnen doen, als lid of niet lid.' 'We kijken hiervoor naar alternatieve vormen van lidmaatschap', aldus Van Meijl. 'Het lidmaatschap is een formeel commitment aan onze idealen. Stemrecht en kandidaat zijn namens het CDA blijven verbonden aan het lidmaatschap.'

'Het CDA staat open voor iedereen die de idealen van het CDA deelt en die actief wil deelnemen'

'Het CDA is de partij van de samenleving. Een brede volkspartij die overal geworteld is. Een beweging van mensen met idealen. Idealen die we waar willen maken in het politieke landschap', zegt Peetoom. 'Door onze idealen en gedachtegoed zijn wij onderscheidend.' In het CDA nieuwe stijl participeren leden en niet-leden. Het CDA staat open voor iedereen die de idealen

>> van het CDA deelt en die actief wil deelnemen. 'Het CDA wil een open netwerk zijn. Een netwerk waar mensen mee kunnen denken. Een partij waar de drempel om mee te doen laag is. Commitment moeten wij van onderop organiseren.'

Van Meijl legt uit dat er om dit commitment te bevorderen gekeken is naar verschillende vormen van lidmaatschap. Hiervoor wordt een zogenaamde ladder van betrokkenheid gehanteerd. 'Betrokkenheid wordt hierbij gedifferentieerd. Zo onderscheiden we een belangstellende, een vriend van het CDA en een lid. In het geval van een lidmaatschap kan wellicht onderscheid gemaakt worden tussen een voorverkiezingslid, een lokaal lid, een lid of CDJA-lid.' Van Meijl vindt het belangrijk om daarbij aan te geven dat het ministerie van Binnenlandse Zaken wel eisen stelt om iemand aan te mogen merken als lid, in hoogte van de bijdrage en aan bevoegdheden die iemand als lid heeft. Alleen dan stelt het Ministerie van Binnenlandse Zaken subsidie beschikbaar.

'We blijven ons onderscheiden door ons gedachtegoed en onze idealen'

Het is van belang dat er samenwerking is binnen de partij. 'Deze samenwerking begint op een zo laag mogelijk niveau in de partij. Maar soms is het efficiënter om op een ander niveau samen te werken', aldus Peetoom. Organisatorisch wordt een knip gemaakt tussen politiek en bestuur. De omvang van het partijbestuur wordt aangepast aan de nieuwe bestuursindeling en de netwerkstructuur. 'Organisatie op landelijk niveau blijft nodig. De provinciale afdelingen blijven bestaan. Maar waar het vanwege efficiëntie of uit logistiek oogpunt beter is om samen iets te organiseren, moet dat kunnen.

We denken bijvoorbeeld aan HRM en de organisatie van bijeenkomsten en ontmoeting. Het inhoudelijk debat vindt op alle niveaus plaats', aldus Van Meijl.

De taskforce heeft een verkenning gedaan naar voorbeeld in binnen- en buitenland en door zowel intern als extern gesprekken te voeren. Ook zijn er provinciale bijeenkomsten georganiseerd en deelsessies op de congressen. Partijvernieuwing is essentieel. Er is al veel gebeurd op

dit gebied, denk aan de visiegroepen, CDA1000, een andere manier van congressen organiseren en andere bijeenkomsten. 'Er is een richting gekozen en dat is nodig willen we als partij slagvaardig zijn', zegt Peetoom.

Bij de structuurverandering en een andere manier van besturen spelen financiën natuurlijk ook een belangrijke rol. 'Contributie inkomsten zijn onze grootste inkomensbron', meldt Van Meijl. 'De financiering van de partij is een voortdurend punt van aandacht. Financiële inrichting volgt hierbij de besluitvorming. Eerst strategie, dan begroting.' Van Meijl heeft regelmatig contact met de provinciale penningmeesters. 'Daarbij wordt ook gesproken over het efficiënter inzetten van middelen zodat maatwerk geleverd kan worden.' De subsidiepot is hier een goed voorbeeld van. 'Afdelingen kunnen goede voorstellen indienen, waarvoor geld beschikbaar gesteld kan worden. Dit leidt gelijktijdig tot activering van afdelingen', stelt Van Meijl.

Een netwerkpartij met idealen richt zich op inhoud. Zij verbindt mensen op hun interesses en expertise. Zij is onderscheidend op visie en idealen. Netwerken worden van onderaf opgebouwd. Politiek en bestuur worden gescheiden en er is ruimte voor debat. De dialoogmakers kunnen hierbij helpen. Zij kunnen helpen om bijeenkomsten over een thema te organiseren voor leden en niet-leden, zij leggen hierbij ook contact met andere (visie) groepen. Zo weten wij wat er leeft in de samenleving en kunnen wij mensen in hun kracht zetten.

'Het CDA blijft een ledenpartij, maar wordt tegelijk een netwerkpartij waar niet-leden in participeren. Binnen de partij is er veel aandacht voor mensen. Contacten lopen langs de digitale weg maar we hechten ook aan face-to-face contact. We blijven ons onderscheiden door ons gedachtegoed en onze idealen. We blijven een brede volkspartij die op zoek is naar verbinding', zegt Peetoom. *

CDA Nieuwe Stijl

Op het partijcongres van 2 juni te Den Bosch komt de notitie 'CDA Nieuwe Stijl een open netwerkpartij met idealen' aan de orde. Dan worden de voorstellen gepresenteerd. Op het najaarscongres van 3 november vindt de besluitvorming plaats. Het CDA moet veranderen om toekomstbestendig te zijn, geeft Van Meijl aan. 'Draagvlak onder de leden voor de voorstellen rond het CDA Nieuwe Stijl is van groot belang', zegt Peetoom. In april zijn in tal van provincies discussies gevoerd. Kom ook op 2 juni naar Den Bosch voor de uitkomsten, over de toekomst van het CDA. Voor een partij die we door willen geven!

Opleiding & training Steenkampinstituut

Snel je draai vinden in de raad? Vraag begeleiding van een CDA-mentor aan!



Kom je na de verkiezingen als nieuwkomer in de raad of ga je voor het eerst aan de slag als wethouder of fractievoorzitter? Er komt dan veel op je af. Misschien lijkt het wel alsof je in het diepe wordt gegooid, maar je staat er echt niet alleen voor! Het Steenkampinstituut biedt in samenwerking met de CDA-Bestuurdersvereniging (BSV) de mogelijkheid om in die eerste periode begeleiding te krijgen van een

mentor. De BSV heeft een pool van ervaren lokale CDA-politici klaar staan die jou kunnen helpen om snel je draai te vinden in je nieuwe functie. Zo hoef je niet alleen in het diepe te springen, maar maak je een tandemsprong.

Geen mentor nodig, maar op zoek naar een coach?

Voor mensen die al wat langer actief zijn als fractievoorzitter, wethouder, raadslid of Statenlid en bijvoorbeeld op een specifiek punt blijven vastlopen in hun persoonlijk functioneren heeft de BSV ook coaches klaarstaan. Een coach kan helpen om je vraag te verhelderen en streeft naar zelfinzicht en zelfsturing. De CDA-coaches hebben ruime ervaring als bestuurder of volksvertegenwoordiger en zijn daarnaast opgeleid als coach.

Mentor of coach aanvragen?

Ga naar de website van het Steenkampinstituut www.cda.nl/si en klik de menubalk op 'Mentoren &

coaches' en klik op het aanvraagformulier. De kosten voor de bemiddeling bedragen € 35,00. Dit bedrag wordt uitsluitend in rekening gebracht wanneer een geslaagde matching heeft plaatsgevonden. Voor meer informatie kun je terecht bij Joke Stoker van de BSV, tel. 070-3424892 of per e-mail: joke.stoker@cda.nl.

Wethouders opgelet!

Reserveer vrijdag & zaterdag 21 en 22 september alvast in uw agenda. Dan vindt de eerste module van de **Wethoudersleergang** plaats.

Meer informatie over het programma en de start van de inschrijving volgt later dit voorjaar op www.cda.nl/si

Houdt ook de volgende nummers van Bestuursforum goed in de gaten.



Laat jij de CDA-mentorpool verder groeien?

Om de pool met mentoren en coaches verder uit te breiden, zijn we op zoek naar nog meer ervaren CDA'ers. Vind je het leuk om vanuit ervaring een startend raadslid, fractievoorzitter of wethouder te begeleiden in zijn nieuwe functie? Of heb je de bagage in huis om een meer ervaren (lokale) CDA-politicus met een specifiek en meer complex (persoonlijk) vraagstuk te coachen? Dan ben jij misschien wel geschikt als mentor of coach en zoeken we jou! Meld je nu aan door het aanmeldingsformulier in te vullen op www.cda.nl/si. Klik daar in de menubalk op 'mentoren & coaches' en kies 'Gezocht! CDA-mentoren en coaches'.



Bijeenkomsten CDAV

Met de gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht, heeft het CDAV (landelijk en provinciaal) het afgelopen kwartaal diverse activiteiten georganiseerd om vrouwen die politiek actief zijn te ondersteunen. Dit is gebeurd in de vorm van een workshop en netwerkbijeenkomsten.

Tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst van 20 januari jongstleden is, als kick off naar de gemeenteraadsverkiezingen, een workshop georganiseerd in de vorm van een wereldcafé. Hierbij werden aan zes tafels verschillende onderwerpen behandeld door vrouwen met verschillende achtergronden: Wytske de Pater gaf tips over het opzetten van een eigen campagne, Irene Janssen sprak over personal branding voor politica's, Ria de Korte heeft gesproken over het zijn van een raadslid, Ruth Peetoom maakte de koppeling naar het gedachtegoed van het CDA, Dieny Scheffer gaf uitleg over het stellingenspel dat onderdeel is van de toolkit 'Kies een vrouw' en Liesbeth Spies vertelde over haar ervaringen als politica.

Aansluitend op de workshop, is op 2 februari jongstleden in het Provinciehuis van Noord Brabant in Den Bosch een netwerkbijeenkomst gehouden door het CDAV Brabant. Het thema van dit programma was 'Ambassadeurschap' van de volksvertegenwoordiging. Esther de Lange, Jetty Eugster, Marianne van der Sloot en Ankie de Hoon deelden met de aanwezigen hun werkzaamheden maar vooral ook hun persoonlijke ervaringen als politica in de huidige tijd. De opkomst en deelname aan de verschillende bijeenkomsten is zowel door het CDAV als door de verschillende deelnemers als zeer positief ervaren. We kunnen dan ook



terugkijken op geslaagde en inspirerende bijeenkomsten. Dank aan een ieder die deze bijeenkomsten mogelijk heeft gemaakt!

De opkomst en deelname aan de verschillende bijeenkomsten is zowel door het CDAV als door de verschillende deelnemers als zeer positief ervaren. We kunnen dan ook terugkijken op geslaagde en inspirerende bijeenkomsten.

Dank aan een ieder die deze bijeenkomsten mogelijk heeft gemaakt!

Verlag bezoek CDAV aan het Internationaal Strafhof

Na een succesvol bezoek aan het Internationaal Strafhof vorig jaar waarbij zelfs een wachtlijst moest worden aangelegd vanwege het grote aantal aanmeldingen heeft het CDAV Internationaal op 26 januari jl. een volgend bezoek aan het Strafhof georganiseerd. Ook dit bezoek was druk bezocht en de CDA-Tweede Kamerlid Madeleine van Toorenburg was eveneens bij het gehele bezoek aanwezig.

Het bezoek stelde CDAV-leden in staat kennis te maken met de beginselen van het Internationaal Strafhof, onder ander door het deels bijwonen van een echte zitting waar een van de voormalige commandanten van het *Lord*

Resistance Army uit Oeganda terechtstond. Deze commandant staat terecht voor onder andere het rekruteren van kindsoldaten, verkrachtingen van vrouwen en moord. Ook werd tijdens de rondleiding ingegaan op andere rechtszaken die momenteel spelen, in het bijzonder werd daarbij de veroordeling van de jihadist Ahmad al-Faqi al-Mahdi genoemd, die schuldig is bevonden aan het vernietigen van cultureel erfgoed in Timboektoe, tijdens het conflict in Mali waar in 2012 jihadististen in een groot deel van het land de macht overnamen. Een unieke zaak, want voor het eerst in de geschiedenis dat iemand is veroordeeld voor het vernietigen van cultureel erfgoed. >>

>> Naast de reguliere rondleiding, kregen wij de unieke kans om met een vrouwelijke Keniaanse rechter, Mrs. Alouoch, te spreken die deel uitmaakt van de *presidency*, het hoogste orgaan van het Strafhof. Inspirerend voor ons allen, hoe zij al op jonge leeftijd in Kenia het verschil maakte door een aantal belangrijke hervormingen door te voeren in het rechtssysteem aldaar. Ze gaf ons de belangrijke les mee, dat wat je ook doet, iedereen een verschil kan maken. Tevens benadrukte zij dat het Internationaal Strafhof vanuit de hele wereld delegaties ontvangt die het werk van het Hof van dichtbij willen zien. Het Strafhof is immers van ons allemaal. Deze boodschap draagt het Strafhof dan ook actief uit, niet alleen in Den Haag, stad van vrede en recht, maar ook in afgelegen gebieden in de wereld, waar mensen dagelijks te maken hebben met geweld en de gevolgen van conflict. Juist voor hen is het heel bemoedigend dat daders niet straffeloos hun gang kunnen gaan, maar verantwoording moeten afleggen voor hun daden. Daarbij behelst een veroordeling ook vaak compensatie voor de slachtoffers, zowel op individueel niveau als op gemeenschapsniveau, door bijvoorbeeld te investeren in onderwijs. Het Strafhof heeft hiervoor een speciaal Trustfund ingesteld en levert daarmee, ondanks de verschrikkelijke trauma's waar slachtoffers mee te kampen hebben, ook een belangrijke bijdrage aan nieuw toekomstperspectief voor de slachtoffers.

Onder leiding van Madeleine van Toorenborg spraken we nog na over het belang van het Strafhof. Na zelf uitgezonden geweest te zijn in Kosovo, beschikt zij over een grote expertise van het internationaal recht, waarbij zij inging op de mogelijkheden, maar ook onmogelijkheden van het Strafhof. Een land als Sudan, heeft bijvoorbeeld het Verdrag van Rome, waar het Strafhof op is gebaseerd, niet geratificeerd, waardoor uitlevering van oorlogsmisdadigers wordt bemoeilijkt. Ook gaf zij aan dat in Nederland het beschermen van de internationale rechtsorde zelfs opgenomen is in onze grondwet (artikel 90). Concluderend, kunnen wij als Nederlanders en CDA-leden oprecht trots zijn dat onze bestuurlijke hoofdstad, Den Haag, internationaal bekend staat als stad van recht en vrede en wij het Internationaal Strafhof mogen huisvesten. Elke veroordeling in Den Haag, draagt bij aan het tegengaan van straffeloosheid en levert een belangrijke bijdrage aan erkenning voor de slachtoffers. Erkenning, die van ongekend belang is om de eerste stappen te zetten naar een menswaardiger bestaan.

Mocht u als CDAV en/of CDA lid ook interesse hebben in een bezoek aan het Strafhof, stuur dan een email aan cdav@cda.nl. Het CDAV Internationaal faciliteert graag een volgend bezoek, waarbij ook mannen van harte welkom zijn!



De gemeenteraadsverkiezingen zijn weer voorbij. Het was een spannende tijd voor alle kandidaten. Debatten voeren, flyeren, evenementen bezoeken, op sociale media actief zijn maar vooral ook veel, heel veel praten met de inwoners van je eigen gemeente. Alle inspanningen ten spijt heeft dit helaas niet geleid tot een toename van vrouwen in de Raad. Gemiddeld is 30 % vrouw met uitschieters naar boven en naar beneden. Voor het CDAV is het teleurstellend om te constateren dat na alle inspanningen van het afgelopen jaar de participatiegraad van vrouwen ca 27 % is. Het CDA staat daarmee in de onderste regionen als het gaat om de participatiegraad van vrouwen. En dat terwijl er zoveel goede vrouwen lid zijn van het CDA. Dit moet en dit kan anders.

Er komen volgend jaar weer nieuwe verkiezingen aan voor de Provinciale Staten, Waterschap, De Eerste Kamer en het Europees Parlement. De voorbereidingen hiervoor zijn al begonnen. Dus vrouwen meld je aan als kandidaat. Je



kunt het!!!! Wees niet te bescheiden. Ga uit van je eigen kracht. Zoek vrouwen op die reeds actief zijn in PS, het Waterschap, EK of Europarlement en praat met hen over mogelijkheden, uitdagingen, valkuilen en kansen. >>

>> Laat je overtuigen en ga er voor! Anno 2018 kan het toch niet zo zijn dat de stem van vrouwen in de politiek zo weinig gehoord wordt.

Het CDAV staat aan jouw kant. We geven je graag ondersteuning in de vorm van de organisatie van bijeenkomsten in de Provincie, landelijke loopbaandagen, tips & tricks, een werkbezoek aan Brussel om een kijkje in de keuken van de Europarlementariërs te krijgen en last but not least contact met vrouwen die actief zijn binnen ons netwerk.

Natuurlijk zullen we ook in de lobby richting het opstellen van de kandidatenlijst onze rol vervullen. Overigens

hebben we daar ook de mannen binnen het CDA bij nodig. Diversiteit in brede zin, man/vrouw; jong/oud; autochtoon/bicultureel het zijn zaken die ons allemaal, mannen en vrouwen, aangaan.

Heb je zelf behoefte aan andere activiteiten of ondersteuning laat het ons dan weten via cdav@eda.nl
De bestuursleden van het CDAV zijn altijd bereid om je persoonlijk te adviseren of met mensen binnen het CDA in contact te brengen.

Kortom: Stel je kandidaat. Je kunt het!
Wij zijn er voor de CDA vrouwen!

Activiteitenagenda CDAV(afdelingen) 2018

CDAV Landelijk

- Nieuwjaarsbijeenkomst 20 januari (aansluiting bij CDA nieuwjaarsbijeenkomst)
- NPV vergadering: 18 april 16 – 19 uur en 26 september 16 – 19 uur, locatie volgt.
- Loopbaandag: samen met de BSV na de verkiezingen.
- Algemene Ledenvergadering: 3 oktober, 17 – 19 uur, locatie volgt.

CDAV Noord Nederland (Friesland, Groningen, Drenthe)

- 25 april vaarroute over de Friese Meren. Vertrek 11 uur vanuit Grou. Afscheid van het CDAV Frylan. Dit stopt zelfstandig te bestaan en gaat door in het samenwerkingsverband Noord-Nederland. Het samenwerkingsverband organiseert de volgende 2 activiteiten in 2018:
- 15 juni van 17 tot 19 u: Midsummer vrouwen-netwerk borrel, Drachten. Locatie volgt
- 22 september van 10.00 u tot 12.30 u Thema bijeenkomst in Haren (Gr)

CDAV Overijssel

- 7 maart een avond in Kampen met als onderwerp: De wereld draait door Vrouwen, met o.a. Ruth Peetoom, Hilde Palland en Willemien Koning.
- 31 mei een bijeenkomst bij het crematorium in Hardenberg en een dialoog over het 'levenseinde'.
- En in het najaar een bijeenkomst bij de GGD in Enschede.

CDAV Noord-Holland

Er worden verschillende activiteiten georganiseerd, maar de data zijn nog niet bekend.

CDAV Zeeland

- In mei is er een werkbezoek aan de Tweede Kamer en aan het TK-lid Joba van de Berg.
- In het najaar is er een intervisiebijeenkomst voor leden die een functie hebben binnen het CDA. Raadslid of lid van de Provinciale Staten.

CDAV Flevoland

Wegens persoonlijk omstandigheden zijn er in 2017 geen activiteiten georganiseerd in Flevoland en zijn er nog geen activiteiten gepland voor 2018.

CDAV Brabant

- 2 februari in het Provinciehuis van Noord Brabant in Den Bosch een netwerkbijeenkomst met als thema 'Ambassadeurschap' van de volksvertegenwoordiging.
- Mei/juni bezoek aan het Waterschap. Een presentatie en een rondleiding met als thema: Wat houdt het werk van de waterschappen precies in?
- Najaar. Excursie naar een zorgboerderij. Uitleg over het werk van de zorgboerderij en tevens een stand van zaken in de verschillende steden en dorpen na de verkiezingen.

CDAV Zuid-Holland

9 juni een bijeenkomst met als thema: terugblik gemeenteraad. Wat ging er goed en wat kan beter? De bijeenkomst vindt plaats in de gemeente Teylingen. Deze gemeente heeft veel gedaan om inwoners te interesseren voor de politiek.

Het Europa dat we door willen geven!

'Het fundament waarop het Europese huis 60 jaar geleden is gebouwd, staat op wankelen en moet hoognodig worden gerepareerd. Anders stort het uiteindelijk in, stelt Efstathios Andreou. Het CDA moet bij de verbouwing het voortouw nemen. 'Robert Schuman, één van de christendemocratische oprichters van de Europese Unie, zei het zo mooi: Wie het niet aandurft om het slechte aan te pakken, zal het niet lukken om het mooie te beschermen'. Tekst Efstathios Andreou

Het Europa dat we door willen geven!

'Vanuit de puinhopen van de Tweede Wereldoorlog bouwden christendemocraten als Schuman, Adenauer en De Gasperi aan de Europese Unie. Uitgangspunt was hierbij: nooit meer oorlog. Door samen te werken op het gebied van grondstoffen, waar vele oorlogen door zijn ontstaan, kwam er vrede. Het project Europa was zo een groot succes dat het verder economisch en politiek kon worden uitgebreid. Het bracht ons tot vandaag de dag: vrede, stabiliteit en welvaart. Toch veranderde het beeld over Europa bij veel Nederlanders door de jaren heen en de samenhang tussen Europeanen werd door de uitbreiding, die een goede stap was, steeds minder. Ook veranderde de wereld razendsnel en ondanks dat Nederland in elk vergelijkend internationaal lijstje fantastisch scoorde, kregen veel mensen het gevoel de grip op hun leven te verliezen. Brussel werd een ver-van-mijn-bed-show en door de verschillende crisissen werden de scheuren in het fundament van het Europese huis zichtbaar'.

Nieuwe uitdagingen

'Het Europese huis moet een vernieuwd fundament hebben om te kunnen blijven staan in de stormen die op ons afkomen. Zo is ten eerste te zien dat de uitdagingen - 60 jaar na oprichting van de Europese Unie - vanuit de rafelranden van Europa komen, die Nederland niet alleen kan aanpakken. Migratie, integratie en behoud van een eigen identiteit zullen de hoofdthema's voor de komende decennia blijven. Ook als men naar de ontwikkelingen in Afrika en naar de klimaatverandering kijkt. Helaas wordt echter de broodnodige solidariteit bij een aantal EU-landen gemist om eensgezind mensen in nood op te vangen. Bovendien moet de EU veel sterker naar buiten toe een eenheid vormen nu de kaarten op het wereldtoneel opnieuw worden geschud en Nederland alleen weinig vuist maakt. De Europese familie moet weer solidair zijn met elkaar. Het CDA ziet het EU-lidmaatschap dan ook niet als een soort

van ANWB-lidmaatschap, dat alleen wordt ingeroepen als er pech is. Een tweede uitdaging is onze economische positie. Door de sterke verwevenheid van de Europese economieën en financiële systemen zitten de Europese landen met z'n allen in dezelfde boot. Een sterke eurozone en het strikt naleven van de afspraken tussen de eurolanden, wat niet altijd gebeurt is dus van groot belang. Daarnaast is het voor een handelsland als Nederland van groot belang dat in de EU gezamenlijk handelsverdragen met andere machtsblokken worden afgesloten, maar wel op een manier dat de gewone Nederlander onderdeel is van de globalisering. De handels-initiatieven van president Trump laten zien dat Europa wel samen moet optrekken. Datzelfde geldt uiteraard voor grensoverschrijdende thema's als klimaat. Tenslotte moeten we terug naar de vraag waarom het project Europa door de grondleggers is gestart. Dat was voor vrede en het behoud van onze waardengemeenschap. Door de (militaire) dreigingen rondom de EU, de vreselijke gebeurtenissen in de jaren '90 op de Balkan is vrede vandaag de dag geen vanzelfsprekendheid meer. Ook staat onze waardengemeenschap onder druk doordat niet alle EU-landen democratisering, rechtsstaat en vrijheid van meningsuiting op dezelfde manier zien. Kortom, er is nog veel werk aan de winkel in Europa.

Bouw mee!

Als één van de oprichtende partijen van de EU voelt het CDA zich verantwoordelijk om samen met haar leden de EU toekomstig bestendig te maken. Niet omdat Europa een doel is, maar een middel is om oplossingen te vinden voor problemen waar de gewone man en vrouw op straat tegenaan loopt. Doordat het CDA in het Europees Parlement onderdeel is van de grootste Europese familie, de Europese Volkspartij, kunnen we dus echt het verschil maken. Als volkspartij en enige politieke partij in Nederland gaat het CDA in elke provincie in gesprek met CDA-ers om te horen hoe zij het nieuwe Europa zien. Deze 12 Europa Specials worden van april tot en met mei 2018 met de provinciale afdelingen georganiseerd. Ook vinden er in de herfst van 2018 voor de leden bezoeken aan Brussel plaats in samenwerking met onze Europarlementariërs om zo nog meer beeld en geluid te geven over wat er daadwerkelijk in Europa speelt. Ten slotte wordt op 2 juni a.s. de grootste brainstormsessie uit de CDA-geschiedenis over Europa georganiseerd, met 500 CDA-ers, om zo input uit alle hoeken van Nederland te verzamelen voor onze bouwplannen voor een ander Europa: het Europese verkiezingsprogramma 2019'.

Schrijf mee aan het EU-verkiezingsprogramma!

Weet u het nog? De CDA1000, één van de meest bijzondere CDA evenementen van de afgelopen tijd? De dag waarop 1000 CDA-ers met elkaar hebben meegeschreven aan het nationale verkiezingsprogramma? Een groots succes, dat smaakt naar... nog een keer!

Op de ochtend van het partijcongres zullen we met 500 CDA'ers uit het hele land in 's-Hertogenbosch bij elkaar komen om na te denken en te discussiëren over Europese thema's. Het resultaat van deze dag zal in het Europees verkiezingsprogramma terug te lezen zijn.

Deelnemers kunnen kiezen uit meepraten over verschillende deelthema's:

Veiligheid en buitengrenzen

De Europese Unie is groot, maar de wereld eromheen is nog veel groter. Hoe gaan we in Europa om met vluchtelingenstromen, met toenemende migratie? En welke bemoeienis hebben wij met de conflicten aan de rand van Europa? Wereldwijd is de EU een sterke handelspartner. Hoe zorgen we dat we sterk blijven, met name ten opzichte van andere wereldmachten zoals China en Amerika?

Identiteit en democratie

Waarden en tradities zijn kernwoorden voor het CDA. Hoe kunnen we daarvoor staan op Europees niveau? Welke

waarden verbinden ons in de EU, welke waarden vertegenwoordigt de EU en is er een Europese identiteit? Hoe zien we de EU in de toekomst? Wat kost de EU ons en wat levert het op? Kan de EU zichzelf nog verbeteren?

Economie en innovatie

De Nederlandse economie is onlosmakelijk verbonden met de wereld buiten onze landsgrenzen. Zo is Nederland het tweede exportland van Europa. Europese regels en subsidies stimuleren de opbouw van de grensoverschrijdende regio's, maar ook specifieke sectoren zoals de visserij, landbouw, transport en de digitale markt. Hoe kan Nederland zo goed mogelijk gebruik maken van de kansen die de EU biedt?

Klimaat en energie

Milieuvervuiling en klimaatverandering zijn mondiale problemen. Daarom is een Europese inzet voor een gezondere aarde na te streven. Het gaat daarbij niet alleen over het verminderen van uitstoot, maar ook over alternatieve vormen van energie, over de aanpak van plastics in het water, en van de toenemende schaarste van water en voedsel op aarde.

Aansluitend aan de CDA500 kunt u deelnemen aan het partijcongres (voor meer informatie cda.nl/partijcongres). We hopen op een gemêleerde groep deelnemers. Voor meer informatie over de aanmeldprocedure, kijk op www.cda.nl/cda500

Partijcongres 2 juni 2018

in 's-Hertogenbosch



Zaterdag 2 juni vindt het voorjaarscongres plaats in '1931 congrescentrum 's-Hertogenbosch' in 's-Hertogenbosch. We starten de dag om 11.00 uur met deelsessies (o.m. resoluties, ontvangst nieuwe leden, 100 jaar Vrouwenkiesrecht, AVG voor gemeentelijke afdelingen (algemene verordening gegevensbescherming) en de ALV van de CDA-Bestuursvereniging, met daaraan gekoppeld een inhoudelijke sessie).

's Middags vinden zowel het huishoudelijk deel als het politiek deel plaats, met onder meer de vaststelling van de jaarrekening en jaarverslagen 2017, de discussie over de resoluties, partijvernieuwing en de toezeggingen van partijvoorzitter Ruth Peetoom en partijleider Sybrand Buma. Kijk voor meer informatie over en aanmelden voor het partijcongres op www.cda.nl/partijcongres

Uniek tijdens dit partijcongres is in de ochtend de combinatie met de CDA500 voor het Europees verkiezingsprogramma. Tussen 10.00-12.30 uur zullen 500 CDA-leden in discussie gaan over Europa, in navolging van de succesvolle CDA1000 uit 2016. Elders in het ledenblad leest u hier meer over en voor nog meer informatie over de CDA500 verwijzen we u graag naar www.cda.nl/CDA500

Ledenvoordeel: Speciaal voor u gratis naar het Nederlands Watermuseum

*Wij verloten entreekaarten voor dit
interactieve museum*

Komt er over vijftig jaar nog water uit de kraan? Het Nederlands Watermuseum is eigentijds en vertelt van alles over water. Een écht doe-museum waar kinderen lekker met water kunnen spelen en leuke proefjes kunnen doen. Het Nederlands Watermuseum is een spetterend dagje uit voor het hele gezin!

Per lid maakt u kans op maximaal 4 gratis kaarten (2 voor volwassenen en 2 voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar) van dit unieke museum. Het enige dat u hoeft te doen is een bericht sturen dat u mee wilt doen aan de verloting voor 27 april aanstaande via de mail naar Carina Hoff, carina.hoff@cda.nl of via een kaartje naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht.

Breng lokaal centraal

Dit voorjaar laaide de discussie over de gekozen burgemeester weer op. Het CDA, met als woordvoerder Harry van der Molen, vindt dat de aanstellingswijze van de burgemeester onderdeel is van een groter debat over de lokale democratie. Is de gekozen burgemeester wel een antwoord op de breed levende trend van meer participatie van burgers? Welke knelpunten en verbetermogelijkheden ervaren jullie zelf voor de lokale democratie en welke kan Harry meenemen voor het nationale debat?

We willen de beste voorbeelden en de beste ideeën uit het land. Tenslotte bent u het die direct met de lokale democratie in aanraking komt. Of u nu burgemeester, wethouder, raadslid of betrokken burger bent. Doe mee!

De bijeenkomsten vinden 28 mei in Zwolle (regio Noord) en 11 juni 's Hertogenbosch (regio Zuid) plaats. De regio's zijn niet bindend. De avond begint om 20.00 uur en eindigt rond 22.00 uur. Inloop is mogelijk vanaf 19.30 uur. Na afloop is er nog de gelegenheid om met een borrel na te praten.



Foto Leonard Walpot

Kortingsactie boek Ruud Lubbers

Ruud Lubbers schreef voor zijn overlijden het boek *Persoonlijke herinneringen*. Hierin beschrijft hij in vogelvlucht zijn leven. Intense herinneringen aan zijn ouders en grootouders, zijn katholieke jeugd en de oorlogsjaren passeren de revue, maar ook bespiegelingen over opgroeien en ouderdom, zijn politieke jaren in binnen- en buitenland, ontmoetingen met wereldleiders en gedachten over liefde en spiritualiteit komen aan bod.

De man die een onuitwisbare politieke rol speelde, de premier die Nederland tijdens de crisis van de jaren tachtig economisch boven water wist te houden, schroomt niet om openhartig te worstelen met de vraag: wie ben je als politicus? Maar vooral: wie ben je als mens?

Voor lezers van het CDA ledenblad is het boek van Lubbers nu met korting te koop. Dat kan op het congres van 2 juni, het symposium op 22 mei, bij uw boekhandel of op www.uitgeverijbalans.nl, o.v.v. de actiecode (geen verzendkosten).

Kortingsbon voor CDA-leden

Tegen inlevering van deze bon ontvangt u korting op het boek *Persoonlijke herinneringen*, van Ruud Lubbers

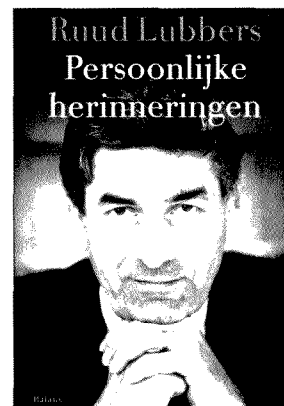
Boek: Persoonlijke herinneringen, van Ruud Lubbers

Normale prijs: €19,99
Actieprijs speciaal voor CDA-leden: €17,50

Actieperiode:
20 april 2018 - 3 juni 2017

Actiecode (verplicht vermelden): 904-10464

ISBN: 9789460038716



Johan van Hulst

1911 - 2018

Op 22 maart overleed Johan van Hulst. Ruim 25 jaar senator voor de CHU en het CDA. Intelligent, moedig en bescheiden. In zijn lange leven heeft hij veel voor anderen betekend. Voor onze partij, maar ook als vernieuwend hoogleraar pedagogiek. In de Tweede Wereldoorlog redde hij honderden kinderen uit de Hollandsche Schouwburg van deportatie naar Westerbork. Hij was een icoon van rechtvaardigheid.



Foto Dirk Hol

Loopbaanworkshop voor (oud-)wethouders: 14 juni a.s.

De verkiezingen zijn voorbij. Sommige wethouders gaan door of starten voor het eerst, voor anderen is het wethouderschap voorbij. Mocht u niet terugkeren als wethouder, dan staat u mogelijk voor een nieuwe uitdaging om op zoek te gaan naar een andere baan.

Om u daarmee op weg te helpen organiseert de BSV in samenwerking met het Steenkampinstituut een loopbaanworkshop. Deze vindt plaats op donderdag 14 juni van 14:00 tot 17:00 uur op het Partijbureau in Den Haag. U kunt zich aanmelden door een mail te sturen naar bsv@cda.nl.

Het programma bevat de volgende onderdelen:

- Toelichting op uw rechten en mogelijkheden voor begeleiding naar een andere functie.
- Praktijkvoorbeeld van een oud-wethouder die succesvol een nieuwe uitdaging is aangegaan.

- Belangrijke inzichten bij loopbaankeuze en gebruik van social media en uw netwerk
- Algemene tips en feedback op uw CV
- Afsluitende borrel

Rectificaties

In het vorige nummer zijn twee storende fouten geslopen.

Bij de boekbespreking van het boek 'JFK: idealist zonder illusies' over John F. Kennedy, stond per abuis Marcel Migo als schrijver vermeld. Dit moet Alex Krijger zijn.

Bij het stuk over de VN-klimaatconferentie stond Hugo Bulk als schrijver vermeld. Dit moet Kees Bos zijn.

Mirjam Sterk



Zachte krachten

We praten er bij het avondeten over. Hoewel Florida een flinke dag rijden van ons vandaan ligt, is de impact van de schietpartij op de highschool ook hier groot. Ineens realiseren mijn kinderen zich, dat er hier mensen zijn die wapens hebben en daarmee ook hun school kunnen binnenlopen. Ieder kind reageert anders. Imme vertelt over de oefening op school over hoe te reageren als zoiets mocht gebeuren: vluchten, verstoppen of voor dood houden. Ze blijft er rustig onder. Onze zoon van negen daarentegen kruipt al een aantal nachten tegen de ochtend in ons bed.

In de media gaat het haast nergens anders over. Scholieren en ouders spreken over de telefoongesprekken die ze hadden met hun kinderen. Het ene na het andere voorstel rond het wel of juist niet aanpakken van wapenbezit komt voorbij.

De zachte krachten eisen een aanpak

De verontwaardiging dat dit opnieuw kon gebeuren is, weer, groot. Maar dit keer bepalen politici of andere beleidsbepalers niet het gesprek. De discussie wordt aangejaagd door scholieren, de jonge slachtoffers en ooggetuigen van de gruwelijke schietpartij. Het zijn de zachte krachten die een echte aanpak eisen. Die zich afvragen wanneer het genoeg is. Die beweging breidt zich als een olievlek uit. Overal in het land gaan scholieren naar buiten om te protesteren, zoals ook mijn dochter op school: 17 minuten, een voor elk slachtoffer dat is gevallen.

Het is eerder in de geschiedenis gebeurd dat zachte krachten een paradigmawisseling in gang zetten. Zoals Rosa Parks door zo'n 50 jaar geleden te weigeren op te staan in de bus, het startsein gaf voor de zwarte burgerrechtenbeweging. Binnenkort is er een grote mars, georganiseerd door de scholieren, op verschillende plaatsen in de VS, ook hier in Washington DC. De 'March for our lives'. Er circuleren in mijn buurt al vragen om slaapplekken, men verwacht hier 500.000 mensen. Ik hoop dat al die voetstappen richting het Witte Huis dit keer een definitieve verandering in gang zetten die het harde hoofd van Trump en de wapenlobby zal laten buigen. Want van loze beloften worden de school niet veiliger.

COLOFON

April 2018
Jaargang 14 | Nummer 4

CDA is's een uitgeverij van de leden van het CDA. De uitgeverij wordt naar behooren gefinancierd in een aparte maatschappij met een wettelijke afrekening. Lidmaatschap kan het lidmaatschap zijn.

Uitgever: CDA Bureau, Postbus 30433, 1200 GL, Den Haag
Tel: 070 3462888 | info@cda.nl
www.cda.nl

Hoofdredactie: Marleen Mink

Eindredactie: Yfke van 't Hart

Redactie: Johanna Eversman, Kees Eng, Dennis Grootenboer, Keesen de Jong, Marleen Mink, Willem van't Hof, Ferry van't Hof, Bert van't Hof, Hans-Martin Meijer, van't Hof, Vera van't Hof, Thijs van't Hof en Jeroen van't Hof

Ontwerp: Jeroen van't Hof

Productie: Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof

Productie: Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof, Jeroen van't Hof

Wij danken de leden van het CDA voor hun steun en medewerking. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u.

Wij danken de leden van het CDA voor hun steun en medewerking. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u.

Wij danken de leden van het CDA voor hun steun en medewerking. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u. Het is belangrijk dat we blijven horen van u.

Doe mee
en win een
boekenbon van
€ 17,50!

Puzzel

Z	O	R	A	N	J	E	K	M	O	S	S	E	L
H	A	R	I	N	G	R	S	C	H	A	A	T	S
P	V	D	O	V	E	F	I	E	T	S	E	N	M
U	I	E	E	K	I	R	P	I	N	K	P	O	P
L	E	L	U	B	B	E	R	I	A	A	N	S	P
S	R	T	U	B	B	E	R	G	E	N	T	A	T
V	D	A	U	W	T	R	A	P	P	E	N	O	I
I	A	W	F	J	D	D	P	R	E	M	I	E	R
S	A	E	A	P	R	I	L	L	I	E	F	D	E
S	G	R	M	A	O	T	R	A	D	I	T	I	E
E	S	K	I	S	P	G	E	M	E	E	N	T	E
R	E	E	L	E	V	R	I	J	M	A	R	K	T
K	O	N	I	N	G	S	D	A	G	Z	O	R	G
V	I	S	E	L	O	C	O	M	O	T	I	E	F

APRIL
DAUWTRAPPEN
DELTAWERKEN
DROP
FAMILIE
FIETSEN
GEMEENTE
HARING
KERK
KONINGS DAG
LIEFDE
LOCOMOTIEF
LUBBERIAANS
MOSSSEL
NAP
ORANJE
PASEN
PINKPOP
PREMIER
PULSVISSER
RIVIER
SCHAATS
SENATOR
TRADITIE
TUBBERGEN
VIERDAAGSE
VIS
VRIJMARKT
ZORG

Streep alle woorden weg. Van de letters die overblijven kunt u een woord maken.

Stuur uw oplossing voor 15 mei naar: redactie@cda.nl

Of: CDA Redactie
Postbus 30453
2500 GL Den Haag

Onder de juiste inzenders verloten wij vijf boekenbonnen van €17,50.

De oplossing van de puzzel in het vorige nummer was 'Buitenom'.

De winnaars van de vorige puzzel zijn: Mevr. N. van Haarlem uit

Buurmalsen, W.M. Vyres uit Arcen, J. Koppelman-Harmsen uit Nijverdal, T. Bijma uit Augustinusga en G. Wijbenga - de Haan uit St. Annaparochie

Vacature: CDA-lid

Het CDA is de grootste ledenpartij van Nederland en dat willen we graag blijven. Wij zoeken daarom naar nog meer leden die willen meebouwen aan een land dat we door willen geven.

Wie zoeken wij?

Wij zijn specifiek op zoek naar partners en kinderen van huidige CDA-leden.
U bent al meerpersoonslid voor slechts € 27,50 euro per jaar.

De functie

Binnen onze mooie vereniging kiest u zelf de rol die bij u past. U bepaalt zelf of u het CDA wilt steunen door alleen lid te worden, of dat u daarnaast ook actief wilt worden voor bijvoorbeeld uw lokale afdeling.

Wij bieden

Uitstekende carrièremogelijkheden, een groot netwerk, toegang tot het congres, stemrecht bij bijeenkomsten en het allerlaatste CDA-nieuws. Als u nu meerpersoonslid wordt, maakt u kans op een lunch met een CDA-prominent.

Interesse?

U kunt lid worden door het onderstaande formulier in te vullen. Of online via cda.nl/meerpersoons



Ja, ik word meerpersoonslid en maak graag kans op een lunch!

Ja, ik word meerpersoonslid en maak graag kans op een lunch met een CDA-prominent.

Naam m/v

Adres

Postcode

Woonplaats

Geboortedatum

Telefoonnummer

E-mailadres

Stuur deze bon naar het CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB Den Haag (postzegel is niet nodig)
Meerpersoonslid worden, kan alleen als er op uw adres al ten minste één ander CDA-lid woont.

DN.P.P.

CDA



Nummer 2 | Juni 2018

*Expeditie
Mount Everest*

*Diversiteit in
het CDA*

Zomernummer

Eén om te lezen,

één om weg te geven

*Kom hier uw heilig
water putten*



Stuur ons uw emailadres!

De zomer staat voor de deur. Schoolvakanties gaan bijna van start. De politiek gaat op reces. Tijd om te genieten van wat welverdiende rust en hopelijk wat zonnestralen. Of u op reis gaat of thuis blijft; het is tijd voor ontspanning. Vakantie komt immers van 'vacare': vrij zijn, leeg zijn, open staan. Het zomernummer van CDA.nl bevat een verscheidenheid aan artikelen om bij te dragen aan uw vakantiegevoel.

U heeft vast al gezien dat er twee magazines in dit pakket zitten; één om te lezen, één om door te geven. Geeft u er ook eentje weg aan iemand die geïnteresseerd zou kunnen zijn? Laat een familielid, vriend of collega meegenieten van wat het CDA te bieden heeft!

Speciale aandacht vragen wij voor de oproep op de achterkant: **stuur ons uw emailadres!**

Een mooie zomer gewenst!

Coverfoto **Hollandse Hoogte** (Jaco Klamer)



Ruth in gesprek met Anne Van de Streek



Terugblik partijcongres

Inhoud

- 4 Samen
- 11 Nieuw lid
- 23 *Column* Sybrand Buma
- 27 *Column* Esther de Lange
- 28 Vrouw en politiek
- 30 Partijnieuws
- 34 *Column* Mirjam Sterk
- 35 Puzzel

Zomernummer



6



12

De uitgangspunten van ... Rick Brink



14

The winner takes it all



16

De uitgangspunten van ... Rick Brink



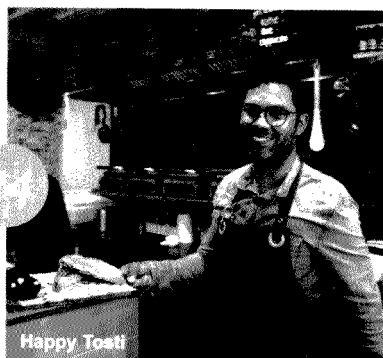
20

Diversiteit in CDA



22

De verrijking



24

Happy Toast



Samen

Hoera, het is zomer! Dat betekent lekker op vakantie! Helaas is op reis gaan voor veel kinderen in Nederland niet mogelijk, bijvoorbeeld vanwege een sociale reden, gezondheid of omdat hun ouders te weinig geld hebben. Om ook hen een fijne vakantie te geven organiseert Humanitas de Kindervakantieweken. De vakantieweken worden vanuit Humanitas district Noordwest georganiseerd en de locatie is in een groepsaccommodatie in Voorthuizen.

Ervaren vrijwilligers zorgen tijdens de groepsweek voor spannende activiteiten zoals leuke spellen in het bos, hutten bouwen en zwemmen. Maar de kinderen kunnen ook lekker voetballen, knutselen, verkleden of toneelstukjes bedenken. Er wordt een programma gemaakt, passend bij elke leeftijd. De kinderen zijn er lekker even uit en kunnen nieuwe indrukken opdoen en vriendjes maken. Doordat deze kinderen ook vakantie hebben gevierd, kunnen zij net als hun klasgenootjes op de eerste schooldag vertellen over hun avonturen en horen ze er bij. De Kindervakantieweken zijn voor kinderen van zes tot 12 jaar en hebben het keurmerk van het Steunpunt Kindervakanties.

Meer info over de Kindervakantieweken: www.humanitas.nl/afdeling-aansterdam-en-diemen/activiteiten/hier-voetballen-kindervakantieweken



Expeditie Mount Everest



De Mount Everest is 8848,48 meter hoog en is de hoogste berg van de wereld. De beklimming is een gevaarlijke en kostbare expeditie. Peter Arensman, voorzitter van de CDA Business Club, houdt van uitdagingen en vertrok naar Tibet voor de beklimming. Samen met zijn expeditie-team ging hij de strijd tegen de elementen aan. Wind, kou, zuurstof, geduld en uithoudingsvermogen. Woorden waarmee je de expeditie goed kan omschrijven. De leden van zijn team hadden een missie: de zoektocht naar een in 1924 omgekomen bergbeklimmer en zijn camera.

Tekst **Caroline Lichtenberg** en **Ymkje van 't Riet**

Voor veel bergbeklimmers is het een droom die uitkomt om de berg te beklimmen. 'Je kunt vanwege het weer

maar een paar dagen per jaar omhoog', vertelt Arensman. 'Er zijn tussen de 500 en 700 mensen op de berg, de helft aan de Chinese kant en de andere helft aan de Nepalese kant. Die mensen zitten te wachten tot ze naar boven kunnen. Tussen 20 mei en 30 mei zijn de meeste beklimmingen, dus mensen gaan begin april daarheen.'

Het duurt ongeveer twee maanden om de top van de Mount Everest te bereiken, maar je kunt er niet in één keer naartoe. Arensman: 'Je begint in Kathmandu, dat is 1300 meter hoog. En dan neem je 5-6 dagen om naar het basiskamp te gaan. Je bent van de veertig dagen dus al zes dagen bezig om naar het basiskamp te komen. Sneller gaat niet, anders word je ziek.'

Vanaf het basiskamp (op meer dan 5000 meter hoogte) begint het opbouwen om richting de top te gaan. Om te

acclimatiseren moet het klimmen opgebouwd worden. Steeds een stuk omhoog maar dan ook weer terug, om te wennen aan omstandigheden en aan de ijle lucht. 'Als je in het eerste kamp bent aangekomen, moet je weer wachten tot je verder gaat. Van het basiskamp naar 5800 meter, weer terug, dan door naar 6400 meter en weer terug. Door naar 7000 meter enzovoort', aldus Arensman.

Gevaren liggen op de berg op de loer. Klammers kunnen hoogteziek worden. Arensman: 'Dat uit zich in bijvoorbeeld longoedeem of een hersenoedeem. Die zijn allebei dodelijk. Daarom zit je dus te wachten in een tentje in het basiskamp tot er een zogeheten 'window' komt, een periode van twee dagen dat het iets minder waait. Want ook de wind is een dodelijke factor, de windsnelheden kunnen er oplopen tot meer dan 300 kilometer per uur.' Als je weer naar beneden wil, dan kun je wel in principe gewoon doorlopen. 'Het is hetzelfde als met duiken, wanneer je te snel omhoog gaat kun je de ziekte van caisson krijgen, maar als je in één keer naar beneden gaat, is er niks aan de hand.'

Het expeditieteam bestond uit tien klammers en nog twintig man extra ter ondersteuning van de expeditie. 'Begeleiding gebeurt door zogenaamde sherpa's. Dat zijn ervaren klammers uit de regio die de route en situatie op de berg kennen en de klammers begeleiden.' Tussen het klimmen door worden vele uren alleen in een tentje doorgebracht. Genoeg tijd voor zelfreflectie dus. 'Er was toen wij in het basiskamp waren wel 3G, waardoor af en toe contact kon worden gehouden met het thuisfront', vertelt Arensman.

Arensman was in totaal vier weken op reis en verbleef tweeënhalve week op de berg, hij klom tot 7100 meter hoogte. 'Een paar leden van het expeditieteam gingen door tot aan de top om op zoek te gaan naar een lid van een in 1924 omgekomen expeditieteam en zijn fotooestel. Zij hebben jammer genoeg beiden niet gevonden.'

Arensman is een hele ervaring rijker. Als souvenir aan zijn avontuur heeft hij prachtige foto's van Expeditie Mount Everest!

CDA Business Club

Peter Arensman houdt van een uitdaging. Ruim elf jaar geleden bedacht hij het concept van de CDA Business Club. 'Ik wilde mij inzetten als vrijwilliger voor de partij en presenteerde drie plannen aan toenmalig partijvoorzitter Peter van Heeswijk. Eén was het oprichten van de businessclub', zegt Arensman.

De Business Club is een goede manier om ondernemers te betrekken bij de partij en politiek en om een derde geldstroom voor het CDA te creëren. 'Geld van de leden, geld van de overheid en geld van ondernemers'. Inmiddels is Arensman met veel plezier alweer tien jaar voorzitter van de Club. 'Als voorzitter zit ik vaak aan de politieke tafel, het algemeen belang is mijn agenda', zegt hij. Bij de bijeenkomsten van de CDA Business Club is altijd een actieve rol weggelegd voor CDA-politici en ook voor vertegenwoordigers van andere partijen om de bijeenkomsten extra inhoud te geven én om met hen persoonlijk van gedachten te kunnen wisselen.

De CDA Business Club is een netwerk van ondernemers dat rechtstreeks informatie en advies geeft aan politici, gevraagd en ongevraagd. Er zijn circa honderd directeur-groootaandeelhouders lid. 'We zijn de laatste jaren langzaam gegroeid, we hebben de ambitie om iets sneller te groeien en zijn altijd op zoek naar nieuwe leden', besluit Arensman.

Bent u een maatschappelijk betrokken ondernemer? Bent u geïnteresseerd in politiek? Vindt u dat de stem van de ondernemer gehoord moet worden door de politiek? Dan bent u aan het juiste adres bij de CDA Business Club.

Interesse om lid te worden? edabc@cda.nl
Meer informatie: www.cda.nl/cda-business-club



Ruth in gesprek met ...

Hillie Van de Streek

Een eeuw geleden werd de weg gebaad voor het vrouwenkiesrecht. Vrouwen konden vanaf dat moment zowel passief (recht om gekozen te worden) als actief (recht om te stemmen) deelnemen aan de politiek. Een verworvenheid waar de generaties van de afgelopen eeuw, zowel man als vrouw, dankbaar voor mogen zijn. Vrouwen brengen een ander elan, een ander licht in de politiek. Tekst Ymkje van 't Riet | Fotografie Dirk Hol

Op de cover van het boek '100 jaar vrouwenkiesrecht. Vrouwenkiesrecht tussen geloof, politiek en samenleving 1883-2018' staat een afbeelding van een vrouw die aanklopt bij een stemlokaal. De situatie is bijna invoelbaar. In een tijd waar deelname van vrouwen aan de politiek nog geen gebruik is, kun je je indenken dat achter de deur de vraag klinkt 'Wat komen jullie hier doen?'. 'Laat mij binnen,

ik breng nieuw licht', is het antwoord dat de vrouw geeft. Met het openen van de deur ligt de weg voor dit nieuwe licht in de politiek open.

Wat is het nieuwe licht dat vrouwen brengen?
'Het nieuwe licht dat vrouwen in de politiek brengen is veelomvattend. Vrouwen brengen een breder blikveld en



'De huidige internationale vrouwendag op 8 maart verwijst hiernaar en is aan Nederland te danken'

dat leidt tot een andere politiek', aldus Van de Streek. 'Er worden beter gefundeerde besluiten genomen. Bovendien is de herkenbaarheid en zichtbaarheid van de politiek door het actief worden van vrouwen toegenomen.' Representativiteit, kwaliteit en diversiteit zijn andere begrippen die Hillie van de Streek noemt. Van de Streek is politiek historicus en redacteur van het boek over 100 jaar vrouwen-

kiesrecht dat op 31 mei verschenen is. 'Er ligt een roeping voor politieke partijen om dit zowel op kandidatenlijsten als binnen de organisatie vorm te geven', stelt zij.

Als je de historische lijn bekijkt, wat is dan een markant moment waar vrouwen in de politiek een rol gespeeld hebben? 'Dan denk ik aan de Kleuterwet van 1955, waarbij het besluit genomen werd dat kleuterjuffen niet meer werden ontslagen als zij trouwden. Voor de Tweede Wereldoorlog was het een verworvenheid dat vrouwen die huwden 'eervol' ontslagen werden. Daarna veranderde dat, zeker toen in de jaren '50 een tekort aan kleuterjuffen in het kleuteronderwijs ontstond. Dat leidde tot een spanningsveld en discussie', zegt Hillie van de Streek. 'Vrouwen namen de rol van politieke actoren met overtuiging op zich en deden hun invloed gelden op de opinievorming binnen hun partijen en op de standpuntbepaling van de fracties. Katholieke vrouwen maakten studie van huwelijk en beroepsarbeid en vonden geen ideologische belemmeringen voor arbeidsparticipatie. De inbreng van vrouwen bij de Kleuterwet leidde zo tot een baanbrekend politiek besluit.'

'Deze bewustwording begint bij de jongeren'

Was de gedachte dat de confessionele partijen tegenstander van het vrouwenkiesrecht waren terecht? 'Deze gedachte is niet geheel terecht', zegt Van de Streek. 'Men was niet vooruitstrevend rond actief en passief kiesrecht voor vrouwen, maar had het zgn. 'gezins- hoofdenkiesrecht' als ideaal.' Deze gedachte hield in dat er één stem wordt uitgebracht per gezin. Dit systeem bleek in de praktijk niet te werken, bijvoorbeeld als er sprake was van een inwonende zoon of dienstmeid. 'Daarnaast was het voor de katholieken een belangrijk gegeven dat er geen pauselijke uitspraak was die het vrouwenkiesrecht verbood en bovendien was in buurland Duitsland het vrouwenkiesrecht al van kracht', aldus Van de Streek.

Is het internationale perspectief van de vrouwenbeweging belangrijk geweest? 'De vrouwenbeweging die achter het kiesrecht zit was heel internationaal. Deze internationale contacten zorgden voor een doorbraak. Aletta Jacobs vervulde daarbij een baanbrekende rol', meent Hillie van de Streek. Aletta Jacobs was de eerste Nederlandse vrouw die afstudeerde aan een universiteit, arts werd en later ook promoveerde. Zij wilde van haar

Op het partijbureau in Den Haag hangt het portret van Frida Katz. Katz werd in 1922 gekozen als het eerste vrouwelijke Tweede kamerlid voor de CHU. Bij de eerste gemeenteraadsverkiezingen waar vrouwen actief hun stem mochten uitbrengen in 1919 werd Frida Katz gekozen als gemeenteraadslid in Amsterdam.



kiesrecht (gebaseerd op loongrens waaraan zij als arts voldeed) gebruik maken. Zij was voorzitter van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht en bezocht internationale bijeenkomsten. Jacobs promoveerde op 8 maart 1879. 'De huidige internationale vrouwendag op 8 maart verwijst hiernaar en is aan Nederland te danken.'

Met welk woord is de christendemocratische emancipatiebeveging te karakteriseren? 'Gelijkwaardigheid. Man en vrouw zijn gelijkwaardig. Dit was ook het uitgangspunt van Jeltien Kraaijeveld-Wouters toen zij in 1977 de eerste staatssecretaris werd van Emancipatiezaken. Met de feministische golf werd de nieuwe positie van vrouwen in de praktijk gebracht. In de 70-er en 80-er jaren leverde het gelijkwaardigheidsprincipe stevige discussies op', aldus Van de Streek. Het CDAV bestaat al langer als het CDA en zet zich in voor het verbeteren van de positie van de vrouw. 'In een eeuw is er veel gebeurd maar we zijn er nog niet. Het thema van vrouwen in de politiek vergt blijvende inzet.'

Hoe ziet de toekomst eruit? 'Voor de toekomst is vooral bewustwording belangrijk. Deze bewustwording begint bij de jongeren. Er moet een appèl gedaan worden om je in te zetten. Mannen en vrouwen moeten zorgtaken delen. Vanuit het buitenland wordt nog wel eens naar ons gekeken als een weinig geëmancipeerd land omdat vrouwen veel in deeltijd werken, terwijl fulltime werken nodig is

voor promotie. Een gelijke vertegenwoordiging blijft belangrijk. Vrouwen moeten vertrouwen van anderen krijgen, maar initiatief moet ook vanuit vrouwen zelf komen', stelt Van de Streek. De cijfers van de recente gemeenteraadsverkiezingen tonen aan dat het percentage vrouwelijke CDA-raadsleden van 28 procent is toegenomen tot circa 33 procent. 'Laten we deze lijn voortzetten, zeker nu er verkiezingen voor Provinciale Staten, de waterschappen en Europa aan komen!'

Lezersaanbieding

'Wat komen jullie hier doen?' is tot en met eind augustus voor een speciale actieprijs met korting te koop. In plaats van de winkelprijs van € 22,50 is het boek in de boekhandel t/m 31 augustus 2018 verkrijgbaar voor € 20,00. Ook kunt u online uw exemplaar bestellen op www.valkhofpers.nl U betaalt dan € 21,95, dat is de actieprijs inclusief € 1,95 verzendkosten.



Specificaties van de uitgave

titel: *Wat komen jullie hier doen? Vrouwenkiesrecht tussen geloof, politiek en samenleving. 1883 - 2018*
auteurs: *Sophie van Bijsterveld & Hillie Van de Streek (red.)*
isbn: 978 90 5625 495 7

Thuisituatie

Ellen de Feijter, 50 jaar, uit Zaamslag. Ik ben getrouwd met Piet, we hebben een zoon Bas die studeert.

Eerlijk, betrouwbaar, gedreven, doelgericht, gevoelsmens.

Wat doe je in het dagelijks leven?

Samen met mijn man heb ik een akkerbouwbedrijf en een kleinschalig campererf. We verbouwen granen, aardappelen, uien, suikerbieten en vlas. Verder werk ik 2 dagen in de week bij Zorgsaam, de grootste zorgaanbieder in Zeeuws Vlaanderen. Samen met een aantal collega's bied ik huishoudelijke ondersteuning aan mensen met een complexe hulpvraag, zoals psychische problematiek, verslaving, een verstandelijk beperking en dementie.

In de visie van het CDA herken ik het meeste van mezelf. Daarnaast vind ik de lokale afdeling een fijne club mensen, die me hartelijk verwelkomden. Vorig jaar werd ik benaderd of ik wilde nadenken over een plaats op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen. Uiteindelijk heb ik dat niet gedaan, ik was net lid geworden van de OR van Zorgsaam. Deze winter heb ik een introductie cursus gevolgd bij Waterschap Scheldestromen, daar ligt mijn echte interesse. Als landbouwbestuurder had ik de portefeuille 'water' en een mogelijke kandidatuur als waterschapsbestuurder in 2019, zou hier een mooi vervolg op zijn.

Welke politicus vind je inspirerend en waarom?

Toine Poppelaars; een Zeeuws bestuurder, die zich al op jonge leeftijd is gaan inzetten voor Zeeland en diens bevolking. Niet alleen een vakkundig bestuurder, maar een aimabel mens die ik als zeer toegankelijk ervaar. Met een dosis humor, die ik zeer waardeer.



Kom hier uw heilig water putten!

Bedevaartstochten zijn van alle tijden en plaatsen. Mensen gaan op weg naar een heilige plaats. Eén van de bekendste bedevaartsoorden van de wereld is Santiago de Compostella in Noord-Spanje. Lourdes in Zuid-Frankrijk is een ander bekend bedevaartsoord dat jaarlijks miljoenen bezoekers trekt. Velen gaan met een religieus doel, anderen gaan uit interesse of bijvoorbeeld tijdens de vakantie vanuit cultuurhistorisch besef. Dichterbij huis zijn er ook vele mogelijkheden om op bedevaart te gaan. Het grootste Maria bedevaartsoord van Nederland, Onze Lieve Vrouw ter Nood ligt in Heiloo. Een bijzondere plek en een bezoekje waard.

Tekst Joleyn Tange en Ymkje van 't Riet

Het bedevaartsoord OLV ter Nood ligt aan de buitenrand van Heiloo. Direct bij binnenkomst maakt de goed onderhouden parkachtige omgeving indruk op ons. Het terrein van ca. 6 hectare herbergt twee kapellen, de Genadekapel en de Bedevaartkapel. Van maandag tot en met zaterdag is om 12.00 uur een eucharistieviering en op zondag zijn er drie diensten om 9.00 uur, 10.30 uur en 16.00 uur. Verder is er een klooster, waar ook het seminarie gevestigd is. In het park is er ruimte voor gebed en bezinning. En, natuurlijk de Runxput waar men heilig water kan putten.

Op het terrein is ook een restaurant annex winkel gevestigd. Afra Korthouwer is één van de circa 80 vrijwilligers die op het oord actief is. Sinds acht jaar is zij beheerder van de winkel en het restaurant. 'De winkel en ook het onderhoud van de tuin draait op vrijwilligers', vertelt Korthouwer. 'Afgelopen jaar is er ook een speeltuin bij het restaurant gekomen'. In de winkel is een uitgebreid assortiment aan kaarsen, boeken, gebedsprentjes, wijwaterbakjes en andere zaken te koop. 'De grutterskast en toonbank komen van Jan Ranzijn, die ook de abdijwinkel in Egmond heeft opgezet.'

Het voormalige Julianaklooster herbergt nu de priesteropleiding van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en is het toneel van veel activiteiten voor gezinnen, tieners, jongeren en andere groepen. 'Ook is er mogelijkheid tot logies of retraite', aldus Korthouwer. 'Er wonen nog drie jonge zusters in het huis op OLV ter Nood', vertelt Korthouwer. 'Zij houden zich actief bezig met gezinsactiviteiten en organiseren ook vakantiecampen voor de jeugd.'

Vele tienduizenden mensen vinden per jaar hun weg naar het oord. 'Bezoekers uit eigen land, maar ook internationale gasten uit bijvoorbeeld Portugal en Sri Lanka', aldus Afra Korthouwer. 'Op 15 augustus, Maria Hemelvaart, komen er wel 800 bezoekers. Jaarlijks komt ook de Alkmaarse Vierdaagse door het Kapelbos. Op één dag worden er dan 1500 kaarsjes aangestoken en wordt de Runxput veelvuldig bezocht.'





'Als ge mij gaat eren, zal de wind gaan keren'

Het putje van Heiloo, de Runxput, is één van de bekendste en meest bezochte bedevaartplaatsen van Nederland. Het klinkt niet heel waarschijnlijk in een land dat voornamelijk toch protestants gezind is, dat Nederland een rijke bedevaart cultuur heeft gekend en nog steeds kent. Maar liefst meer dan 250 bedevaartplaatsen van de 622 die ons land in totaal kent, zijn nog steeds actief. Eén daarvan is het Onze Lieve Vrouw ter Nood te Heiloo.

Het heiligdom en het mysterieuze putje kennen een interessante geschiedenis die teruggaat tot de 14e eeuw. Naar verluidt bevond zich in die tijd een schipper in nood op zee, wachtend en biddend dat de wind zou keren. Ineens klonk, boven het lawaai van de woeste zee en wind, de stem van Maria die tot hem sprak: 'Als ge mij gaat eren, zal de wind gaan keren.' De schipper beloofde dit plechtig en toen de wind ook daadwerkelijk keerde, ging hij richting land om een geschikte plaats te zoeken voor het bouwen van een kapel.


Op hetzelfde moment deed een boer een bijzondere ontdekking. Terwijl hij zijn land aan het bewerken was, vond hij een Mariabeeldje in de aarde. Hij nam deze bijzondere vondst mee naar huis, maar kwam er de volgende dag achter dat het beeldje verdwenen was. Wat bleek, het beeldje lag weer op dezelfde plek als waar de boer deze de

vorige dag had gevonden. Dit merkwaardige verhaal kwam de schipper ter ore en hij zag dit als het teken. Waar het beeldje was verschenen, daar zou hij zijn kapel voor de Heilige Maagd bouwen.

De put die zich bevindt in de voorhof van het kapelletje herbergt heilzaam water. Deze put staat bekend om zijn heilzame werking en het OLV ter Nood werd dan ook een veel bezocht bedevaartsoord. De interesse voor het putje van Heiloo en voor de Genadekapel hebben de tand des tijds doorstaan, en ze trekken nog jaarlijks vele bezoekers.

Puttentocht: Langs Heilige Bronnen

Vaag station Heiloo heeft een rijk en wandeltocht u langs drie bronnen, bijzondere historische plaatsen met ieder hun eigen verhaal. De Runxput bij de Genadekapel op het terrein van OLV ter Nood, de Willibrordusput bij het Witte kerkje in Heiloo en de Adelbertusputten net voorbij de Abdij van Egmont. Onderweg is er volop gelegenheid te genieten van een kopje koffie en van de Noord-Hollander natuur. De route vindt u op www.wandelnetwerknoordholland.nl



The winner takes it all

Duizenden Nederlanders emigreerden na de Tweede Wereldoorlog naar Canada voor een beter bestaan. Net als verre familie van mij. Het contact is veelal gebleven en door sociale media ook makkelijker geworden. Via Facebook zag ik dat één van de dochters van de eerste generatie emigranten, Joni Westerink-Bouma, veel politieke berichten op haar tijdlijn deelde. Ik raakte geïnteresseerd. Joni is getrouwd met Progressive Conservative kandidaat Will Bouma, geboren in Nederland en op zijn 4e met zijn ouders gemigreerd naar Canada. Toen ik de omvang van de politieke campagnes ontdekte, stuurde ik haar een berichtje over de provinciale verkiezingen. Voordat ik het wist was de kogel door de kerk: In de laatste twee weken kon ik fulltime meedraaien in de campagne van Will voor zijn kiezersdistrict Brantford-Brant. Iets waar mijn campagnehart sneller van ging kloppen.

Tekst David Westerink, CDA-campagneleider Groningen
Fotografie Dave Schultz

Het Canadese politieke systeem heeft veel weg van dat van de Britten. Het is een constitutionele monarchie met Queen Elizabeth II, de koningin van Groot-Brittannië, als staatshoofd. Het parlement bestaat uit het Huis van Afgevaardigden (de *House of Commons* dat vergelijkbaar is met de Nederlandse Tweede Kamer) en een Senaat (*Senate*). Eens in de vier jaar zijn er federale verkiezingen. In de verschillende kiezersdistricten geldt het principe: 'The winner takes it all'.

In 2015 boekte de huidige premier van Canada, Justin Trudeau een enorme verkiezingswinst door 184 van de 338 kiezersdistricten (=zetels) binnen te slepen. Op dezelfde wijze worden er op provinciaal niveau ook verkiezingen gehouden. Ook daar wordt er een regering gevormd en mag de winnende partij een provinciale premier leveren. Op 7 juni jongstleden mochten inwoners van Ontario naar de stembus voor de Ontario General Election, 2018. De meest toonaangevende partijen in Ontario zijn de Liberals (Liberalen) die sinds 2003 een meerderheid hebben, de New Democratic Party (NDP, socialisten) en de Progressive Conservative Party (PC-party, conservatieven).

'Mijn eerste week draaide voornamelijk om canvassen, het deur-aan-deur campagne voeren'

Progressief-conservatief klinkt voor ons wellicht tegenstrijdig, maar dat is het niet. 'Progressive' geeft namelijk aan dat de partij centrumrechts georiënteerd is. De partij is een paraplu voor allerlei verschillende soorten conservatieve stromingen.

Het politieke systeem lokt uit dat campagnes voornamelijk gericht zijn op de (populariteit van de) kandidaat en niet zozeer de partij. Dat geeft een andere kijk op campagne voeren dan bij ons. Wat op viel was de enorme 'lawn sign war' die was ontstaan. In het kiezersdistrict van Will is het alleen toegestaan om verkiezingsborden op privaat terrein te plaatsen. Bij inwoners in de tuin en/of bij bedrijven dus. In het hele district, met slechts 125.000 inwoners en qua oppervlakte vergelijkbaar met de provincie Utrecht, stonden een week voor de verkiezingen maar liefst 1800 Bouma-borden langs de wegen.

Een half jaar voor de verkiezingen was een enorme loods aan één van de drukste wegen ingericht als campagnepand. In de laatste weken voor de verkiezingen waren hier standaard zo'n 10 vrijwilligers aan het werk. Mijn eerste week draaide voornamelijk om canvassen, het deur-aan-deur campagne voeren. Iedere dag ging er een ochtend-, middag- en avondploeg met vrijwilligers op pad. Als Will kon ging hij mee. Verkiezingsdebatten werden ervoor afgezegd: 'I rather spend my time knocking on doors than waste my time at a debate when there's nothing to win.'

Wat mij positief opviel was het datasysteem van de partij. Door het systeem wist ik, via een applicatie, voordat ik ergens aanbelde wie er woonden en of het een aanhanger was of niet. In het systeem kon ik na het gesprek invullen of het een aanhanger, opponent of een zwevende kiezer was. Deze informatie kon in de laatste 3 dagen dan weer gebruikt worden om zoveel mogelijk aanhangers naar de stembus te krijgen. Bij zwevende kiezers gingen we nog eens langs om ze over te halen. Dat was een uitdaging.



In het relatief links georiënteerde district hadden veel mensen commentaar op Doug Ford, de partijleider in Ontario. 'We like Will, but we don't like your leader' was een veelgehoorde zin aan de deur. Ik kan me dat goed voorstellen. De campagne van Ford was in mijn ogen populistisch en er wordt veel met modder gegooid. Andere partijen doen daar overigens niet voor onder en ook de vakbond deed een duit in het zakje. Duizenden Canadese dollars werden gespendeerd om de PC-party en Will Bouma, zelfs met illegale advertenties de dag voor de verkiezingen, tegen te werken.

Het resulteerde in een tweestrijd tussen Will Bouma en de lokale NDP-kandidaat. Na een zenuwslopende election night en met 600 stemmen verschil, kleurde Brantford-Brant na 19 jaar weer PC-blauw.

Nu zien of deze reis de CDA-campagne voor lijsttrekker René Bolle en zijn team in de nieuwe gemeente Groningen kan helpen.



De uitgangspunten van

Door Frans de Nerée jr. | Fotografie Leonard Walpot

Rick Brink is werkzaam als projectmanager bij Dion Salarisbureau en gemeenteraadslid in Hardenberg. Wat is zijn visie op de uitgangspunten?

Publieke gerechtigheid

Het begrip publieke gerechtigheid houdt voor mij in dat we streven naar een samenleving die in balans is waarbij we aandacht hebben voor de zorgen en behoeften van iedereen.

Het klinkt gemakkelijk, maar het zal voor zich spreken dat dit in de werkelijkheid niet zo is. Ook niet in de gemeente Hardenberg die bestaat uit diverse kernen en buurtschappen waarbij leefbaarheid een centraal en belangrijk thema is. Ons gemeentebudget is niet onuitputtelijk en met veel kernen en buurtschappen is er een gevaar dat het welbekende Calimero effect om de hoek komt kijken. Ik vind het belangrijk dat we onze gemeentefinanciën op een eerlijke en verantwoorde wijze verdelen, waarbij we aandacht hebben voor de zorgen en behoeften van iedereen. Ik hanteer voor mijzelf altijd de vuistregel dat ik op een

verjaardag moet kunnen uitleggen waarom wij bepaalde beslissingen genomen hebben, waarbij ik mezelf te allen tijde in de ogen moet kunnen kijken.

Solidariteit

Als ik denk aan het begrip solidariteit dan komen er verschillende woorden in mijn gedachten naar boven: saamhorigheid, individu, samen, vrij land, omzien naar elkaar. Als christendemocraat vind ik het mooi om te zien dat ieder mens verschillend is, met eigen talenten en beperkingen. In de periode dat ik nu raadslid ben kwam het begrip solidariteit diverse malen om de hoek kijken, bijvoorbeeld toen we de vraag ontvingen van het COA die in onze gemeente een AZC wilde vestigen. We hebben toen veel gesprekken gevoerd met omwonenden, kerken en (sport) verenigen. Er werden zorgen geuit maar er was ook veel bereidheid om deze mensen in onze gemeente letterlijk en figuurlijk een dak boven het hoofd te bieden. Er zijn veel mensen in onze gemeente die deze kwetsbare groep mensen heeft omarmd, waarbij we te allen tijde in ons achterhoofd hielden dat vrijheid stopt waar die van anderen begint. Ik ben blij, trots en enorm dankbaar dat de gemeente Hardenberg heeft laten zien dat we ook op dit terrein solidair zijn naar elkaar.

Gespreide verantwoordelijkheid

Onlangs sprak ik iemand die vertelde dat gespreide verantwoordelijkheid maar een "stoffig" uitgangspunt is. Het zal geen verrassing zijn dat ik het met deze uitspraak oneens ben. Het is zelfs zo dat het begrip gespreide verantwoordelijkheid er vroeger voor zorgde dat ik op het CDA ben gaan stemmen en mij thuis ben gaan voelen bij onze partij. Ik vind het immers van onschatbare waarde dat mensen hun talenten inzetten voor bijvoorbeeld hun buurt, wijk of (sport) vereniging. Als persoon met een lichamelijke beperking vind ik het ontzettend belangrijk dat iedereen beseft dat hij of zij beperkingen en talenten heeft. Daarin zijn we allemaal gelijk. Als je mij op een bouwplaats zou laten werken gebeurt er waarschijnlijk niet veel dat van toegevoegde waarde is, maar in bijvoorbeeld de gemeenteraad kan ik mijn mannetje staan en het lukt het mij om mijn talenten in te zetten voor onze (lokale) samenleving. Dat heb ik bijvoorbeeld laten zien door een jeugdlintje in te voeren en hard te werken aan een toegankelijke gemeente. Daarnaast vind ik het enorm belangrijk om politiek dichterbij mensen te brengen. Mede door dit alles te doen heb ik geleerd dat mensen door zichtbare beperkingen heen kijken en uiteindelijk alleen maar beoordelen op basis van inhoud en dat is waar het om gaat!

Kortom: doen wat je kan! En als het even niet lukt, dan moet er een overheid zijn die even ondersteunt of je letterlijk en figuurlijk een "zetje" geeft.

'Als christendemocraat vind ik het mooi om te zien dat ieder mens verschillend is, met eigen talenten en beperkingen'

Rentmeesterschap

Goed met de aarde omgaan, omdat die door God in bruikleen aan ons is afgestaan, dat is een definitie van rentmeesterschap die bij mij past. Binnen de gemeente Hardenberg proberen we vorm en inhoud te geven aan het begrip rentmeesterschap door middel van een hoge duurzaamheidsdoelstelling. We proberen het gebruik van duurzame energiebronnen te stimuleren zodat we bijvoorbeeld van het gas af kunnen komen. Zelf ben ik een groot voorstander van rentmeesterschap al heb ik mij in de afgelopen vier jaar goed gerealiseerd dat het niet eenvoudig is om het rentmeesterschap handen en voeten te geven in relatie tot duurzaamheid. Iedereen wil duurzaam zijn, maar op het moment dat er gesproken wordt over bijvoorbeeld windmolens, dan zijn er weinig mensen die er ééntje in de achtertuin willen hebben. Ik vind het dan ook belangrijk dat we ook in dit soort trajecten omzien naar elkaar en naar elkaar luisteren. Dergelijke trajecten lukken alleen maar als er draagvlak is. Daarnaast zijn er tal van innovaties waar we als (lokale) overheid goed naar moeten kijken. Zo ben ik onlangs gaan kijken bij een "Windversneller", een mooie innovatie waar we in de nabije toekomst wellicht iets aan kunnen hebben. Daarnaast versta ik onder rentmeesterschap dat we waarden en normen doorgeven aan een volgende generatie, zodat we ook in de toekomst op een goede manier met elkaar kunnen samenleven op onze mooie aarde. •

Fotoverslag Congres

Op zaterdag 2 juni werd het CDA-partijcongres gehouden in Den Bosch. Een paar honderd leden kwamen bij elkaar voor de CDA 500. Verder werden er verschillende interessante deelsessies gehouden. 's-Middags was het plenaire gedeelte met o.a. speeches van Sybrand Buma en Ruth Peetoom, in memoria en resoluties. Natuurlijk was er ook gelegenheid om te netwerken en elkaar te ontmoeten. Hierbij een sfeerimpressie van de dag.

Fotografie Leonard Walpot







Onze samenleving wordt steeds diverser. Niet verwonderlijk daarom dat diversiteit binnen veel bedrijven en organisaties een heel actueel thema is. Ook binnen het CDA. Tweede Kamerlid Chris van Dam en Mustafa Bal (Koninklijke Marechaussee) willen zich hard maken voor een diverser CDA. Tekst Caroline Lichtenberg | Fotografie Dirk Hol

Mustafa Bal: 'Met diversiteit worden eigenlijk alle zichtbare en onzichtbare verschillen bedoeld die we met elkaar delen. Vooral etnische diversiteit is niet heel zichtbaar binnen het CDA. De partij bestaat nog steeds vooral uit blanke, wat oudere mannen. Terwijl het CDA veel meer is dan dat.'

Afspiegeling van het volk

Het CDA is vooral een partij met veel blanke, grijze mannen. Zo. De knuppel is in het hoenderhok gegooid. Chris van Dam: 'Wij zijn een brede volkspartij en die moet dan ook een afspiegeling zijn van dat volk. We zijn van

origine een emancipatiebeweging, daar komen we vandaan. Onze voorgangers gaven kleine luyden een plek en een stem. En dat is tot op de dag van vandaag één van de belangrijke opdrachten van het CDA. Er zijn voor kleine luyden, voor 'gewone mensen'. Maar dan in een samenleving die vele malen diverser is dan vroeger.'

'Als het gaat om seksuele diversiteit, vinden mensen bij onze partij heus wel hun plek. Bij ons mag je jezelf zijn en daar is geen discussie over. Maar als je kijkt naar de weerspiegeling in functies of raden op bijvoorbeeld

ethniciteit, dan mankeert daar nog wel wat aan. Als wij een volkspartij willen zijn, moet het volk zich in ons wel kunnen herkennen. Natuurlijk verschilt dat per gemeente, maar het gebeurt nu nog veel te weinig.'

Ledenaantallen van politieke partijen dalen al tijden. Omdat mensen zich steeds minder langdurig willen verbinden aan een club of vereniging, maar er is nog een reden, stelt van Dam. 'Wij hebben als CDA een paraplu waar veel meer mensen onder zouden kunnen staan. Als je met moslims of hindoestanen praat over onze partij, dan kom je al heel snel tot de conclusie dat wij veel waarden delen; solidariteit, de waarde van het gezin, respect voor de gemeenschap. Het spreekt de mensen aan dat wij politiek vormgeven vanuit een waardenstelsel dat ook het hunne is. Willen wij dus uiteindelijk als CDA betekenisvol zijn en recht van bestaan hebben, dan zul je de diversiteit toe moeten laten tot je partij. Met name in de steden waar een substantieel deel van de inwoners niet in Nederland is geboren.'

Bal voegt toe: 'Ik heb een Turkse achtergrond, maar een Nederlandse toekomst. Dat betekent dat ik een onderdeel ben van de samenleving. Als juist het CDA, de partij die solidariteit hoog in het vaandel heeft, grote groepen mensen in onze samenleving het gevoel geeft dat ze erbij horen, dan kunnen we gezamenlijk een vuist maken naar de zogeheten 'boze burger' die minder tolerant is naar minderheden.'

Maak van diversiteit je zaak

Volgens beide heren kan het CDA veel leren van de politie als het gaat om diversiteit. Bal: 'Agenten met verschillende achtergronden worden in wijken ingezet waar problemen zijn en je merkt dat dat succes heeft. Op het moment dat er bijvoorbeeld problemen zijn met Marokkaanse jongeren, dan is het niet handig om daar met twee blanke politiemannen op af te gaan. Dan is het veel beter om met een Nederlandse agent en een agent met een Marokkaanse achtergrond daarheen te gaan. Een Marokkaanse agent kan dan makkelijker met jongeren in een dialoog en zij voelen zich dan eerder begrepen. Je voorkomt daarmee een hoop problemen.'

Volgens van Dam zijn er twee hele belangrijke dingen over diversiteit die het CDA van de politie kan leren. 'Maak het chefsache, ofwel zaak van de baas. Zij moeten het belang laten zien. Ik vind het goed dat onze partijvoorzitter en leden uit het partijbestuur hebben gezegd: dit is ons onderwerp. Dat zij het niet alleen aan een

werkgroep overlaten. Mijn oproep is dan ook aan alle voorzitters van de lokale afdelingen: maak dit je zaak. Zorg dat je bij de volgende verkiezingen brede mensen uit de samenleving bij je partij hebt. Dan heb ik het niet alleen over moslims en hindoestanen, maar ook mensen met een handicap, jongeren, ouderen en vertegenwoordigers uit alle kernen en dorpen in je gemeente.'

Het andere punt is: 'Benoem waarom je als partij divers zou moeten zijn. Doe het niet uit mode, maar benoem waarom het noodzakelijk is voor jouw afdeling om divers te zijn. Als je daar geen helder antwoord op kunt geven, begin er dan niet aan. Want alleen divers worden omdat de partijvoorzitter het zegt, zal niet lang stand houden. Stel jezelf eens de vraag: bestaat deze afdeling over tien jaar nog als we niet de slag naar diversiteit maken? Hebben we dan nog een positie in de raad, in het college?'

'Als je als CDA'er op bezoek gaat en oprecht interesse toont, dan ontmoet je vanzelf mensen die ook interesse hebben'

Maar hoe doe je dat? Diverser worden?

Van Dam: 'Door meer te praten en aanwezig te zijn bij diverse bevolkingsgroepen. En te vragen of zij zich willen aansluiten bij het CDA. Lokale bestuurders zouden bijvoorbeeld contact kunnen zoeken met groepen in de Marokkaanse gemeenschap, bij de Chinese ondernemersvereniging, of de Hindoestaanse tempel. Ga kennismaken met elkaar, zonder een enorme agenda.'

Als je als CDA'er op bezoek gaat en oprecht interesse toont, dan ontmoet je vanzelf mensen die ook interesse hebben. Zo ontwikkelt het netwerk zich, vinden Van Dam en Bal. 'De ene CDA-afdeling is hier succesvoller in dan de andere, maar het is nu belangrijk om ervoor te zorgen dat diversiteit overal een noodzaak wordt. En daarom gaan wij graag met lokale afdelingen in gesprek om samen na te denken hoe diversiteit binnen het CDA prioriteit kan krijgen.' *



Willem Schonenberg, voorzitter Noordzee Zomerfestival

Willem Schonenberg is voorzitter van het Noordzee Zomerfestival in Katwijk aan Zee. Wat ooit begon als een feesttent op de Boulevard, groeide in de loop van de jaren uit tot een prominent zomerfestival waar veel Katwijkers én toeristen op afkomen.

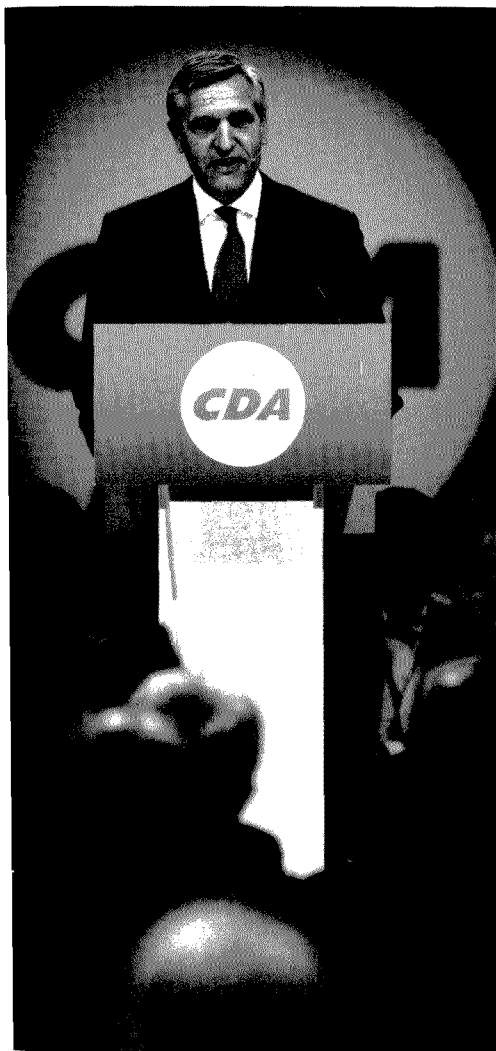
'In Katwijk zijn al decennia volksfeesten, maar niet in Katwijk aan Zee. Vandaar dat ik samen met de andere initiatiefnemer Dick Barnhoorn uit het huidige bestuur en veel vrijwilligers begon met een tent op de Boulevard. Nu zijn we 15 jaar verder en is het een negendaags festival geworden dat jaarlijks tienduizenden bezoekers trekt! Het evenement is gratis, en heeft mede daarom een enorme aantrekkingskracht. We krijgen dit voor elkaar door te sparen en sponsoring en samenwerking te zoeken met belangrijke culturele partijen in het dorp en het bedrijfsleven. Niet alleen ons publiek en de artiesten, maar ook de Katwijkse middenstand profiteert ervan.'

'Elk jaar streven we naar de beste acts en de meest bijzondere dagactiviteiten. Zo hadden we vorig jaar een Beegees-tributeband uit Italië. Daar kwamen twee bussen vol Duitsers op af! Dit jaar hebben we onder andere tributes van UB40, André Hazes en Queen. Ook organiseren we een avondprogramma voor mensen met een lichamelijke beperking, in samenwerking met diverse zorginstellingen en Stichting Jan. Met taxi's en busjes worden alle gasten van en naar het festival gebracht. Zo kunnen zij ook genieten van het Noordzee Zomerfestival.'

Ook een kijkje nemen? www.noordzeezomerfestival.nl

Sybrand Buma

De tijden, dat zijn wij



Toen Ruud Lubbers op 14 februari 2018 overleed, bleek uit alle reacties dat hij veel meer was dan een gewone politicus. Hij had mensen diep geraakt, ze zagen hem als een groot staatsman. Een overtuigd christendemocraat, die stond voor zijn tijd.

Kort na zijn overlijden verschenen zijn 'Persoonlijke herinneringen'. Het motto van zijn herinneringen ontleende hij aan Augustinus: "De tijden, dat zijn wij." Die houding – om niet te klagen over moeilijke tijden, maar problemen onder ogen te zien en aan te pakken, kenmerkte de politiek van Lubbers.

*Problemen
met onze beste
vermogens
aanpakken*

Water bij de wijn

Diezelfde houding maakte dat wij als CDA, na de verkiezingsoverwinning van 2018, verantwoordelijkheid namen door deel te nemen aan het nieuwe kabinet, samen met nog drie andere partijen die onderdeel uitmaken van deze coalitie. Dat zou betekenen dat we veel water bij de wijn zouden moeten doen. Maar doordat het verkiezingsprogramma van de CDA-leden zo raak was, konden we in de onderhandelingen veel van wat wij belangrijk vinden ook realiseren. Het gaat immers niet alleen om verantwoordelijkheid nemen, het gaat er ook om wat je met die verantwoordelijkheid doet.

Het nieuwe kabinet van VVD, CDA, D66 en CU kwam zoals bekend tot stand na zeven maanden onderhan-

delen. Het was de langste kabinetsformatie ooit, maar het resultaat mag er zijn. We investeren fors in defensie en veiligheid. Er komt belastingverlaging via een sociale vlaktaks. We bouwen aan een eerlijke economie en een eerlijke arbeidsmarkt, met een nieuwe balans tussen zekerheid en kansen. En ook in de zorg worden de stapeling van zorgkosten en de overbodige regels die mensen ervaren nu eindelijk aangepakt.

Opgave blijft onverminderd groot

Maar we moeten ons blijven realiseren dat de opgave waar het kabinet voor staat tegelijkertijd onverminderd groot blijft. Dan kom ik weer uit bij Ruud Lubbers. We zullen telkens de problemen niet alleen onder ogen moeten zien. Maar ze ook met onze beste vermogens aanpakken. Keuzes maken die nodig zijn, ook in de komende jaren. Want deze jaren, dat zijn wij.



Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vinden weer hun draai bij Happy Tosti

Steeds meer bedrijven doen aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en Happy Tosti in Breda is zo'n bedrijf. In de tosti-zaak werken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt samen met andere medewerkers. Ik praat met eigenaar en sociaal ondernemer David Golverdingen over dit bijzondere initiatief.

Tekst **Caroline Lichtenberg** | Fotografie **Dirk Hol**

Ruwe diamanten gaan weer glinsteren

'Na een proefperiode, waarin onder andere de mensen de basis werd geleerd van het werken in een horecazaak, ging Happy Tosti in Breda officieel van start. Het gaat er om dat je mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt midden tussen de overige medewerkers plaatst. Dat je

ruwe diamanten weer laten glinsteren!' zegt David enthousiast.

Ik zit samen met de bevoegen ondernemer, die ook nog eens raadslid is van het CDA in Leerdam, aan een tafeltje in de trendy zaak. Er hangen schommels die de plek een aparte look geven. David werkt er maar liefst zeven dagen in de week. Een zware klus, maar hij doet het met veel plezier en toewijding. 'In mijn functie als raadslid en ook jobcoach hou ik me onder andere bezig met het ontwikkelen van kansen voor mensen die langs de zijkant van de maatschappij staan. Vanuit die gedachte ben ik ook begonnen met deze franchise.'

Yoram Louwerse, één van de medewerkers met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt, brengt ons onder tussen een lekkere ham-kaastosti. Met een grote glimlach, die we gratis en voor niets erbij krijgen.

'Iedereen verdient een tweede, maar ook een tiende kans'



David vertelt verder: 'Er werken hier mensen met onder andere autisme, depressies en andere psychische problemen en zij hebben vaak een laag IQ. Hierdoor kunnen ze niet in de normale arbeidsmarkt functioneren. Ik vind het belangrijk om verborgen talenten te laten ontwikkelen. Niet op een sociale werkplaats, maar gewoon in een restaurant. Iedereen verdient een tweede, maar ook een tiende kans. We willen met z'n allen meedoen in deze maatschappij en daarom geven we mensen hier echt een kans.'

Om personeel te werven klopte David met zijn plan om een sociale onderneming op te zetten aan bij de gemeente en het UWV. 'Ik vroeg of zij kandidaten voor ons hebben waarmee we aan de slag konden gaan. Ik ben jobcoach en werk samen met een re-integratiebureau dat het

personeel begeleidt. Vanuit mijn achtergrond in het sociaal domein waarin ik al zeven jaar zit, begeleid ik de mensen zelf ook. Dat is heel leuk en dankbaar werk, maar je moet ook wel een hele lange adem hebben. Zo moet je soms dingen vaak herhalen en geduldig zijn om bepaalde doelen te kunnen bereiken.'

Niet een doorsnee restaurant

De reacties van de gasten zijn erg positief en dat geeft volgens David ook een 'boost' aan het initiatief waar mensen zich zo hard voor maken. In de tosti-zaak werken veertien man waarvan ongeveer acht mensen een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt hebben. 'Soms kan het, bijvoorbeeld in de weekenden, erg druk zijn. We zorgen ervoor dat de medewerkers goede training krijgen om hiermee om te gaan. En dat gaat eigenlijk best goed. Ik vind het belangrijk dat deze mensen ook onderdeel zijn van een team en ik geef ze graag alle aandacht en begeleiding. Ook hoor je zulke leuke reacties van de gasten die geduldig zijn. Dat moet ook wel, want het gaat niet altijd goed. Soms wordt er een verkeerde tosti gebracht of duurt het wat langer.'

Om het concept goed uit te leggen staat aan de achterkant van de menukaart beschreven wat Happy Tosti inhoudt, qua formule. 'Zo weten de gasten dat dit niet een doorsnee restaurant is, maar dat het om speciaal concept gaat.'

Aandacht staat voorop

Happy Tosti in Breda is een succesvolle zaak. Of David plannen heeft om een tweede zaak met dit concept te beginnen? 'Nou, ik wil eerst zorgen dat het hier allemaal stabiel loopt. Het werk zelf is geen *rocketscience*, maar je moet wel klandizie creëren en dat is wel een uitdaging. Een tweede tosti-bar komt er misschien nog wel, maar belangrijk is om eerst hier de boel in balans te krijgen. Zodat de mensen hun draai vinden en zich goed kunnen ontwikkelen. Daar gaat het mij meer om dan dat ik tien zaken heb, waarvan mensen in negen zaken niet genoeg aandacht krijgen. Deze medewerkers zijn zo waardevol en ik wil ze zo goed mogelijk begeleiden zodat ze gelukkig blijven. We heten niet voor niets Happy Tosti!'



De Zomerschool staat voor het ontmoeten van andere nieuwe leden, het leggen van contacten en het ontdekken van je eigen mogelijkheden en vaardigheden. Naast presentaties over het CDA-gedachtegoed en wat het CDA jou allemaal te bieden heeft, krijg je een rondleiding door de Tweede Kamer. Daarnaast krijg je de gelegenheid om in kleine groepen kennis te maken met enkele Tweede Kamerleden, bewindspersonen en andere (lokale) politici. In 2017 waren bijvoorbeeld Madeleine van Toorenburg, Chris van Dam, René Peters, Joba van den Berg, Jan Peter Balkenende en Karla Peijs aanwezig.

Op de zaterdag krijg je een kijkje in de keuken bij het CDA en ga je met elkaar in gesprek over partijvernieuwing en

Een vliegende start van

je CDA-lidmaatschap:

De Zomerschool

jouw interesses. Tot slot maak je onder leiding van een ervaren debattrainer kennis met debatteren middels een Lagerhuisdebat en sluiten we het weekend af met een borrel op het CDA Partijbureau.

Ben jij lid geworden in 2017/2018 en wil jij meer uit je lidmaatschap halen? Meld je dan voor 27 juni aan via www.cda.nl/steenkampinstituut/, er is een beperkt aantal plekken beschikbaar.

Kosten: € 140,- inclusief maaltijden, borrels en hotelovernachting

Datum: vrijdag 24 en zaterdag 25 augustus

Locatie: Den Haag

CDA-gedachtegoed voor politici

“Het is ontzettend belangrijk voor de partij dat CDA'ers – van gewone leden tot Tweede Kamerleden – de vier kernbegrippen van het CDA in gewone taal kunnen uitleggen aan bijvoorbeeld hun buurman en deze kunnen vertalen naar de praktijk van alledag.” Ruth Peetoom, partijvoorzitter

Met het vertalen en toepassen van de vier kernbegrippen in de praktijk van alledag krijgen de CDA-volksvertegenwoor-

digers en -bestuurders met deze online cursus een steun in de rug. Theorie wordt gekoppeld aan de praktijk door voorbeelden van onder andere Tweede Kamerlid Anne Kuik. Wopke Hoekstra, huidig minister van Financiën, vertelt hoe hij heeft meegeschreven aan het CDA-verkiezingsprogramma en hoe er, uitgaande van de kernbegrippen, vorm is gegeven aan de standpunten en de presentatie er van.

Tijdens de cursus wordt in woord en beeld ingegaan op de historie en positionering van het CDA. Zo leer je meer over de KVP, CHU en ARP en het gedachtegoed van Abraham Kuyper, Piet Steenkamp, Marga Klompé & Ruud Lubbers.

Hiernaast is er aandacht voor de positionering van het CDA en jij als politicus. Want wat is eigenlijk kenmerkend aan een CDA'er, welke rol heb je binnen het CDA en hoe krijg je bijvoorbeeld het gedachtegoed ondergebracht in je eigen politieke functie? De cursus komt begin juni online en is tot stand gekomen door samenwerking van het Steenkampinstituut, het Wetenschappelijk Instituut en de CDA-Bestuurdersvereniging. Interesse?

www.cda.nl/steenkampinstituut/



Esther de Lange

Simone Veil



Het eerste wat je ziet als je naar het Europees Parlement toe loopt, zijn tientallen metershoge foto's van dezelfde vrouw: Simone Veil. Je ziet haar praten met de groten der aarde of spreken in het Europees Parlement. Altijd tiptop gekleed, als een echte Française in mantelpak, galajurk of bontjas. Simone Veil, die vorig jaar juni overleed, is bij veel Nederlanders onbekend en dat is onterecht. Ze is in Europa vooral beroemd geworden als voorzitter van het eerste rechtstreeks gekozen Europees Parlement in 1979.

Het was in die tijd lang niet vanzelfsprekend dat een vrouw die positie zou vervullen. En ook nu nog prijken

aan de muur naast de plenaire zaal tussen de vele mannengezichten slechts twee portretten van vrouwelijke ex-voorzitters. Veil was dan ook geen 13-in-een-dozijn-figuur. Op de foto's op het plein voor het Parlement zie je een succesvolle vrouw die alles lijkt te hebben, maar voor ze zich in de politiek mengde had ze al een heel leven achter de rug. Simone groeide op als Joods meisje in Nice en overleefde Auschwitz en Bergen-Belsen, maar verloor haar beide ouders en haar broer. Een sterkere vrouw en een krachtiger symbool voor de noodzaak tot Europese samenwerking is moeilijk voor te stellen. Als minister van Volksgezondheid, in het Europees Parlement en in de jaren daarna heeft Veil zich altijd hard gemaakt voor vrouwenrechten en het bestrijden van onrecht.

We kunnen niet allemaal een Simone Veil zijn en dat hoeft gelukkig ook niet. Maar we kunnen wel op kleine schaal, op onze eigen werkvloer en in ons eigen gezin een verschil maken. Toen mijn zoon in 2010 geboren werd, bleken de statuten van het Europees Parlement daar geen rekening mee te houden. Ik stond simpelweg te boek als 'afwezig' en werd niet vervangen. Daarom vroeg ik de toenmalige parlementsvoorzitter Jerzy Buzek persoonlijk om dit te veranderen. De reden van mijn afwezigheid, mijn drie maanden oude zontje, had ik voor de gelegenheid maar even meegenomen. Onze Poolse voorzitter bleek geluk-

kig ook goed met kinderen overweg te kunnen! Het hielp: vervanging is nog steeds niet mogelijk, maar de (goede) reden van een tijdelijke afwezigheid bij adoptie of geboorte staat nu wel vermeld.

Het zijn dit soort - vaak kleine - dingen die ervoor zorgen dat vrouwen wel die stap durven zetten op de werkvloer of bij het opzetten van een bedrijf. Geen dwang of quota, maar de vrijheid om met je partner zélf te bepalen hoe zorgtaken en werk verdeeld worden. Nu neemt de man vaak nog noodgedwongen de rol van kostwinner aan omdat dat qua inkomen en organisatie praktischer is, ook wanneer hij graag wat meer tijd met de kinderen zou doorbrengen. De overheid dient erover te waken dat deze belangrijke keuze thuis in alle vrijheid gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door de juiste verlofregelingen en goede, beschikbare kinderopvang.

Het vrouwenkiesrecht honderd jaar geleden effende de weg. Dappere vrouwen als Simone Veil bleven de vinger op de zere plek leggen en vechten voor gelijke rechten en behandeling. Als we allemaal, man en vrouw, jong en oud, een beetje als Simone zijn kunnen we samen zorgen voor een samenleving waar het zijn van papa én werknemer of mama én politica geen tegenstelling meer is maar juist een verrijking.

Informeren en formeren:

cruciale fase in de politiek

Wat zeg je als je gebeld wordt met de vraag of je de rol van informateur wilt vervullen als het CDA de grootste partij wordt? Ja natuurlijk! In deze vraag komt alles samen wat politiek mooi maakt: het vermogen te onderzoeken wat voor de gemeenschap belangrijke thema's zijn, welke overeenkomsten partijen hebben, wat hen verbindt en wat hen onderscheidt. Toen ik gebeld werd door een journalist stelde hij mij de vraag: waar komen (in)formateurs vandaan en wat moeten ze kunnen? Heel interessante vraag omdat dat inderdaad van belang is. Nu is het nog zo dat iedereen 'maar wat doet', terwijl het misschien toch belangrijk is een soort profiel te kennen van (in)formateur en ook enigszins af te stemmen wat de werkwijze is. 'Daar moet je over schrijven en publiceren', zei een

ander tegen mij. Bij deze een paar ervaringen en tips!

1. Richt je op de kernopgave en de onderliggende waarden.

Informeren en formeren is een uitgelezen kans om de kern van de politieke en maatschappelijke opgave te onderzoeken en centraal te stellen. Mijn benadering van waardegedreven leadership helpt mij daarbij om door de belangen heen te kijken, de vraag achter de vraag te stellen, te zien wat de drijfveren van mensen zijn en die bespreekbaar te maken. In een coalitieakkoord komen de kernopgaven en de kernwaarden te staan die richtinggevend zijn voor de komende periode, en dat vraagt een intellectuele inspanning en een eerlijke inzet van een ieder.

2. **Ken de arena.** Ik heb ervaren dat het een voordeel is het spel in de 'arena van de politiek' te kennen. Het politieke besluitvormingsproces kent een eigen dynamiek en een eigen werkelijkheid. Daarbij is het een intensieve omgeving: daar vinden de botsing en uitwisseling van ideeën, opvattingen en overtuigingen plaats. Als je de onderstroom van het debat niet kent, het gedrag van politici niet kan lezen en onbekend bent met de 'mores', zal het proces van informeren en formeren veel langer duren en met meer valkuilen en tegenslag gepaard gaan.

3. **Hou de vaart erin.** Het is mijn overtuiging dat een soepel

lopend proces met enige snelheid de energie en de focus op de kernopgave vasthoudt. Vertraging kan leiden tot misverstanden en het ontwikkelen van parallelle processen. Soms moet men in de vertraging, maar dat is dan meestal een teken dat men iets moet herstellen. En dan geldt natuurlijk het spreekwoord 'beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald'.

Het profiel van een (in)formateur kent een aantal competenties die vrouwen zullen herkennen en aanspreken. Verbindend vermogen, relatiegericht, procesgericht, (bestuurlijke en politieke) sensitiviteit zijn zo een paar aspecten van de rol van (in)formateur die ik direct kan noemen. Daarnaast is het van belang stressbestendig te zijn, onder druk goed te blijven functioneren, grenzen te stellen en een adequaat antwoord te hebben op machtsspelletjes. Daar zijn over het algemeen mannen beter in. Maar dat gezegd hebbend, nodig ik iedereen uit om zich zo te ontwikkelen dat je over een breed scala aan competenties beschikt, dat is niet alleen handig als je gebeld wordt om (in)formateur te worden, maar sowieso in elke politieke of bestuurlijke functie!

Marianne was dit jaar informateur en formateur in de gemeente De Ronde Venen. Daarnaast o.a. van 2011-2018 CDA fractievoorzitter Provinciale Staten Flevoland, lid bestuur Piet Steenkampfonds, plaatsvervangend lid Raad van Europa en directeur van een maatschap.





Het CDAV wil politieke bewustwording van vrouwen vergroten en stimuleert hen actief deel te nemen aan politiek en maatschappij. Het bestuur van het CDAV (bestaande uit: Josine Westerbeek, Elma Petter, Ria de Korte, Corien van der Weegen, Astrid Frey en Miranda Wesselink) organiseert activiteiten

om dit doel te realiseren en werkt aan opvattingen en ideeën op het gebied van emancipatie, die passen bij het christendemocratisch gedachtegoed en die van belang zijn voor vrouwen binnen en buiten het CDA.

Wil je meer weten over het CDAV?
Wil je deelnemen aan activiteiten?

Volg het CDAV dan via de website www.cdav.nl en via sociale media
Twitter: **@cdavrouwen**
Facebook **@CDAVLandelijk**.
Of neem contact op via cdav@cda.nl.

jouw leukste zomertrip: reis 15.000 jaar in 1 dag!

07 JULI - 02 SEP
ZOMERVAKANTIE

NIEUWE
HISTORISCHE
BELEVENISSEN!

BEZOEK DE
REDBAD
FILMLOCATIE
& EXPO

preHistorisch dorp

EINDHOVEN MUSEUM



MUSEUM
&
KIDSPROOF!



ALLES WAT JE WIL WETEN:
preHistorischDorp.nl

BOUTENSLAAN 161B EINDHOVEN • 040 232 22 81

AVG: Veilig werken met persoonsgegevens

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is in werking getreden. Het belangrijkste doel van de nieuwe privacywetgeving is een nog betere bescherming van uw persoonsgegevens en die van onze leden. De meeste verplichtingen zijn door het Partijbureau opgepakt. Niettemin brengt de AVG ook gevolgen voor de afdelingen met zich mee. In deze memo worden deze kort uiteengezet.

Tekst Jan Zwaan

DIT DOET HET PARTIJBUREAU (O.A.)

- Het CDA Partijbureau biedt in de vorm van DIRK een veilige ledenadministratie
- Er is een Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) aangesteld
- De privacyverklaring (cda.nl/privacyverklaring) is aangepast
- Er is een pagina op de website ingericht over de AVG voor de afdelingen (cda.nl/avg)
- Een centraal register van verwerkingen is samengesteld
- Met externe verwerkers zijn verwerkersovereenkomsten afgesloten
- Het CDA Partijbureau biedt een centraal meldpunt datalekken

DIT DOET DE AFDELING

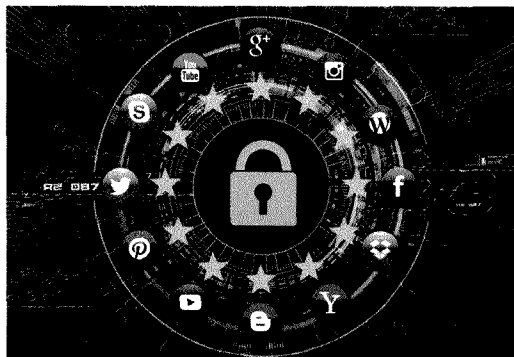
1. Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens
2. Ledenadministratie alleen toegankelijk voor de secretaris en penningmeester
3. Ledengegevens alleen beperkt delen binnen het bestuur
4. Afdelingen houden geen eigen ledenadministratie bij buiten DIRK
5. Delen van persoonsgegevens gebeurt veilig. Na afloop worden de gegevens vernietigd (bijvoorbeeld na een sollicitatieprocedure)
6. Wanneer je groepen leden mailt, zet je de adressen in de BCC

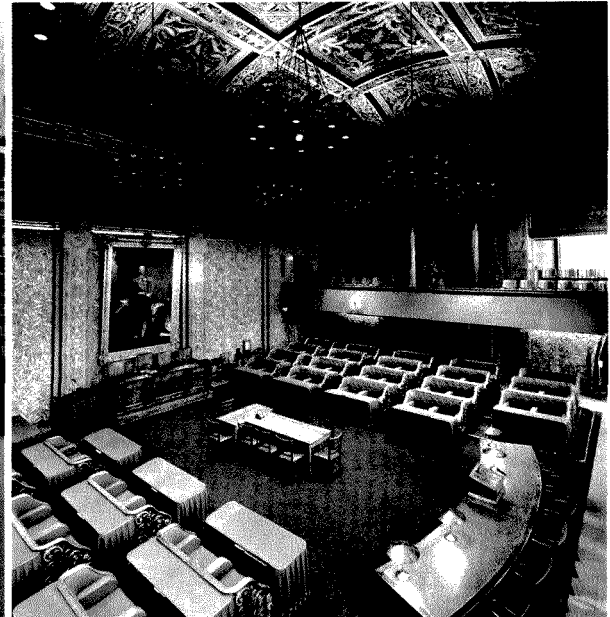
VERANTWOORDELIJKHEID

- De afdelingen en het partijbureau delen verantwoordelijkheid m.b.t. de AVG
- Het partijbureau zorgt voor veilige systemen en een veilige ledenadministratie
- De afdeling gaat zorgvuldig met persoonsgegevens om en houdt zich aan de 6 bovenstaande regels
- Het partijbureau is verantwoordelijk wanneer er iets misgaat en de afdeling heeft zorgvuldig gehandeld
- Wanneer de regels opzettelijk zijn overtreden, verhaalt het partijbureau de schade mogelijk op de afdeling

VRAGEN

Hebt u een vraag? Kijk allereerst op de pagina 'veelgestelde vragen' op www.cda.nl/avg
Mocht uw vraag hier niet tussen staan, kunt u contact met ons opnemen via helpdesk@cda.nl





Verkiezingen in 2019

Binnenkort start de werving en selectie van leden voor de Eerste Kamer en voor het Europees Parlement. Met de verkiezingen van 2019 in zicht zijn er inmiddels landelijke selectiecommissies samengesteld.

Vacatures: Hou de digitale ledennieuwsbrief en de website eda.nl in de gaten!

Het CDA komt graag in contact met mensen die in de eerste plaats authentiek zijn, gericht zijn op hun omgeving, die zich verder willen ontwikkelen en die het CDA-gedachtegoed op een aansprekende manier kunnen uitdragen. Ben jij of ken jij zo iemand? Hou dan de digitale ledennieuwsbrief in de gaten of kijk regelmatig op CDA.nl.

De vacatures worden hier binnenkort geplaatst. Alle informatie zoals de planning en criteria staan daarin vermeld.

Diversiteit!

Als brede volkspartij vindt het CDA het belangrijk om veel diversiteit in de kandidatenlijsten terug te zien. Bij de samenstelling wordt dan ook nadrukkelijk gekeken naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en achtergrond. Kandidaten uit groepen die minder vertegenwoordigd zijn, worden nadrukkelijk opgeroepen om te solliciteren. Mensen die eerst meer informatie willen, kunnen vrijblijvend contact opnemen met het hoofd HRM & Ontwikkeling, Jeroen van der Kolk via 0614367990.

Vooraankondiging: Partijcongres 3 november in Groningen

Op zaterdag 3 november vindt het najaarscongres in de Suikerfabriek in Groningen plaats.

En niet alleen 3 november wordt een feestje. In het kader van de herindelingsverkiezingen wordt er in Groningen hard campagne gevoerd en zal het op vrijdag 2 november in Groningen ook al bruisen van de campagne-activiteiten.

Zet de data vast in uw agenda. Vanaf half september leest u er meer over op www.cda.nl/partijcongres



Save the date: 24 november 2018

40 jaar BSV en WI: Dag van de Christendemocratie

De BSV en het WI bestaan beiden 40 jaar en dat wordt gevierd op zaterdag 24 november 2018.

Unieke dag van verdieping en inspiratie voor iedereen die zich christendemocraat voelt. Een afwisselend programma van topsprekers, workshops, talkshows en ontmoetingen waarbij geen heilig huisje onbespreekbaar blijft. Zet het alvast in uw agenda, op deze dag kunnen wij u niet missen!



Wij zijn op zoek naar foto's!

Om het 40 jarig bestaan van de BSV en het WI op te luisteren zijn wij op zoek naar foto's.

Heeft u foto's van bijeenkomsten, vergaderingen of andere activiteiten uit de afgelopen 40 jaar stuur u deze dan aan ons toe.

Bij voorkeur gescande foto's via redactie@bsv.nl en desgewenst per post Redactie Bestuursforum, t.a.v. Ymkje van 't Riet, Postbus 30453 2500 GL Den Haag

Dinsdag 17 juli 2018

Vijftiende CDA-4daagse borrel

De Gelderse CDA-senator Maria Martens organiseert dit jaar voor de 15e keer de CDA-4daagse-borrel op de eerste dag van de Nijmeegse 4daagse. Alle CDA-ers die dan in Nijmegen zijn, lopers en niet-lopers, Nijmegenaren en niet-Nijmegenaren zijn van harte uitgenodigd.

14.00 – 16.30 uur

Plaats Café Royal, Hertogstraat 127, Nijmegen
Telefoon: 024-3222690

*Aanmelden en afmelden is niet nodig.
Kom gewoon als u kunt.*

Ledenvoordeel:

Speciaal voor u gratis naar het preHistorisch Dorp

Wij verloten entreekaarten van dit interessante openluchtmuseum

Het preHistorisch Dorp neemt u mee naar lang vervlogen tijden. Ontdek hoe de eerste boeren werkten en wat de Romeinen in onze streken kwamen doen. Of neem deel aan een historische workshop zoals bijvoorbeeld vuur maken, boogschieten, munt slaan of tin gieten. De bewoners van het preHistorisch Dorp vertellen u bij het kampvuur hun verhaal en de herbergier in Den Bonten Os serveert heerlijke streek spijzen en dranken. Het museum is ook echt een leuk uitje voor uw (klein)kinderen, want het is verkozen tot 'Kidsproof museum 2018 van Noord-Brabant'.

Per lid maakt u kans op maximaal 4 gratis kaarten (2 voor volwassenen en 2 voor kinderen) van dit historische museum. Het enige dat u hoeft te doen is een bericht sturen dat u mee wilt doen aan de verloting voor 30 juni aanstaande via de mail naar Carina Hoff, carina.hoff@cda.nl of via een kaartje naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht.

Mirjam Sterk



Toen Alexander Meitiv zijn twee kinderen - 10 en 6 - afzette in een park bij hun thuis in Maryland om te spelen, verwachtte hij niet de ophef die zou volgen. Een omstander belde 911 toen hij zag dat de kinderen zelf naar huis liepen. De politie stopte ze en bracht ze terug naar het huis van de Meitivs. Kort daarna werd het gezin bezocht door de Amerikaanse kinderbescherming. Ze werden bedreigd met arrestatie en verwijdering van hun kinderen.

Dit voorbeeld staat niet op zichzelf. Ik heb verschillende Nederlanders hier gesproken die ook ervaren hebben dat er een groot verschil zit tussen onze opvoedkundige visie en die van de gemiddelde Amerikaan op de veiligheid en zelfstandigheid van kinderen. Amerikanen zijn zeer beschermend naar hun kinderen. Er mag geen pindakaas op brood naar school. Officieel mogen mijn kinderen niet eens even alleen thuis zijn hoewel mijn oudste 12 jaar is. Ze worden overal heen gebracht, hoewel er ook bussen en metro's zijn. Fietsen wordt hier vooral door de expats gedaan. Dat is voor mijn kinderen erg wennen. Komende uit de fietsstad van 2018, Houten, moeten zij flink inleven op deze vrijheid. Zelf naar het winkelcentrum fietsen of naar de hockeyvelden is hier 'not done'.

In de staat Utah is er echter nu een wet (de 'free range' parenting law, wat zoiets als de wet voor 'vrije uitloop ouderschap' betekent) aangenomen die de definitie van verwaarlozing verandert. De wet maakt daardoor mogelijk dat kinderen zelf van en naar school mogen lopen bijvoorbeeld. Dat zou de Meivits hebben geholpen. De wet kent ook tegenstanders. Zij noemen de gevallen waarin zij kinderen zonder toezicht vonden in een omgeving waar drugsgebruik was of wapengeweld. Het vraagt om een betere training van de politie en kinderbescherming om een goede inschatting te kunnen maken van mogelijk ingrijpen volgens hen.

Ik ga er ondertussen maar ontspannen mee om en zoek binnen de mogelijkheden optimale vrijheid voor mijn kinderen. Ongemakkelijk voelt het wel, al die voorzichtigheid in een land waar jongeren gewoon wapens mogen kopen...

Mirjam Sterk woont tijdelijk in Washington DC vanwege het werk van haar man en houdt ons op de hoogte van haar observaties.

COLOFON

Juni 2018
Jaargang 14 | nummer 2

CDA is de enige magazine voor de leden van het CDA. De algemene raad verspreidt het jaarlijkse blad in een oplage van ruim vijftienduizend exemplaren. Het blad behoort tot de werkdruk van de leden.

Algemene CDA Raad, Postbus 33453, 2500 GL Den Haag, t: (0)70 342 835, e: info@cda.nl, www.cda.nl

Redactieadres: Mirjam Sterk

Beleidsadvies: Yvonne van 't Hof

Redactie: Suzanne Besteman, Kim Bos, Douwe van der Boven, Remco de Jong, Fabian Klaren, Willem Kruijter, Caroline Lichtenberg, Frans J. de Man, Pieter van der Meer, Hans Bouker, Marjolijn van der Stoep, Hans Vollenburg, Thijs van 't Hof en Bert Schmevel

Verkieving: Mirjam Sterk

Productie: RMP, Postbus 101, 1015 AA Amsterdam, t: (0)20 614 1111, e: info@rmp.nl

Drukwerk: De Persgroep Media B.V., Mercuriusdreef 55, Postbus 25, 2007 AA Oostvoorne, t: (0)184 355 000

Voor informatie over de werkdruk van het CDA: info@cda.nl of Mirjam Sterk, Postbus 33453, 2500 GL Den Haag of per e-mail: info@cda.nl

Het is de bedoeling van de redactie van het CDA de leden van het CDA te voorzien van de meest actuele informatie in het CDA en het partijprogramma. Het is de bedoeling van de redactie van het CDA de leden van het CDA te voorzien van de meest actuele informatie in het CDA en het partijprogramma. Het is de bedoeling van de redactie van het CDA de leden van het CDA te voorzien van de meest actuele informatie in het CDA en het partijprogramma.

De redactie aan niet verantwoordelijk voor hetgeen wordt gepubliceerd in het CDA en het partijprogramma. Het is de bedoeling van de redactie van het CDA de leden van het CDA te voorzien van de meest actuele informatie in het CDA en het partijprogramma.

Zomerpuzzel

B	O	N	J	O	U	R	S	E	I	Z	O	E	N
V	E	R	B	R	A	N	D	V	A	L	U	T	A
F	V	D	E	Z	O	N	N	E	B	R	I	L	E
E	A	A	E	I	E	P	I	J	Z	O	N	I	R
S	K	Z	D	V	Z	T	A	T	U	D	T	E	E
T	A	C	E	E	A	E	S	R	N	N	T	M	O
I	N	G	A	E	R	A	N	A	A	A	I	O	I
V	T	R	R	R	R	D	R	K	B	S	L	E	P
A	I	C	U	R	A	T	A	T	P	I	O	S	E
L	E	J	E	T	S	V	I	G	E	L	E	L	L
R	H	T	S	R	H	U	A	H	B	W	A	A	T
B	U	I	T	E	N	L	A	N	D	U	A	G	S
D	I	V	E	R	S	I	T	E	I	T	U	U	U
R	S	R	E	C	E	S	Z	W	E	M	B	A	D

BEDEVAART
 BLOEI
 BONJOUR
 BUITENLAND
 BUS
 CARAVAN
 DIVERSITEIT
 FESTIVAL
 GEVEN
 HEILOO
 IJS
 JUNI
 MUG
 PARASOL
 RECES
 RECREATIE
 REIZEN
 RUTH
 SEIZOEN
 STRAND
 TAAL
 TERRAS
 UITBATER
 VADERDAG
 VAKANTIE
 VAKANTIEHUIS
 VALUTA
 VERBRAND
 WESP
 ZEE
 ZON
 ZONNEBRIL
 ZWEMBAD

Streep alle woorden weg. Van de letters die overblijven kunt u een woord maken.

Stuur uw oplossing voor 31 augustus naar: redactie@cda.nl

Of: CDA Redactie
 Postbus 30453
 2500 GL Den Haag

Onder de juiste inzenders verloten wij vijf boekenbonnen van €17,50.

De oplossing van de puzzel in het vorige nummer was 'Zomertijd'.

De winnaars van de vorige puzzel zijn: Mevrouw C.A.

Loendersloot uit Gouderak, R. Musselaar uit Franeker, Mevrouw Ol Kaper-Schram uit Drachten, Jo Gielen uit Nederweert, Cees de Lange uit Woubrugge

Blijf optimaal betrokken bij het CDA:

stuur ons uw emailadres!



Contact met onze leden willen wij optimaliseren. Wij vinden het belangrijk u te betrekken bij de partij en up-to-date te informeren over verenigingszaken en essentiële gebeurtenissen in de politiek.

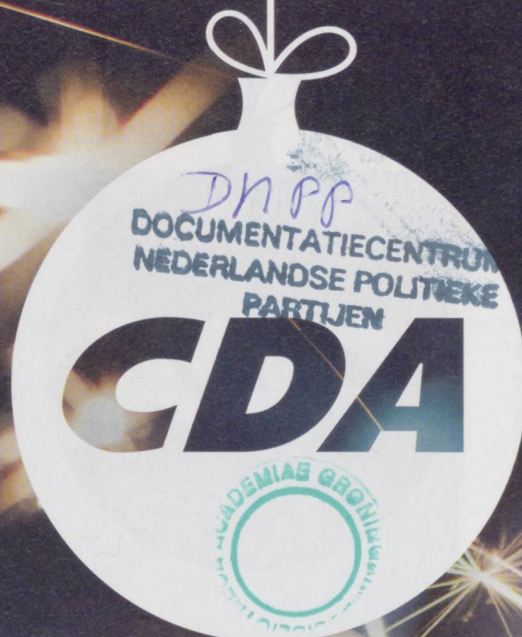
Graag doen wij dit via email: een toegankelijke, goedkope en snelle weg om u te bereiken en te betrekken. Wij willen deze vorm van communicatie volop benutten en daar hebben we uw hulp bij nodig!

Voor stemmingen bij de komende verkiezingen voor lijsttrekker Europese verkiezingen en partijvoorzitter willen wij gebruik maken van de mail. Kortom: om mee te kunnen stemmen hebben wij uw emailadres nodig!

Via de mail ontvangt u:

- *De wekelijkse ledennieuwsbrief met politiek- en verenigingsnieuws*
- *Uitnodigingen voor congressen en bijeenkomsten*
- *Enquêtes en onderzoeken om te helpen de partij nog verder te verbeteren*
- *Mogelijkheid te stemmen voor lijsttrekker Europese verkiezingen en partijvoorzitter*

Stuur ons uw emailadres via **leden@cda.nl**



Kerstnummer

Vrede en licht

Het licht vangen

*De ontmoeting: Veteranen
Hanke Bruins Slot en Mart de Kruif*

Een lichtpuntje in een onvoorspelbare wereld



Redactioneel

Vrede en Licht

Het is bijna Kerst. Overal schijnen lichtjes, het kerstevangelie wordt verteld en kerstliederen klinken om ons heen. Met Kerst vieren we de geboorte van Jezus. Jezus, de Vredevorst, die het licht in de wereld brengt. Wat een geschenk!

Vrede en licht zijn onlosmakelijk verbonden met het kerstfeest. *Vrede op aarde*. In dit kerstnummer een ontmoeting met Hanke Bruins Slot en Mart de Kruif, beiden veteranen. *Verantwoordelijkheid, vrede, vrijheid en iets goeds doen voor een ander staan centraal* in hun verhaal.

Licht speelt een belangrijke rol in het leven van kunstschilder Henk Helmantel. Partijvoorzitter Ruth Peetoom sprak met hem over zijn leven en zijn werk, de rol van de Schepping en de Bron, en over de optimale lichtinval in zijn atelier die hem, met veel andere dingen, gegund is.

Esther de Lange blikt met ons vooruit en terug. Over kerst in het Europees Parlement, over de brexit, het moedige midden en over de verkiezingen in mei 2019.

Ook besteden wij aandacht aan familietraditie. Het is belangrijk dat wij in ons drukke bestaan tijd blijven vrijmaken voor elkaar, voor familie en gezin. Een traditie verbindt. Kerst is, zoals u op de achterkant kunt lezen, een feest waar traditie uitstekend bij past.

De redactie wenst u gezegende Kerstdagen toe, in de nabijheid van degenen die u dierbaar zijn. Dat wij ook in 2019 een licht mogen zijn in een wereld die we door willen geven. Een goed, vredig en gezond nieuwjaar toegewenst!

Coverfoto **Sarah Trummer** (pexels.com)

Inhoud

- 4 Samen
- 17 *Column* Sybrand Buma
- 23 *Column* Ruth Peetoom
- 24 Vrouw en politiek
- 27 Partijnieuws
- 30 *Column* Mirjam Sterk
- 31 Puzzel
- 32 #familietraditie

Kerstnummer

Vrede

en licht

6



De Ontmoeting: Veteranen Hanke Bruins Slot en Mart de Kruif

9



Werkbezoek

10



Wiel

13



Nieuw lid

14



en lichtpuntje in een onvoorspelbare wereld

18



Eén jaar kabinet

20



De uitgangspunten van... Dennis Haijnen

Samen

De Kerstlichtjesticht

In 2013 ontstond het idee voor een vernieuwende, missionaire en interkerkelijke activiteit: De Kerstlichtjesticht. Inmiddels uitgegroeid tot een tweejaarlijks terugkerend evenement in Loosdrecht. Er werken ruim 200 vrijwilligers mee aan de organisatie en er komen minstens 1300 bezoekers op af.

Het doel is om het Kerstevangelie bekend te maken en al beeldend langs 14 verschillende locaties te presenteren. Elke 12 minuten vertrekt er een groep van 55 personen met twee vertellers langs de verschillende locaties: de timmerwerkplaats van Jozef, de herberg, het dorp, muziekgroepjes, koning Herodes, de soldaten, diverse koren, engelenzang, muziekkorpsen, de wijzen, de bedelaars, herders... Allemaal op zoek naar het Kind van Bethlehem.

Dit alles vindt plaats in de kasteeltuin van Sypesteyn in Loosdrecht, met de start in de tegenover gelegen Hervormde Sijpekerk.





De ontmoeting

Tijd voor een nieuwe rubriek in CDA.nl. In deze rubriek ontmoet steeds één van onze politici iemand uit het veld. Tweede Kamerlid Hanke Bruins Slot en voormalig militair Mart de Kruif bijten het spits af. Beiden zijn zij veteraan. Beiden hebben gediend in Afghanistan. Bruins Slot als pelotonscommandant Pantserhouwitzer en De Kruif als ISAF-commandant voor Zuid-Afghanistan.

Tekst Ymkje van 't Riet | fotografie Dirk Hol

Meisjesdroom of jongensdroom?

Militair worden was een meisjesdroom voor Hanke Bruins Slot. 'Op mijn 16e voerde ik gesprekken aan tafel. Studenten of het leger in? Ik wilde beide', zegt Bruins Slot. 'Mijn vader zei: 'ga nou eerst maar eens studeren en dan kun je daarna altijd nog beslissen om militair te worden.' En zo is het gegaan. Ze studeerde rechten en recht, bestuur en management. En ging werken bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. 'Na vijf jaar met veel plezier gewerkt te hebben vroeg ik mij af wat ik graag wilde doen. Dat was dat ik leiding wilde geven in een fysiek en mentaal

uitdagende omgeving. Toen heb ik besloten om naar de Koninklijke Militaire Academie te gaan. Ik koos voor de artillerie, want als artillerist heb je een goed overzicht over wat er op het gevechtveld gebeurt. Dat leek me een mooie taak.'

Voor Mart de Kruif kwam de keus niet voort uit een jongensdroom. De Kruif: 'Ik was een slechte leerling, had in een jaar alleen voldoende voor gym en geschiedenis. Ik werd gered door de Mammoetwet. Ik heb mijn diploma gehaald en kon kiezen tussen gymleraar worden of geschiedenisleraar. In de NCRV gids van mijn ouders stond een oproep om officier te worden in het leger. En zo is het begonnen. Ik wist echt niet wat de militaire wereld was. Ik had helemaal geen ervaring met hoe het werkte om in dienst te zijn. Maar toen ik in mijn vierde jaar met veertig man door het bos rende, wist ik, dit is waarvoor ik het heb gedaan.'

Op missie in Afghanistan

Bruins Slot en De Kruif zijn beiden op missie geweest naar Afghanistan. De Kruif werd gevraagd om leiding te geven

aan de ISAF, waar hij als commandant 40.000 militairen onder zich had. Hij zei ja. 'Een militair gaat als hij geroepen wordt. Het is een fundamenteel beroep. Militairen staken niet en weigeren geen opdracht, maar gaan als de politiek, als het kabinet, besluit dat een missie nodig is', aldus De Kruif. 'Als militair ben ik zelf op missie geweest, maar het is een hele zware verantwoordelijkheid om militairen op missie te sturen', zegt Bruins Slot. 'Het is zoals De Kruif zegt. Militairen kunnen geen nee zeggen. Zij gaan in opdracht van de politiek. Dan moeten ze dus goed materieel hebben, ze moeten de juiste opdracht hebben en ze moeten erop kunnen vertrouwen dat zij onder de juiste randvoorwaarden op pad gaan. De verantwoordelijkheid ligt bij het kabinet, maar ook in de Kamer. Het is daarom ook goed gebruik dat, ondanks dat sommige partijen tegen missies zijn, uiteindelijk iedereen alle militairen een behouden thuiskomst wenst.'

24/7 op scherp staan

Beiden gaven Bruins Slot en De Kruif leiding in Afghanistan. De Kruif: 'Schaal maakt daarbij niet uit, of je voor tien mensen verantwoordelijk bent of voor duizenden. Je bent er elke seconde mee bezig. Verantwoordelijkheid dragen heeft impact.'

Bruins Slot: 'Wij moesten letterlijk 7 dagen per week 24 uur per dag inzetbaar zijn. Of het nou 's ochtends vroeg was of midden in de nacht, als ze ons nodig hadden moesten we er staan. Als wij er niet zouden staan, dan zouden er troepen in de problemen kunnen komen.'

'Je staat altijd aan', zegt De Kruif. 'Je leeft in een apart ritme. Je moet ook zorgen dat je energie op doet. Mijn staf probeerde twee keer per week te plannen dat ik kon sporten. Ik merkte tot een half jaar na thuiskomst het effect. Ik denk dat ik heel diep in mijn reserves ben gegaan.'

Bruins Slot ging iedere zondagochtend naar de kerkdienst. 'Een dienst voor alle geloofsovertuigingen. Er kwamen ook mensen die op zoek waren naar zingeving of even zelf na wilden denken. Ik had de afspraak met mijn plaatsvervanger dat ik daar heen ging. Dat ene half uurtje was van mij.'

'Het is heel belangrijk om zo'n moment te hebben', vervolgt De Kruif. 'Ik had alle middelen die je kunt indenken. Maar, ik had ook elke dag de dood op mijn schouder. Het is heel extreem wat je meemaakt, maar niet alleen in slechte zin. Wat je heel goed leert in zo'n jaar is verantwoordelijk zijn. Je leert ook dat je niet alles beheerst. De

consequenties van fouten zijn heel erg. Een feilloze wereld in de missie bestaat niet.'

Belang van een goed vangnet

'Tijdens een missie zijn ook geestelijk verzorgers mee. Zij zijn de ogen en oren en kijken om zich heen of mensen het goed maken. Zij spelen een hele belangrijke rol waar het gaat om ondersteuning', zegt Bruins Slot. 'Aan het eind van mijn missie ging ik een paar dagen naar Kreta. Om te wennen aan het gewone leven, met burgerkleding aan, een biertje drinken, daar vonden gesprekken plaats over wat wel goed of niet goed was gegaan tijdens de missie. Er is goede zorg, er is een Veteranenwet waar ik ook mijn handtekening onder heb staan. Belangrijk is ook dat mensen als het nodig is zorg kunnen vinden.'

Bruins Slot vervolgt: 'Tegelijkertijd gaat het met 98 procent van de militairen die op uitzending zijn geweest goed. Zij hebben een verrijkende ervaring opgedaan. Dat merk ik zelf ook. Ik heb heel veel meer levenservaring opgedaan. Je krijgt vertrouwen en doorzettingsvermogen. We moeten goed zorgen voor degenen met wie het niet goed gaat. Maar we moeten ook oog hebben voor het feit dat veel militairen die op missie gaan echt met een hele goede ervaring terugkomen.'

'Ik ben het er helemaal mee eens. Je kunt terugkomen als een beter mens', vult De Kruif aan. 'Degenen die zorg nodig hebben moeten goede zorg krijgen. Het is soms moeilijk om naar de maatschappij toe te brengen hoe veteranen zich voelen. Het is heel moeilijk om te onderkennen, fysiek zie je je het als er iets is maar mentale ziektes daar is heel moeilijk de grip op te krijgen. Eén van de dingen die we met de Invictus Games proberen te doen is kijken of we daar nog een breder vangnet voor op kunnen richten.'

Invictus Games in 2020 in Den Haag

In 2020 komen de Invictus Games naar Den Haag. Mensen die gewond zijn geraakt tijdens een missie of tijdens uitvoering van het werk, dat kan fysiek of mentaal zijn, doen mee aan het sportevenement. 'Bij de Invictus Games gaat het niet om hoe je valt, maar om hoe je opstaat en weer doorgaat. En samen met je familie en met je vrienden weer een toekomst opbouwt. De Invictus Games zijn een prachtig voorbeeld van de kracht van militair, maar ook van de familie. Het laat de kracht van de mens zien. Veteranen eren is goed, het is echt goed dat we dat doen. >>

Maar als je laat zien dat je uitgaat van de kracht van de mens gebeuren er mooie dingen', vult De Kruif aan.

Bruins Slot: 'Een aantal mannen en vrouwen is zwaar gewond teruggekomen uit Afghanistan. Als je ze ziet of tijdens Veteranendag spreekt hebben een aantal inmiddels gestudeerd, zijn maatschappelijk actief geworden, hebben een partner, een kindje, hebben hun hele toekomst weer opgebouwd. Ik vind dat zo ontzettend bijzonder. Daarom vind ik het fantastisch dat Mart de Kruif zich er samen met anderen voor ingezet heeft om de Invictus Games in Nederland te organiseren. Vanuit de Kamer heb ik, heeft het CDA, hem en de anderen hierin steeds gesteund.'

De Kruif is voorzitter van de organisatie van de Invictus Games. 'Het is een eer en een voorrecht om dit te mogen organiseren', zegt hij. 'Er wordt van alle kanten meegewerkt. Het is de bedoeling MBO'ers en VMBO'ers vanuit educatief oogpunt te betrekken bij de Invictus Games. De Invictus Games ontstijgen het niveau van de sport. Het is zo mooi!'

'Een feilloze wereld in de missie bestaat niet'

De rol van het thuisfront

'Hoe het met mijn gezin ging als ik uitgezonden was?', zegt De Kruif. 'Zij hebben het wisselend doorstaan. De militair doet zijn vak, wordt professioneel uitgedaagd. Maar voor het thuisfront is het anders. Thuis zijn ze niet met militair De Kruif getrouwd, ze zijn thuis met Mart de Kruif getrouwd. Mijn vrouw heeft de kinderen opgevoed. Zij was er bij schoolgesprekken, persoonlijke dingen en leuke fietsbanden. De kinderen zijn er zelfstandig van geworden. Het thuisfront draagt meer aan de missie bij dan de militair alleen.' Hij vervolgt: 'Goed om oog te houden voor het thuisfront, en ook voor hoezeer het thuisfront meelijdt als een militair gewond raakt. Militairen kunnen niet op missie zijn als het thuisfront niet op orde is. Dat is meer dan een roosje waard!'

'Een solide thuisfront is heel belangrijk', beaamt Bruins Slot. 'Het is voor de mensen thuis een hele aanpassing. Alles wat je normaal gesproken met je partner doet valt allemaal weg. Alle zorg komt op de schouders van de partner. Dat is vaak ook al zo in de voorbereiding op missie.'

'De andere kant is weer dat het hele dierbare momenten kan creëren. Ik heb wekelijks geschreven aan mijn moeder en zij schreef wekelijks aan mij. Een ouderwetse briefwisseling. Wanneer je op uitzending bent kan je niet alles opschrijven. Maar die briefwisseling tussen moeder en dochter is me ontzettend dierbaar.'

75 jaar vrijheid

Volgend jaar vieren we 75 jaar vrijheid. Een jaar lang wordt daar aandacht aan besteed. De Kruif is programmamaker bij de stichting '75 jaar vrijheid'.

De Kruif: '75 jaar vrijheid wordt zo gedragen, aan 80% van de activiteiten hoeven wij niets te doen. Dat wordt allemaal georganiseerd door lokale comités. Het wordt gedragen van onderaf en dat is ontzettend mooi. Die herdenken allemaal zoals het hoort.'

'Maar daar bovenop wil je iedereen bereiken', vervolgt hij. Als je onderzoek doet zijn er groepen die je wat minder bereikt. Denk aan MBO'ers of mensen met een migratieachtergrond. Er worden veel educatieve evenementen gepland. We willen verrijken wat er al is. Nadruk moet liggen op het belang van vrede en veiligheid.'

Bruins Slot: 'Levendige verhalen over hoe het leven onder de bezetter was of hoe de bevrijding was, kreeg ik nog tijdens mijn jeugd te horen. De huidige generatie hoort de verhalen niet meer van de mensen zelf. Daarom vind ik het ook belangrijk dat er veteranen zijn die hun verhaal in de klas doen. Ze zijn in gebieden geweest waar geen vrede en veiligheid was en hebben gezien welke hoge prijs je betaalt voor die vrijheid.'

Iets goeds doen

'Staan voor vrijheid. Je inzetten voor de vrijheid van een ander. Kijk maar wat onze militairen in Nederland of in het buitenland op dat gebied allemaal doen. De militairen in bijvoorbeeld Mali, de marechaussee op Schiphol en Eindhoven, de inlichtingen en veiligheidsdiensten, zetten zich dagelijks in voor de vrijheid in Nederland', zegt Bruins Slot. 'Als je op de bank blijft zitten gebeurt er niets', eindigt De Kruif. 'Militairen gaan voor avontuur, spanning en professionele uitdaging. Maar allemaal doen ze het ook om iets goeds te doen voor een ander en dat vergeten we wel eens te benoemen.'

Werkbezoek

Een bewindspersoon of bestuurder maakt in zijn of haar politieke carrière veel mee. Een onderdeel van het werk is het bezoeken van bijzondere activiteiten. In deze rubriek geven wij een indruk van een werkbezoek.

Tekst **Caroline Lichtenberg** | Fotografie **Mark Brouwer**

'Geen man overboord! Op bezoek bij de mariniers in Schotland. Het weer zit gelukkig 'nog' mee', twittert Minister van Defensie Ank Bijleveld-Schouten. Zij bezocht een paar dagen de bergtraining van de 2nd Marine Combat Group in de Schotse bergen. De Marine Combat Groups vormen de kern van de marinierseenheden die op ieder moment direct ingezet kunnen worden, waar ook ter wereld.

Zware training

Van het verlenen van humanitaire noodhulp tot acties die zeer hoog zijn in het geweldsspectrum. Alle taken kunnen op en vanuit zee worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de vlooteenheden van de marine.

Het Korps Mariniers traint elk jaar in bergachtige en arctische gebieden om wereldwijd operaties te kunnen uitvoeren. Door de zware trainingen zijn ze in staat om te overleven, te opereren en zichzelf te verplaatsen onder zware klimatologische omstandigheden in bergachtig gebied. Verder leren ze navigeren en veilige routes en overnachtingsplekken kiezen. Bijleveld was erg onder de indruk van wat ze zag. 'Het is niet gemakkelijk om onder

deze extreme omstandigheden te overleven, laat staan te vechten', zei ze.

De minister liep onder andere mee met een groep mariniers die een zogenoemde 'advance to contact'-oefening deden. Daarbij gaan mariniers voorwaarts tot er contact wordt gemaakt met de (oefen)vijand. Harde wind, slagregen en het onherbergzame terrein vormen een behoorlijke uitdaging voor de mariniers. 'Het zijn zware omstandigheden waaronder de mariniers trainen, maar als je van de natuur en het buitenleven houdt, is het ook een uitzonderlijk mooie ervaring. Die prachtige vergezichten blijven mij althans nog lang bij.'

Met elkaar praten

Naast meekijken en -lopen maakte Bijleveld veel tijd voor gesprekken met de mariniers. Ze is erg geïnteresseerd in de trainingen, maar ook in hoe de mariniers denken over hun beroepsgebied. Bijleveld: 'Ik vind het belangrijk om op de werkvloer met elkaar in gesprek te gaan. We moeten samen werken aan het verder op orde brengen van de krijgsmacht.'



Het licht vangen

Elk jaar exposeert kunstschilder Henk Helmantel in zijn eigen huis De Weem in Westeremden, even boven Groningen. In de expositieruimte hangt een indrukwekkende serie prachtige kunstwerken - veel stillevens en interieurs van middeleeuwse kerken en kloosters. Ieder schilderij kent zijn eigen verhaal dat Henk Helmantel vol passie vertelt.

Tekst Ruth Peetoom en Ymkje van 't Riet | Fotografie Gerhard Taatgen

In het atelier van Henk Helmantel bepalen vruchten, doeken, tinnen voorwerpen en tubes verf de sfeer. Aan de muur hangt onder andere een portret van Rembrandt. 'Dat heb ik in vier dagen geschilderd', zegt Helmantel. Vermeer en Rembrandt zijn zijn grote voorbeelden.

Helmantel vertelt dat de lichtinval in het atelier geweldig is. Het noordelijk licht valt exact op de juiste plek binnen. Zo kan Helmantel precies het juiste licht vangen voor zijn schilderijen. 'De ligging van het huis is een geschenk. Het is me gegund dat het licht hier zo optimaal binnenvalt', zegt Helmantel. En het woord gegund zal vaker in het gesprek terugkomen. Helmantel is een dankbaar mens.

In zijn atelier staat een radio en een cd-speler. 'Tijdens het schilderen heb ik altijd de radio of cd-speler aan. Dat is goed voor de concentratie. Hoe interessanter het nieuws of de klassieke muziek des te mooier het resultaat.'

Als tienjarige jongen hield Helmantel al van tekenen. Als kwekerszoon hielp hij altijd op het bedrijf, maar 's avonds kon hij tekenen. 'Ik was de opperheer van het oud papier. Altijd verzamelde ik artikeltjes. Ter oriëntatie en inspiratie. Een oom werkte bij het uitvoercontrolebureau groente en

Als tienjarige jongen hield Helmantel al van tekenen. Als kwekerszoon hielp hij altijd op het bedrijf, maar 's avonds kon hij tekenen. 'Ik was de opperheer van het oud papier. Altijd verzamelde ik artikeltjes. Ter oriëntatie en inspiratie. Een oom werkte bij het uitvoercontrolebureau groente en

fruit, hij kreeg altijd een kalender en aan het eind van het jaar mocht ik die hebben.'

Op zijn 15e bezocht hij voor het eerst een museum. Op uitnodiging van een bevriende predikant ging hij een week logeren in Wormerveer. 'Liftend ging ik naar Wormerveer. Daar leende ik een fiets en dan fietste ik elke dag op en neer naar het Rijksmuseum. Kijken naar het beste dat gemaakt is, was een extra stimulans. Sindsdien ben ik heel vaak in het Rijksmuseum geweest. De schilderijen raken me diep. Vooral de meesterwerken van Vermeer en Rembrandt. Rembrandt kan als geen ander de Bijbelse boodschap weergeven in zijn werk.'

Helmantel ging naar Minerva in Groningen waar hij onder andere teken-, schilder- en kunstgeschiedenislessen kreeg. Zijn ouders waren zo verstandig hem niet tegen te houden. 'Ik kon niet anders, hoe het zou lopen zagen we later wel. Inmiddels ben ik al 51 jaar kunstenaar en het is me gegund dat ik vanaf het begin af aan steeds heb verkocht.'

Als kwekerszoon kreeg hij de aandacht voor de natuur al jong mee. In veel van zijn werken blijkt de verbondenheid met dat wat groeit, met producten van het veld. Het werk van Helmantel is nadrukkelijk verweven met zingeving. 'Het begint met de Schepping en de Bron. Wat kun je hiermee voor jezelf en voor een ander', zegt hij daarover.

Wereldwijde exposities

'Ook het succes is mij gegund', zegt Helmantel. Wereldwijd heeft hij geëxposeerd. In Taiwan, Praag, Duitsland, Engeland, Zwitserland en Amerika, om maar een aantal voorbeelden te noemen. 'Er gebeuren veel mooie dingen. De taal die ik spreek met verf wordt door iedereen wel verstaan.'

'Cultuur is verrijkend voor het menselijk bestaan'

Momenteel heeft Helmantel een tentoonstelling in Taiwan. Twintig jaar geleden exposeerde hij daar voor het eerst. Via een bevriende bioloog, die trouw zijn expositieruimte bezocht, kwam het contact in Taiwan tot stand. Er kwam een afvaardiging naar Nederland. 'Ze waren zo onder de indruk dat twee vliegtuigen en 109 schilderijen de over-

steek maakten.' Anderhalf jaar geleden kwam er nogmaals interesse vanuit Taiwan. 'De conservator van de afdeling beeldende kunsten is zelf, met een delegatie van zeven personen sterk, langs geweest. Bij de opening bleek dat ze mijn atelier, het zicht op Westeremden en het front van ons woonhuis hebben nagebouwd. Ook zijn er kussentjes en gadgets met mijn werken er opgedrukt te koop. Bij de opening was er, aansluitend bij de mens Henk Helmantel, zelfs een gospelkoor aanwezig.'

Dichtbij huis wees het Groninger Museum Helmantels werk tot vier jaar geleden af. 'Ik heb er niet onder geleden, maar het hield me wel bezig. Een verschil van visie ligt hieraan ten grondslag. Zo ontwikkelt de kunstgeschiedenis zich. Ik omarm schoonheid. Mijn werk is wel te vatten. Je kunt diep respect hebben voor iemands kunnen, zonder iets met iemands werk te hebben.'

'De taal die ik spreek met verf wordt door iedereen wel verstaan'

Westeremden

Het leven van Henk Helmantel en zijn vrouw Babs is verweven met Westeremden. Op de huidige plek waar zij wonen, stond vroeger een pastorie. 'In de zeventiger jaren hebben wij deze pastorie – ook wel Weem genaamd – opnieuw laten bouwen. In de schuur van de Weem is het huidige museum gevestigd, hier worden ook lezingen georganiseerd. We ontvangen jaarlijks ongeveer tienduizend bezoekers.' >>



'Ik ben 37 jaar lang voorganger geweest bij de begrafenisvereniging op het dorp. Ik heb van zo'n 250 mensen uit de eigen gemeenschap de begrafenis gedaan. Ook zijn wij altijd zeer betrokken geweest bij de kerk. Beiden waren wij lid van de kerkenraad. We voelen ons verbonden met de kerk. Onze gemeente is de laatste van het dorp. We hebben nog 90 zielen die lid zijn, maar 30 tot 40 leden zijn trouw. We gaan zolang mogelijk door.'

Het CDA

Helmantel is lid van het CDA. Hij is ook lijstduwer geweest. Hij volgt de politiek en kijkt er kritisch naar. 'Als middenpartij moet je een rol spelen. Zorg dat je niet teveel afstand neemt van de Bron. Wil niet teveel volkspartij zijn, maar toon de verbondenheid aan de christelijke traditie. Ik vind het jammer dat het CDA niet vooraan staat als het om principiële zaken gaat. Daar mag het CDA wat mij betreft meer initiatief nemen.'

'Het CDA is ook een landbouwpartij. Vanuit boeren is er, vind ik, te weinig aandacht voor natuur. Er is productie nodig om geld te verdienen. Het voelen van de grote verantwoordelijkheid voor natuur en milieu moet handen en voeten krijgen. Ga eerst eens met de bomen praten, voordat je ze weghaalt. Ik ben wat dat betreft net een soort Irene.'

Helmantel: 'Cultuur heeft een te kleine plek in het beleid, ook in de Troonrede was er weinig ruimte voor. Cultuur is verrijkend voor het menselijk bestaan. Het is goed als daar

meer aandacht voor is. Cultuur en erfgoed zijn belangrijk. Zij geven herkenning, verwijzen naar de geschiedenis en mensen kunnen er beleving aan ontleen.'

'Het begint met de Schepping en de Bron'

Boodschap bij kerst

Helmantel: 'Omarm het evangelie. Het is een belangrijke boodschap voor iedereen, of je het horen wil of niet. Blijf bij de Bron. Ik hoop dat ook het CDA haar inspiratie daar blijft zoeken.'



Het werk van Henk Helmantel bekijken?

Tentoonstelling Helmantel in Dordrecht

Deze maand is het 400 jaar geleden dat de Synode van Dordrecht begon. Met 'Ode aan de Synode' wordt dit gevierd. Onderdeel van deze ode is een expositie van werken van Helmantel in de Grote Kerk van Dordrecht die op 24 november geopend is. 'Ik schilder graag kerkinterieurs. De mooiste kerk hiervoor staat in Bozum (Friesland), maar ik schilder ook graag middeleeuwse kerken en kloosters in het buitenland. Voor deze expositie heb ik een aantal schilderijen gemaakt. Je moet daar voor kijken in de kerk. Tinnen kannen, een schaal, een schoorsteenbijbel zijn bruikbare objecten.' De tentoonstelling is te bezoeken tot 26 mei 2019.

Neem een kijkje in zijn eigen museum

Museum Helmantel

Abt Emopad 2
9922 PJ Westereinden
Telefoon: 0596-551415
info@helmantel.nl
www.helmantel.nl

Geopend van mei t/m oktober op donderdag, vrijdag, zaterdag van 13.00 tot 17.00 uur

Naam: Sija Schorel
Leeftijd: 73 jaar
Woonplaats: Rotterdam
Thuisituatie: Alleenstaand

Actief, maatschappelijk betrokken, vertrouwenspersoon

Wat heb je gedaan voor de partij?

'Had er nooit eerder aan gedacht eigenlijk... Ik ben in 2017 gevraagd door Bernd van Es, de lijsttrekker van CDA Rotterdam Delfshaven, voor de gebiedscommissie. Ja, dan word je natuurlijk ook lid.'


Wat heb je gedaan voor de partij?

In mijn ogen is het een partij die er een breder perspectief op nahoudt als het gaat om de positie van lhbt'ers. De meeste CDA'ers die ik ken zijn ruimdenkend en accepteren lhbt'ers. Ik werk voor stichting Wijdekerk, een initiatief van een groep christenen die lhbt'er (lesbisch, homo, bi, transgender) zijn of zich betrokken voelen bij deze groepen. Wijdekerk betreft lhbt'ers actief bij bijvoorbeeld deelname aan het avondmaal. Samen met de leden zet ik me in voor een kerk waarin iedereen welkom is en ook kan meedoen met de sacramenten. Die ontwikkeling willen we blijven voortzetten en ik merk dat het CDA als middenpartij dit steunt. Verder ben ik zelf betrokken bij een kerkelijke gemeente als diaken.'

Wie is je favoriete politicus en waarom?

'Hannie van Leeuwen. Ze heeft zoveel gedaan voor het CDA tot op zeer hoge leeftijd. Hannie was een strijdlustige vrouw die zich niet de kaas van het brood liet eten. Dat bleek wel in 2010, toen ze op het CDA-kabinetformatiecongres de leden indringend toesprak niet samen te werken met de PVV. Ze gaf, zelfs toen ze ziek was, lezingen voor de protestants christelijke ouderenbond PCOB.'





Een lichtpuntje in een onvoorspelbare wereld

De Oostenrijkse kerstboom in het Europeparlement

Esther de Lange is fractievoorzitter van de CDA-delegatie in het Europeparlement, vice-voorzitter van de Europese Volkspartij (EVP), de EVP-fractie in het Europeparlement, en lijsttrekker voor de Europese Verkiezingen op 23 mei aanstaande. In deze laatste weken van 2018 kijken we met haar terug en vooruit.

Tekst **Marloes Metaal**

'Wij hebben geen grootse plannen voor Kerst. Als je zo vaak en zo veel onderweg bent als ik, dan wil je met Kerst doen wat echt telt: thuis zijn bij familie en vrienden. Ik zie het ook bij collega's uit het Europeparlement; iedereen snakt ernaar om met Kerst thuis te zijn. Zoals zoveel mensen.'

Hoe beleef je Kerst in het Europeparlement?

'Ik heb zowel in Brussel als in Nederland een boom staan. In mijn Nederlandse boom hangen allerlei kerstversierinkjes uit andere landen: Roemeense poppetjes en houten kerstboompjes uit Letland bijvoorbeeld. Die kreeg ik onder andere van collega's in het Europeparlement. De EVP-fractie, waar het CDA deel van uitmaakt, is wel een beetje de kerstfractie. Er zitten veel mensen in die hechten aan de waarden en tradities van thuis. Zo staat er op de derde verdieping van het Parlement elk jaar weer een mooie, traditioneel versierde kerstboom uit Oostenrijk. Een prachtig visitekaartje!'

'Ik ben een warm pleitbezorger voor het moedige midden'

Wat was voor jou kenmerkend voor 2018, en hoe kijk je vooruit naar 2019?

'2018 was een jaar waarin we veel hebben kunnen doen, zeker als EVP. Dan heb je het bijvoorbeeld over belangrijke stappen in de samenwerking tussen landen over veiligheid, migratie en klimaat. Ik vind het heel positief dat we in Europa afspraken hebben kunnen maken over bijvoorbeeld CO2-reductie en eerlijke handel, zelfs als je ziet dat Trump zich terugtrekt uit internationale akkoorden.'

de makkelijkste slogans

'Het was ook een bij vlagen verdrietig jaar voor de EU, bijvoorbeeld doordat we de brexit hebben voorbereid. Echter, Europa heeft daarbij wel eenheid getoond. Aan veel randen van Europa woedt oorlog, de positie van Rusland baart zorgen, de Verenigde Staten zijn niet meer de betrouwbare partner die het altijd waren, klimaatverandering wordt steeds duidelijker zichtbaar. Dan ervaar ik echt

'Het gaat erom dat je mensen met elkaar verbindt en compromissen durft te sluiten'

dat Europa, ondanks alles wat er beter kan én moet, een lichtpuntje is in een donkere, onvoorspelbare wereld.'

'Volgend jaar wordt natuurlijk een verkiezingsjaar. Maar het is ook het jaar van de brexit. Voor het eerst dat een land de EU zal verlaten. Een historische gebeurtenis, en wat mij betreft een waarschuwing voor wat er kan gebeuren als je over Europa niet het eerlijke verhaal vertelt. Als je het alleen maar hebt over de Europese markt en de kansen en bedreigingen daarvan voor een land. Europa is veel meer dan een markt, gelukkig. Keer op keer blijkt dat de makkelijke slogans, van bijvoorbeeld de mensen die streden voor de brexit, leugens bleken. Als het te mooi is om waar te zijn, dan is het meestal ook niet waar.'

hetmoedige.nl

'Ik ben een warm pleitbezorger van het 'moedige midden', van mensen die zich sterk durven maken voor een genuanceerde mening. Want zonder 'midden', is er geen EU. Het gaat erom dat je mensen met elkaar verbindt en compromissen durft te sluiten. Het moedige midden zet zich in voor de bescherming van onze manier van leven. Het geeft een kans om het ultra-individualistische, ultra-liberale geluid aan te pakken dat de laatste jaren zo hard geklonken heeft, en waar mensen wel klaar mee zijn. Mensen zijn er klaar mee dat banken overal in de wereld zonder drempels aan de bak kunnen, maar dat hun pinautomaten aan de lopende band verdwijnen. Daar wil ik met het CDA mee aan de slag. Niet alleen met grote thema's als migratie en terrorisme, maar juist met lokale thema's als politie Samenwerking in de regio, drugsdumping, en gedragsregels voor financiële instellingen.'

'Als het te mooi is om waar te zijn, is het meestal niet waar'

'Afgelopen jaren hebben we als CDA-delegatie enorm boven ons gewicht gebokst. Dat zijn we onszelf ook verplicht; de EVP, die hebben wij gebouwd, samen met bijvoorbeeld het CDU uit Duitsland en de CD&V uit Vlaanderen. Je ziet dat Wim van de Camp en Lambert van Nistelrooij, die nu beiden in hun laatste maanden als Europarlementariër zitten, tot de laatste dag keihard doorwerken op al hun taken. Nederland is een klein land, maar door hard en oplossingsgericht te werken, hebben we veel invloed kunnen opbouwen. Ik hoop en verwacht van de nieuwe fractie straks, dat we dat minstens net zo effectief zullen doen.'



Voorin het verkiezingsprogramma, staat een brief van Esther de Lange aan haar zoon. Daarin schrijft zij, waarom Europa het werk is van generaties. Hierbij enkele passages uit die brief.

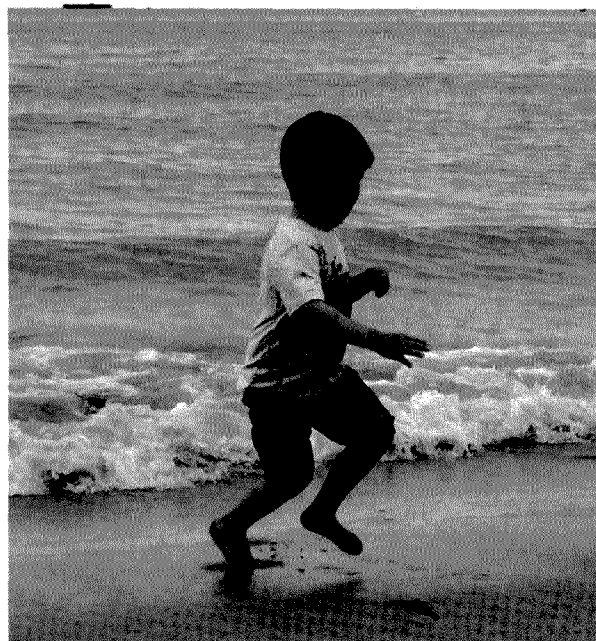
Als Europa al in één beeld te vatten is, dan is het voor mij in deze foto: het strand van Arromanches-les-Bains in Normandië. Alleen de caissons in de verte herinneren eraan dat dit een van de D-Day stranden is: Gold Beach, waar op 6 juni 1944 Britse militairen aan land gingen en de bevrijding van ons continent na weer een verwoestende oorlog begon. Maar daar ben jij niet mee bezig. Je bent vier en op vakantie...

...Zie daar de essentie van de Europese Unie: lessen trekken uit het verleden en tegelijk ook een antwoord bieden op de uitdagingen voor de toekomst...

...Europa is het werk van generaties. Elk met eigen zorgen en dromen, maar steeds vanuit de overtuiging dat we samen sterker zijn dan alleen. Voor de generatie van jouw overgrootouders in Limburg was samenwerken in de Europese Gemeenschappen vooral een kwestie van vrede en nooit meer oorlog...

...Vrede blijft natuurlijk de grondgedachte van de Europese Unie, maar voor de generatie van mijn ouders, jouw opa en oma, kwam daar nog een voelbaar voordeel bij: toenevende welvaart. En voor mijn generatie was het hek helemaal van de dam. Na de val van de Berlijnse Muur brak een tijd van ongekende mogelijkheden aan: studeren waar je wil, wonen en werken in het buitenland. We dachten dat we op weg waren naar een vreedzaam einde van de geschiedenis...

...En nu? Vrede en welvaart zijn, zeker voor jouw generatie, vanzelfsprekend geworden. Dat is fijn, want het maakt dat jij hopelijk een zorgeloze jeugd kent. Dat je, zoals op dat strand, lichtvoetig door de golven van het leven gaat. Maar het beangstigt me soms ook. Want helaas leidt vanzelfsprekendheid tot onverschilligheid. Als vrede en welvaart een gegeven zijn, als de herinnering aan



het alternatief vervaagt, waarom zou je dan je nek nog uitsteken voor Europese samenwerking?...

...Alles wat echt van waarde is is weerloos en kwetsbaar. En dus moeten we het koesteren en beschermen. Onze Europese manier van leven, in vrede, vrijheid en welvaart is geen vaststaand gegeven. De Duitse Kanselier Angela Merkel zei daarover, tijdens een herdenking van degenen die opstonden tegen het nazisme: 'Europa zal zich pas bewijzen als waardengemeenschap als ook de laatste van deze mensen, deze heldhaftige getuigen, zich niet meer zelf kunnen melden als ons geweten. Dan zullen de generaties van na hen echt hun verantwoordelijkheid voor ons gezamenlijk lot moeten nemen.'...

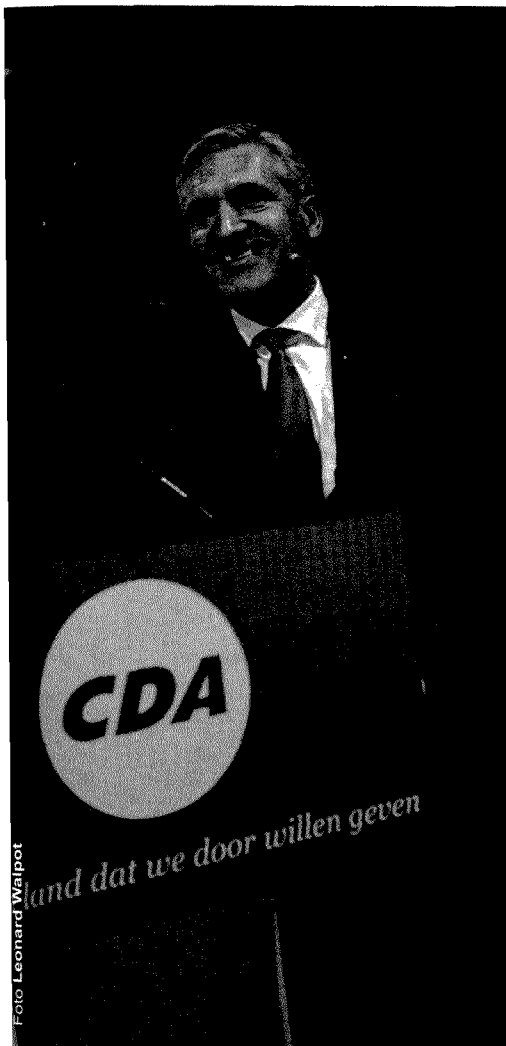
...En ik weiger tot de generatie te behoren die in Europa het licht uit doet. Die het enige instrument wegvaagt dat we hebben om te zorgen dat de vergadertafel en het compromis het blijven winnen van frontaal conflict...

...Natuurlijk, de EU is niet perfect en er is veel wat anders en beter moet. Maar het laatste wat ik jouw generatie toewens is een Europa waar landen elkaar weer naar het leven gaan staan, terwijl de grote bedreigingen en uitdagingen van buiten komen. Zij vragen om een Europa dat samen sterk staat. Niet als doel op zich. Maar in het belang van iedereen in Nederland en op ons mooie continent. Dat gun ik ons en dat gun ik jou.

De volledige brief is te lezen via www.cda.nl/verkiezingsprogramma.

Sybrand Buma

Toekomst voor de polder



Het overleg tussen de polder en het kabinet over een nieuw pensioenstelsel is vastgelopen. In de politiek zijn onderhandelingen altijd geven en nemen en zeker in de polder is een akkoord per definitie een compromis. Dat zeven jaar onderhan-

delen toch op niets uitliep is ronduit teleurstellend.

Het Nederlands pensioenstelsel wordt internationaal geroemd als solide en betrouwbaar. Dat komt mede omdat de politiek op afstand staat. De pensioenpotten – waarin we sparen voor uw en mijn pensioen – worden uitsluitend beheerd door werkgevers en werknemers. Daarom rust op de polder een grote verantwoordelijkheid om te zorgen dat het stelsel ook in de toekomst houdbaar is.

We mogen trots zijn op ons pensioenstelsel. Maar we weten ook dat het niet meer bij de tijd is. Want we worden veel ouder dan vroeger en het komt ook bijna niet meer voor dat iemand nog 40 jaar voor dezelfde baas werkt. Daar is het stelsel niet op berekend. De grootste vraag is hoe het pensioenstelsel in de toekomst betaalbaar blijft, als we nu al weten dat door de vergrijzing er steeds minder werkenden zullen zijn en steeds meer gepensioneerden. Over die vragen is zeven jaar onderhandeld en een oplossing leek nabij. Door de waarde van het pensioen directer te koppelen aan de ingelegde premie, kun je een deel van de onzekerheid wegnemen. Voor het CDA is het daarbij belangrijk dat de solidariteit behouden blijft door risico's eerlijk te delen.

De polder kan wel tegen een stootje. Al vaker stonden werkgevers en werknemers lijnrecht tegenover el-

kaar. Maar aan het eind van de dag wisten zij elkaar altijd weer te vinden. Dit is ook onze CDA-lijn: goed overleg tussen werknemers en werkgevers zorgt voor stabiele arbeidsverhoudingen en verantwoorde keuzes voor de lange termijn. Daarom moeten we de polder niet te snel afschrijven, zoals enkele andere partijen wel doen. Als politiek kunnen we wel kijken waar we de polder een handje kunnen helpen.

Daarom heb ik in het debat over het vastgelopen pensioenakkoord met steun van de coalitiefracties en de SGP, GroenLinks en de PvdA het voorstel gedaan om de automatische koppeling van de pensioenleeftijd en de levensverwachting opnieuw tegen het licht te houden. Nu moet voor elk jaar dat mensen gemiddeld langer leven een jaar langer worden gewerkt. Die koppeling was een belangrijk onderwerp in het vastgelopen overleg, omdat iedereen weet dat deze koppeling op termijn niet meer houdbaar is.

De brede steun voor het voorstel in de Tweede Kamer is dan ook een belangrijk signaal aan de onderhandelaren in de polder. De coalitie en een deel van de oppositie laten hiermee zien dat zij bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en stappen te zetten om te komen tot een nieuw en houdbaar pensioenstelsel. Voor de toekomst van ons allemaal.

1 jaar in het Kabinet

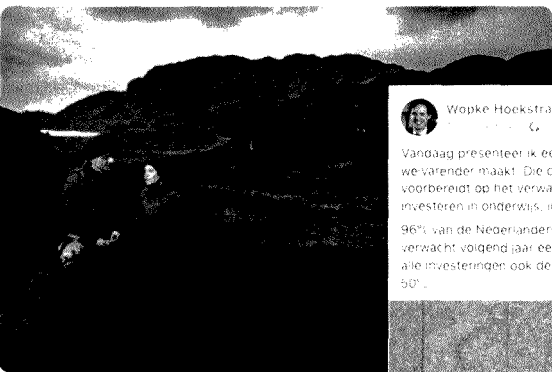
Onze ministers en staatssecretarissen bouwen nu ruim één jaar aan een land dat we willen doorgeven. Wilt u een uniek kijkje achter de schermen krijgen en helemaal op de hoogte blijven? Volg onze bewindspersonen dan via social media.

Door Thijn van Veghel en Niels van Arkel



Ank Bijleveld [@MinBijleveld](#)

Een bijzonder werkbezoek. Niet alleen veel gezien, maar ook veel stof tot nadenken. Belangrijkste is dat we samen de schouders eronder zetten. [#Werkbezoek](#), bedankt!



25 29 233



Wopke Hoekstra [@MinHoekstra](#)

Vandaag presenteer ik een begroting die Nederland sterker, veiliger en we vaster maakt. Die ons voorbereidt op de toekomst. Die ons voorbereidt op het verwachte - en op het onverwachte. Door te investeren in onderwijs, infrastructuur, veiligheid en defensie. 96% van de Nederlanders gaat er in 2019 op vooruit. Het kabinet verwacht volgend jaar een overschot van 1,0%. Zo kan het kabinet naast alle investeringen ook de schuld aflossen, die daarmee zakt tot onder de 50%.



monakeijzer



[martijnvanhelvert](#) en 61 anderen vinden dit leuk

monakeijzer Zojuist samenwerkingsovereenkomst getekend met gouverneur Rick Snyder (namens de staat [#michigan](#)) voor de [#auto](#)-industrie. Gelijk daarna werd het eerst contract getekend met het bedrijf Tass International uit Brabant. <#>



ferd.grapperhaus



78 vind-ik-leuks

ferd.grapperhaus Werkbezoek Putten. De wijkagent Johan ([@wijkagenten_johan_manuel](#)) en de Bijzondere Opsporingsambtenaar Adriaan hebben schrijvende verhalen over gedwongen prostitutie en andere soorten uitbuiting op sommige Veluwe vakantieparken.

Volg de bewindspersonen



min. Hugo de Jonge:
[hugodejonge](#)

min. Wopke Hoekstra:
[wopke_hoekstra](#)

min. Ferd Grapperhaus:
[ferd.grapperhaus](#)

stas. Mona Keijzer:
[monakeijzer](#)

stas. Raymond Knops:
[raymondknops](#)



min. Hugo de Jonge:
[twitter.com/hugodejonge](#)

min. Anke Bijleveld
[twitter.com/minbijleveld](#)

min. Wopke Hoekstra:
[twiiter.com/WBHoekstra](#)

min. Ferd Grapperhaus:
[twitter.com/ferdgrapperhaus](#)

stas. Mona Keijzer:
[twitter.com/monakeijzer](#)

stas. Raymond Knops:
[twitter.com/raymondknops](#)



Mona Keijzer [@StasKeijzer](#)

M'n lieve dag besteed aan de #breca. Gastvrijheid en bronie en taal spreke. Lijpigen enge mensen. Trems in de gater houden ICBS rapport digitalisering en #s middelen. 350 ter het predikaat Koninkrijk. Voor de 100+ arige verwaard van de Regan. Ibe. Angengeng. Sate. Getaingangelmontgoep. en #breca. <#>



wopke_hoekstra
Bruinisse



cdavandaag en 183 anderen vinden dit leuk
wopke_hoekstra Zo de gastles in Bruinisse zit er op, nu op weg naar een werkbezoek bij de uienboer!
#gastles #Bruinisse #werkbezoek #school #wijzeringeldzaken #leukomtedoen #Zeeland

Hugo de Jonge

Onze ouderen hebben recht op een goede zorg, tijd en aandacht. We zijn pas klaar als dat merkbaar en voelbaar wordt in ieder verpleeghuis. Met het programma 'Thuis in het verpleeghuis', dat we vandaag bij verzorgings- en verpleeghuiszaken in de provincie in S-Gravenzande hebben gepresenteerd, werken we hier aan. Het lees je er meer over op [https://www.vvd.nl/12345678](#)



ferd grapperhaus



cdavandaag en 126 anderen vinden dit leuk
ferd grapperhaus Gisteren werkbezoek Arrment Over voorkomen van radicalisering. En over drugsproblematiek. Na afloop ontspanning. Helaas, wedstrijd bij 0-0 gestaakt nu hands en rode kaart van burgemeester (ahmedmarcouh)!

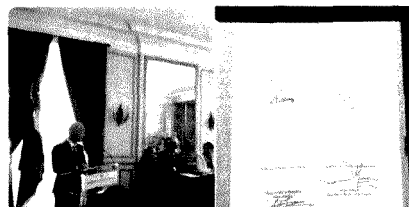
Ank Bijleveld

Vandaag samen met de drijvende krachten achter het dichten van het AOW-gat ontvangen. Fijn dat er nu een definitieve oplossing is. Dank voor uw inspanningen.



Raymond Knops

Een goede samenwerking met Frankrijk is essentieel voor het herstel van Sint Maarten en Saint Martin. Vandaag bijeen om dit met een joint declaration te bekrachtigen



Hugo de Jonge

Bij locatie Schefferstaete (Dordrecht) van Philadelphia Zorg stimuleren ze mensen met een beperking om het beste uit zichzelf te halen. Veel mensen die een paar jaar geleden nog thuis zaten werken hier nu in de lunchroom, leskeuken of bij de was- en strijkservice. Of heel modern: ontwerpen maken op de 3D-printer. Wat een enthousiasme en creativiteit! En via digicontract kunnen ze 24/7 inbellen met een begeleider. Mooi om te zien. Bedankt voor de rondleiding Dennis!



Raymond Knops

Lancering van de Agenda Digitale Overheid in Samen gaan we het contact van de overheid met burgers en ondernemers slimmer, toegankelijker en persoonlijker maken!



De uitgangspunten van

Dennis Heijnen

Door Frans de Noreë jr. | Fotografie Dirk Hol

Dennis Heijnen (30) studeerde economie en politicologie aan de Vrije Universiteit en werkt als beleidsadviseur financieel-economische zaken bij het Verbond van Verzekeraars. Hij is voorzitter van de CDA-fractie in de Provinciale Staten Noord-Holland en lijsttrekker bij de komende Statenverkiezingen. Dit is zijn visie op onze uitgangspunten.

Publieke gerechtigheid

Nederland is een rechtsstaat waar we trots op mogen zijn. Publieke gerechtigheid betekent voor mij dat overheid en samenleving rechtvaardig zijn. Dat je krijgt waar je recht op hebt en dat je gestraft wordt als je de fout in gaat. Krijgen waar je recht op hebt betekent bijvoorbeeld dat je beloond wordt als je werk verricht en dat je bezittingen niet zomaar kunnen worden afgepakt. Ons rechtssysteem ziet daar ook op toe, een rechtssysteem dat zijn oorsprong kent in eeuwenoude normen en waarden. Dat

rechtssysteem garandeert ook dat een straf alleen gebaseerd wordt op daden, niet op wat je vindt, gelooft of bent. Daarbij moet een straf altijd gepaard gaan met vergeving. Iedereen verdient een tweede kans. Helaas zijn deze twee basisprincipes tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend. Als je voor je mening uitkomt word je voor rotte vis uitgemaakt. Fouten blijven voor altijd bewaard op internet en een ongelukkige tweet kan je carrière verpesten. Ook CDA-ers vragen dan om zware straffen, maar vergeten nog weleens te vergeven.

Rentmeesterschap

Rentmeesterschap is een oud woord, maar misschien wel de meest aansprekende van de vier uitgangspunten. Ik heb de sterke overtuiging dat de mens een opdracht heeft goed te zorgen voor de Schepping. Voor de omgeving, alles wat op de aarde leeft en voor de mensen om ons heen. Dit is niet altijd makkelijk, een goed voorbeeld daarvan is de discussie over energietransitie.

De provincies hebben de afgelopen jaren een grote opgave gehad van het Rijk om windmolens op land te plaatsen. Daartegen was veel verzet en ik snap dat goed. We weten dat duurzame energie nodig is, maar het tast tegelijkertijd ons mooie 'open landschap' aan. Dat is immers ook de Schepping waar we zo van kunnen genieten. Ik geloof dat het CDA bij uitstek de partij is die klimaatmaatregelen waar kan maken. Juist vanuit onze diepe overtuiging om voor de aarde te zorgen. Concreet betekent dat wind- en zonneparken ontwikkelen daar waar draagvlak voor is en volop investeren in duurzame innovatie zoals waterstof, duurzaam gas, warmtenetten en CO2-leidingen. Discussies over kernenergie moeten we niet uit de weg gaan. Wij vertellen geen klimaatsprookjes, wij komen met ambitieuze, realistische en betaalbare oplossingen!

Gespreide verantwoordelijkheid

Verantwoordelijkheden en beslissingsbevoegdheden moeten daar worden neergelegd waar ze het best tot hun recht komen. Dat geldt in de maatschappij, maar ook in de politiek. We bepalen dit onder andere op basis van kennis, ervaring en democratische legitimiteit. Dit uitgangspunt staat onder druk. Tegenwoordig heeft iedereen, zeker in de politiek, over alles een mening. Vaak zonder dat men zich in de materie heeft verdiept of belangen heeft afgewogen. Hoe mooi kan het zijn om vertrouwen te hebben in mensen die ergens meer kennis van hebben of er beter over hebben nagedacht. Ik merk in de provinciale

politiek vaak dat Statenleden discussies van gemeenteraden willen overdoen. Natuurlijk houdt de provincie toezicht op de gemeenten en moet de provincie soms de doelen van een regio dienen in plaats van die van een individuele gemeente. In veel gevallen kan zij echter vertrouwen op het oordeel van de gemeenteraad, deze kent de lokale situatie immers het beste. Overigens geldt dit ook andersom, gemeenten moeten de provincie vertrouwen als deze meer kennis of een beter overzicht heeft. Als de provincie zich aan de rol houdt van partijen bij elkaar brengen, het gesprek faciliteren en overzicht houden kan ze een enorme meerwaarde zijn voor het Nederlands bestuur.

'Solidariteit gaat dus over onderlinge verbondenheid en respect tussen mensen, ver weg of dichtbij'

Solidariteit

Geen mens kan het alleen in de wereld, ieder heeft een ander nodig in goede en slechte tijden. Solidariteit gaat dus over onderlinge verbondenheid en respect tussen mensen, ver weg of dichtbij. Dat maakt solidariteit tegelijkertijd een complex begrip. Iedereen zal van zichzelf zeggen dat hij of zij solidair is, de vraag is echter met wie. Eén van de meest recente voorbeelden is de grote stroom oorlogsvluchtelingen naar Nederland. Wie van ons kan het ouders of jongeren kwalijk nemen een beter leven te zoeken in een ander land, voor hun kinderen of voor zichzelf? Met dat gevoel zijn velen solidair. Tegelijkertijd weten we dat Nederland geen woonplaats kan zijn voor iedereen in de wereld. Als mensen die al lang in Nederland wonen geen sociale woning kunnen bemachtigen omdat mensen die hier net aankomen voorrang krijgen, voelen we ons ook met dat gevoel solidair. Dat brengt veel spanning met zich mee. Het ene gevoel van solidariteit is niet beter dan het andere. Beide gevoelens sluiten elkaar volgens mij ook niet uit, maar het betekent wel dat we respect moeten hebben voor mensen met andere meningen. In een oprecht gevoel van onderlinge verbondenheid zoeken naar oplossingen voor iedereen. Dat is dé grote opgave voor een brede volkspartij als het CDA. •



Beleef de verhalen achter onze programma's

KRO-NCRV gelooft in een liefdevolle samenleving waarin plek is voor iedereen. Een samenleving die draait om iets minder 'mij', en iets meer 'wij'. Dit doen wij dagelijks in onze programma's en nu ook in ons ledenmagazine Vertel.

- Hoe gaat het achter de schermen bij Anita wordt opgenomen?
- Yvon vertelt over Boer zoekt Vrouw
- Welke nieuwe programma's komen er?
- Inspiratie en recepten van BinnensteBuiten
- Interviews met presentatoren
- En nog veel meer.

Gratis
proefnummer
Vertel!

Vraag
nu aan!



Vraag aan via vertelmagazine.nl/gratis

Ruth Peetoom

Werk maken van je inspiratie

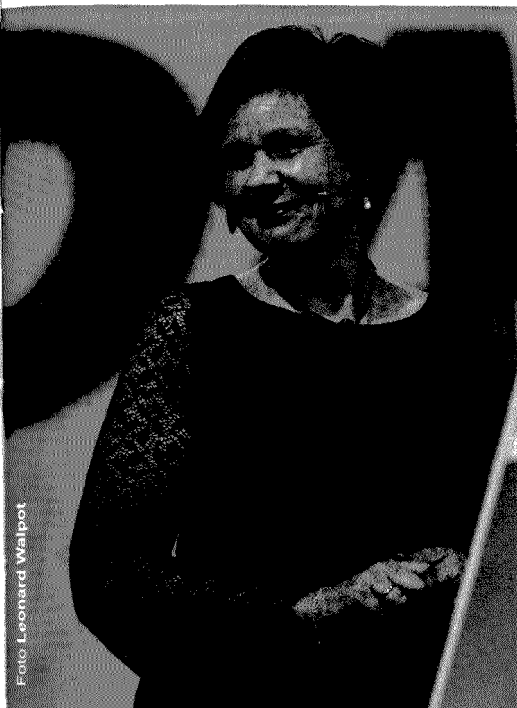


Foto: Leonard Walpot

Wat bezielt je? Waarom doe je de dingen die je doet? Dat heeft natuurlijk te maken met wat je belangrijk vindt en nodig. Het heeft te maken met verantwoordelijkheid en met behoeften. En, heel belangrijk, ook met idealen. Wie z'n diepere lagen niet aanboort, voelt zich onbestemd en onvoldaan. Zingeving is noodzaak en luxe tegelijk. Iemand die alleen maar bezig is met zorgen - of dat nu door schulden of andere geldzorgen komt, problemen op het werk, ziekte of ellende in het gezin - heeft wel iets anders aan zijn hoofd dan werk maken van z'n inspiratie. Leven is, voor je het weet, overleven geworden.

Toch is dat wat politiek is: werk maken van je inspiratie. Het CDA is ooit begonnen - als KVP, als ARP, als CHU - met mensen die elkaar vonden in hun gedeelde idealen. Die waren indertijd niet alleen christelijk van aard, maar ook voorzien van een kerkelijk etiket. Dat werd anders met de oprichting van het CDA, toen de idealen verwoord werden als uitgangspunten: gerechtigheid, solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid en rentmeesterschap. Iedereen die zich daaraan verbindt, vanuit welke levensbeschouwing ook, is voluit CDA'er.

Toen na de klap van de verkiezingen van 2010 het CDA zich herpakte, keek een kleine commissie onder leiding van Jacobine Geel opnieuw naar de uitgangspunten. Waren die nog herkenbaar en actueel? Ja, was de conclusie. Er waren wel nieuwe woorden nodig, en nieuwe beelden. Maar de idealen zelf waren vol gelaagdheid en zeggingskracht - als er tenminste actieve intenties aan verbonden worden. Toekomstgericht, dat moest het CDA zijn - een partij die vol vuur en op een onderscheidende manier de betrokkenheid op het goede leven agendeert. En die een sociaal hart heeft. Toen de commissie vroeg naar wat CDA'ers zien als de ziel van hun partij, was dat, met afstand, compassie - nabijheid, verbondenheid, betrokkenheid, barmhartigheid. Zonder dat wordt het CDA onherkenbaar.

Bijna 8 jaar ben ik voorzitter van het CDA geweest. En juist dát heb ik zoveel gezien en heeft me geïnspireerd: de compassie van mensen. Van schooldirecteur Bert Vastenborg van praktijkschool PRO uit Emmen die onvoorwaardelijk ging voor zijn leerlingen, en hen zelf van huis haalde, als ze uit een gezin kwamen waar werk al heel lang geen onderdeel meer was van het leven. Van burgemeester Jos Wienen die stáát voor zijn burgers, ál zijn burgers, ook zij die gevlucht zijn van elders, en die voor niets wijkt, ook niet voor bedreigingen. Van Aukje Kuypers, directeur van Kuijpers, het technisch dienstverleningsbedrijf dat onder het motto Echte Mensen Echte Oplossingen werkt aan duurzaamheid, een circulaire economie, en het beste uit mensen halen. Bert, Jos en Aukje - ze staan voor talloze anderen.

Werk maken van je inspiratie. Het is een groot voorrecht dat ik dat de afgelopen jaren met zoveel CDA'ers heb mogen doen. En blijf doen. Voorzitter zijn is maar één van de manieren om actief te zijn in het CDA. Dank voor alle mooie dingen in de afgelopen jaren, bezieling, vertrouwen, moed en plezier. Ik wens de nieuwe voorzitter toe dat hij of zij dat ook ervaart. En dat we ook de buitenwereld dat CDA laten zien - toekomstgericht, sociaal, vol vuur, betrokken. Het ga ons goed!

Vrouw en Politiek

Vrouwen een stem geven



Het afgelopen jaar was Willemien Koning VN-vrouwenvertegenwoordiger. Een jaar lang bracht zij in deze functie het thema 'Gendergelijkheid en het versterken van vrouwen en meisjes op het platteland' onder de aandacht. Met Koning blikken wij terug. Het was een 'once in your lifetime experience', zegt Koning enthousiast.

Tekst Ymkje van 't Riet

Koning is mede-eigenaar van een melkveehouderij en lid van Provinciale Staten van Noord-Holland. Daarnaast is zij bestuurslid bij Vrouw & Bedrijf LTO-Nederland en bij Copa Women's Committee in Brussel. Al jarenlang is zij actief met het behartigen van de belangen van vrouwen op het platteland en het versterken van hun positie. 'Bij de start als VN-vrouwenvertegenwoordiger had ik het doel om dit jaar 100.000 mensen te bereiken. Mijn doel was daarbij driedelig: informeren over de werkzaamheden van de VN, over

het onderwerp en input ophalen rond het thema om te gebruiken voor mijn speech.'

Haar doel is bereikt. 'Afgelopen jaar heb ik zoveel meegemaakt, zoveel evenementen bezocht, interviews gegeven, presentaties gehouden, duizenden vrouwen gesproken en met veel deskundigen overleg gevoerd. De meeste presentaties waren in Nederland, maar ik ben ook in diverse Europese landen geweest en in Afrika om met vrouwen te spreken over knelpunten die zij ervaren in hun leven en de mogelijkheden om hun positie te versterken.'

Het hoogtepunt was haar speech bij de VN in New York. Op 5 oktober mocht zij gedurende vijf minuten de General Assembly toespreken. 'Het schrijven van de speech was een grote uitdaging, alle informatie samenvatten én de vrouwen die ik gesproken heb een stem geven. Ik heb een aantal boerinnen geciteerd en vijf thema's benadrukt. Daarnaast heb ik de 193 Lidstaten van de VN opgeroepen om zowel de VN-resolutie over de positie van vrouwen op het platteland uit te voeren, als de afspraken van de CSW over gendergelijkheid en het empoweren van vrouwen door middel van onderwijs, betere positie in besluitvormende organen, deelname aan coöperaties en gendergelijkheid bij de toegang tot krediet, land, innovaties, loon en sociale voorzieningen.'

'Het was een fantastisch jaar. Geweldig dat ik dit heb mogen doen. Ik blijf mij sterk maken voor dit belangrijke thema dat een relatie heeft met voedselzekerheid voor de hele wereld. In de toekomst zal ik dankbaar gebruik maken van mijn sterk uitgebreide netwerk', zegt Koning. Eerst gaat zij zich nu richten op

de Statenverkiezingen. 'Ik sta op nummer 4 en wil graag door als Statenlid. Ook daar zal ik mij blijven inzetten voor goed plattelandsbeleid en toekomstbestendige regels voor iedereen in de agrarische sector. Aandachtspunt is ook behoud van wederzijds begrip tussen bewoners van de stad en het platteland. We moeten voorkomen dat er een kloof ontstaat.'

Vijf thema's uit de speech van Willemien Koning:

1. Gelijkaardige en volwaardige deelname van vrouwen aan besluitvorming op alle niveaus zowel binnen politiek als bedrijfsleven als sociale context.
2. Vrouwen op platteland versterken door deelname aan landbouworganisaties en -coöperaties.
3. Niet alleen wettelijk recht voor vrouwen om land te bezitten maar ook acceptatie binnen cultuur en bewustwording van belang van eigendomsrechten voor vrouwen.
4. Zorgdragen voor eerlijke, kostendekkende prijs voor agrarische producten voor zowel vrouwen als mannen. Ook nodig voor borgen van duurzaamheid.
5. Voorzieningen in landelijke gebied en moeten die in stedelijke gebieden evenaren.

Meer lezen?

www.nederlandsevrouwenraad.nl/onzevrouwinny



CDA Vrouwen bezoeken

Esther de Lange in het

Europees Parlement



Op weg naar Brussel stopte de bus in Breukelen en in Breda, een grote groep enthousiaste CDA-vrouwen stapte in. Tijdens de heenreis werd een gepassioneerde oproep tot gebruik van sociale media gedaan, zodat je beter je mening, problemen en oplossingen zichtbaar kan maken.

Tekst **Friso van den Bogaart**

'Je wilt mensen in beweging houden en laten zien dat je voor de kiezers opkomt', aldus Simone Borgstede. 'Facebook, Instagram en Twitter gebruiken is een must voor de moderne CDA-vrouw.'

Aangekomen in Brussel verzamelden we ons bij het Parlementarium. Een interactief educatief centrum dat de geschiedenis van de Europese Unie vertelt. Na de middag

genoten we bij The Grapevine van een heerlijke warme lunch en een drankje.

Vervolgens liepen we naar het Europees Parlement, waar na een korte inleiding een flitsende fotosessie plaatsvond samen met Europarlementariër Esther de Lange. We spraken met Esther over interessante thema's, zoals vrouwen, landbouw, corruptie, veiligheid en de brexit. Met applaus eindigde de vragensessie en vrolijk gingen we met een 'CDA Esther de Lange goodie bag' terug naar Nederland. In mei 2019 zijn er Europese verkiezingen. Esther de Lange is lijsttrekker voor het CDA. Wij ondersteunen haar van harte. Esthers speerpunten zijn: 1. in veiligheid leven, 2. een toekomst hebben voor jou en je kinderen, 3. rentmeesterschap: de aarde nalaten zodat onze kleinkinderen hier ook goed kunnen leven.

Meer informatie? Ga naar www.estherdelange.nl

Save the date!

In 2019 organiseert het CDAV een aantal activiteiten. Nadere informatie volgt via de mail, maar zet de data alvast in je agenda:

Zaterdagmiddag 12 januari: Nieuwjaarsbijeenkomst in Utrecht. Thema: Woman Talk; Europe after Brexit. Aan tafels wordt gesproken over de verhouding van Europa met het VK, internationale handel, historische banden en veiligheid. Sprekers zijn CDA-vrouwen die actief zijn in Europa.

17 April: gezamenlijke vergadering met de NPV (Netwerk Provinciale Vertegenwoordigers)

22 juni 2019: organiseren we onze ALV, met daaropvolgend een training waarin de economische zelfstandigheid van vrouwen het onderwerp zal zijn.

30 oktober: gezamenlijke vergadering met de NPV. In het kader van de partijvernieuwing worden 2 vrouwen uit andere Europese landen uitgenodigd die ons kunnen

inspireren en vertellen over de werkwijze die zij in hun land volgen als politieke vrouwenorganisatie.

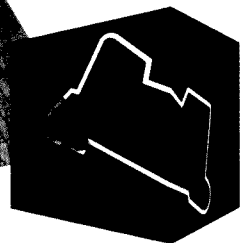
Wil je geen enkele activiteit van het CDAV missen? Abonneer je dan op de nieuwsbrief van het CDAV. Dat kan door een email te sturen aan cdav@cda.nl, of door ons te volgen op Twitter of Facebook.



Een WERELDS dagje uit

Een spannend
forteiland waar
alles om de
wereld draait.

www.geofort.nl



GeoFort
GRENSVERLEGGEND



Foto Leonard Waipoot

Verkiezingscongres

Ledenvoordeel:

Speciaal voor u gratis naar GeoFort

Wij verloten entreekaarten voor dit spannende forteiland

GeoFort is een interessant forteiland waar alles om de wereld draait. In de GeoExperiene gaat u binnen en buiten het experiment aan. Na een dagje GeoFort weet u onder andere hoe een zalm de weg vindt, waarom de noordpool verschuift en hoe een iPhone weet waar u bent. Het museum is ook een leuk uitje voor uw (klein) kinderen. In 2016 is GeoFort uitgeroepen tot het beste kindermuseum van de wereld.

Per lid maakt u kans op maximaal 4 gratis kaarten van GeoFort. Het enige dat u hoeft te doen is een bericht sturen dat u mee wilt doen aan de verloting voor 5 januari aanstaande via de mail naar Carina Hoff, carina.hoff@cda.nl of via een kaartje naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht.

Op zaterdag 9 februari 2019 vindt in de Kromhout-hal in Amsterdam het verkiezingscongres plaats.

Belangrijkste agendapunten zijn de discussie over en het vaststellen van het verkiezingsprogramma voor de Europese Verkiezingen, het vaststellen van de kandidatenlijsten voor het Europees Parlement en de Eerste Kamer, de toespraken van Spitzenkandidaat Manfred Weber (onder voorbehoud) en partijleider Sybrand Buma en bovenal de verkiezing van de nieuwe partijvoorzitter en het afscheid van Ruth Peetoom.

Vanaf eind december is de website www.cda.nl/partijcongres geopend voor meer informatie en aanmelden.

Kalender 2019

Zaterdag 9 februari: Verkiezingscongres, Kromhoutal Amsterdam

Woensdag 20 maart: Verkiezingen Provinciale Staten en Waterschappen

Donderdag 23 mei: Verkiezingen Europees Parlement

Maandag 27 mei: Verkiezingen Eerste Kamer

Zaterdag 9 november: Partijcongres, locatie nog niet bekend



Verkiezing partijvoorzitter

Per 9 februari 2019 treedt Ruth Peetoom, na twee volle termijnen, af als voorzitter van onze partij. Dat betekent dat er door de leden een nieuwe partijvoorzitter dient te worden gekozen. De procedure daarvoor is in volle gang.

Alle stemgerechtigde leden kunnen online of telefonisch hun stem uitbrengen op de kandidaat van hun voorkeur. De stemming is nu voorzien tussen 14 januari 2019 en 9 februari 2019. Bij meer dan twee kandidaten zal de verkiezing in meerdere rondes plaatsvinden. De uitslag zal tijdens het verkiezingscongres van 9 februari in de Kromhouthal in Amsterdam bekend gemaakt worden.

Leden hebben stemrecht als ze:

- uiterlijk 5 december 2018 aan hun financiële verplichtingen hadden voldaan
- op de dag van de openstelling van de stemming (14 januari 2019) minimaal 8 weken lid zijn (deadline 19/11/2018).

U kunt online stemmen via

www.cda.nl/verkiezingpartijvoorzitter of telefonisch.

Op het moment dat CDA.nl naar de drukker ging, was er nog niets bekend over het aantal kandidaten dat door het Partijbestuur van 15 december 2018 is voorgedragen en of er daadwerkelijk een verkiezing zal plaatsvinden.

Om te kunnen stemmen hebt u een unieke stemcode nodig. U ontvangt deze code, als u stemgerechtigd bent, begin januari 2019 via de mail als we over uw mailadres beschikken en per post, als bijlage bij dit nummer, als we van u geen mailadres hebben genoteerd.

Op het moment dat CDA.nl naar de drukker ging, was er nog niets bekend over het aantal kandidaten dat door het Partijbestuur van 15 december 2018 is voorgedragen en of er daadwerkelijk een verkiezing zal plaatsvinden.

Hou voor de laatste informatie de website www.cda.nl/verkiezingpartijvoorzitter in de gaten.

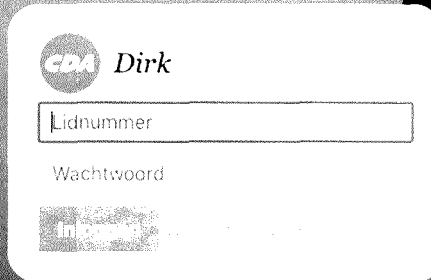
#Ontvangdeledennieuwsbrief

Abonneer u op de nieuwsbrief!

- Ontvang iedere vrijdag onze ledennieuwsbrief
- Vol met nieuws uit de politiek en vereniging
- Informatie op maat? Geef uw interesse aan in Dirk
- Wij houden u graag op de hoogte!

Aanmelden?

ledendesk@cda.nl o.v.v. aanmelden ledennieuwsbrief



CDA Dirk

Lidnummer

Wachtwoord

Inloggen

Geef uw interesses door via Dirk!

Bij het CDA gaan inhoud en maatwerk voorop. Via ons inlogportaal DIRK kunt u ons laten weten welke thema's u interessant vindt. Daarmee kunnen we onze communicatie nog interessanter voor u maken.

IN VIER STAPPEN LAAT U HET ONS AL WETEN!

Hoe kunt u dat doen?

Stap 1: ga naar dirk.cda.nl/interests

Stap 2: log in met uw lidnummer

Stap 3: klik in uw scherm op "mijn inhoudelijke interesse doorgeven"

Stap 4: klik op de hoofdthema's en vink aan wat u interessant vindt. Klaar!

En, als u toch in DIRK bent ingelogd wilt u dan gelijk uw gegevens even controleren?

Stap 1: Ga naar <https://dirk.cda.nl/>

Stap 1 ga naar <https://dirk.cda.nl/> (zet er geen www. voor)

Stap 2 klik op "wachtwoord vergeten"

Stap 3 vul uw lidnummer in en klik op "wachtwoord aanvragen". Uw lidnummer is het zevencijferige nummer dat op de wikkel van CDA.nl staat.

Stap 4 In uw mailbox heeft u een e-mail van CDA Dirk gekregen, waarna u een nieuw eigen wachtwoord kunt aanmaken.

Stap 5 ga opnieuw naar <https://dirk.cda.nl/> en log in met uw lidnummer en zojuist gecreëerde wachtwoord.

Mirjam Sterk



Dikke vlokken vallen uit de lucht. De straten worden langzaam wit. En het is nog maar half november. De mail van de onderwijsbaas van de county Montgomery, de provincie waar we wonen, hebben we om zeven uur 's ochtends al binnen. Alle scholen in ons gebied sluiten vandaag. De eerste 'snowday' dus. De kinderen juichen. In gedachten zie ik veel ouders met de handen in het haar zitten hoe ze deze onverwachte dag thuis moeten combineren met hun werk. Het voordeel van niet werken is dat ik gewoon thuis ben.

Iedereen om mij heen verzucht dat het weer totaal van slag is. Extreme hitte in oktober, sneeuw in november en regen, heel veel regen de rest van het jaar. De afgelopen 150 jaar heeft het nog nooit zoveel geregend in Washington DC als dit jaar. Er is zelfs twee keer zoveel regen gevallen als in Seattle en Londen, twee notoire regenachtige steden. Dat betekende veel muggen, veel afgelaste voetbalwedstrijden en veel wandelingen met de hond in de druile-rige regen.

Regelmatig keken we jaloers naar het weer in Nederland, waar de zomer geen einde kende. Maar beide zijn zijden van dezelfde medaille: het klimaat is aan het veranderen. En dit is maar het begin.

Je zou denken dat het klimaat daarmee ook echt een verkiezings-thema zou zijn geweest, hier in de VS waar de tussentijdse verkiezingen net achter de rug zijn. Niets daarvan. Thema's hier waren de migrantenkaravaan en de gezondheidszorg. Van de president hoeven we niets te verwachten. Fake news.

Klimaatverandering is in mijn omgeving niet een echt sexy thema. De huizen zijn slecht geïsoleerd. Afval wordt gescheiden opgehaald, maar gezien de hoeveelheid plastic waar alle producten in worden verpakt is dat slechts een schaamlap. Elektrisch rijden is hier, behalve voor de weinige Tesla-bezitters, niet echt een issue.

Ik ben niet positief gestemd over een gerichte aanpak om de stijgende temperaturen te bestrijden. Misschien dat er onder druk van de toenemende orkanen en bosbranden wat in beweging kan komen. Maar dat zal pas bij de volgende verkiezingen zijn. Daarom maken we maar een sneeuwpop en sussen ons knagende geweten met het feit dat we vandaag in ieder geval de auto niet hoeven te gebruiken.

Mirjam Sterk woont tijdelijk met haar gezin in Washington DC vanwege het werk van haar man. U kunt haar volgen via: dutchieindc.wordpress.com

COLOFON

December 2018
Jaargang 14 | nummer 3

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt vier keer per jaar verspreid in een oplage van ruim vijftienveertigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag ☎ 070 3424888 ✉ redactie@cda.nl 🌐 www.cda.nl

Hoofdredactie Martoes Metaal

Eindredactie Ymke van 't Riet

Redactie Niels van Arkel, Johanna Beetsman, Kees Bos, Douwe Gerlof Heeringa, Klaasjan de Jong, Herbert Klinkvis, Willem Kruithof, Caroline Lichtenberg, Frans J. de Nerte tot Babbench, Bert Sonneveld, Marjolijn van der Stoep en Thijn van Veghel

Vermggeving Mirella Rooz, Niels van Arkel en Hanneta van Os

Fotografie Mark Brouwer, Dirk Hol, Gerlof Taatgen, Sarah Trummer en Leonard Walpot

Drukkerij Veilendrukkerij BDU, Marconistraat 29, 3771 AM Bameveld

Voor informatie over uw lidmaatschap van het CDA kunt u contact opnemen met de CDA ledendesk: Postbus 30453, 2500 GL Den Haag of per e-mail: ✉ leden@cda.nl

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in CDA.nl zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij. CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.a.-folie.

Doe mee
en win een
boekenbon van
€ 17,50!

Winterpuzzel

P	E	O	S	N	E	T	W	R	E	K	A	S	M
E	R	N	N	W	I	N	T	E	R	P	R	E	T
S	N	E	E	U	W	B	A	L	V	E	W	H	O
P	E	W	E	T	I	N	M	A	M	O	A	I	K
P	S	L	U	E	N	U	I	R	B	N	R	D	T
O	T	A	W	E	T	A	A	E	D	S	U	S	O
P	A	A	S	S	E	W	W	S	W	O	J	L	T
W	A	J	C	R	R	N	C	J	K	H	G	I	S
U	H	S	H	O	T	H	S	I	K	I	U	R	K
E	C	H	O	C	O	L	A	D	E	M	E	L	K
E	S	N	E	E	U	W	V	L	O	K	R	E	G
N	W	I	N	T	E	R	S	L	A	A	P	E	N
S	N	E	E	U	W	S	C	H	U	I	V	E	R
C	N	E	N	E	F	U	A	L	G	N	A	L	S

CHOCOLADEMELK
ERWTENSOEP
GLUHWEIN
HANDSCHOENEN
IGLO
IJS
IJSBAAN
KOUD
KRUIK
LANGLAUFEN
MUTS
OORWARMERS
SCHAATSEN
SJAAL
SKIEEN
SNEEUW
SNEEUWBAL
SNEEUWPOP
SNEEUWSCHOENEN
SNEEUWSCHUIVER
SNEEUWVLOK
VORST
WANTEN
WINTER
WINTERPRET
WINTERSLAAP
WIT

**Streep alle woorden
weg. Van de letters
die overblijven kunt
u een korte zin maken.**

Stuur uw oplossing
voor 15 januari naar:
redactie@cda.nl

Of: **CDA Redactie**
Postbus 30453
2500 GL Den Haag

Onder de juiste inzenders
verloten wij vijf boeken-
bonnen van €17,50.

De oplossing van de
puzzel in het vorige
nummer was
'temperatuur'.

De winnaars van de
vorige puzzel zijn:

G. Slag uit Denekamp,
H.A. Polt-Laviere uit Kor-
tenhoef, S. Schrijen uit
Bocholtz, A. Luijendijk uit
Barendrecht en M. van
Ginneken-Hopmans uit
Terwispeel.



Samen de Top 2000 invullen, lekker op zaterdagavond voor de buis 'Ik hou van Holland' kijken of het jaarlijkse etentje met oma in het pannenkoekenhuis. In ons drukke bestaan moeten we tijd blijven besteden aan elkaar, aan de familie en het gezin. Maar vooral aan die belangrijke #familietraditie die de familie verbindt. Wij vroegen Michel Rogier uit Den Haag naar zijn favoriete #familietraditie.

Wat is jouw favoriete familietraditie?

Ons 8-gangen Kerstdiner met zo veel mogelijk familieleden en vrienden. Op eerste kerstdag huren we tafels en stoelen en trekken we al ons servies uit de kast en er verzamelt zich bij ons thuis een bonte mengeling van naaste familie en vrienden, die we in sommige gevallen maar eens per jaar zien, op Kerstmis! Ooit ontstaan vanuit de gedachte dat we met de hele familie bij elkaar willen zijn met Kerst (dus niet eerste kerstdag naar de ouders van mijn vrouw en tweede kerstdag naar de mijne..), maar ook omdat niemand met kerst alleen mag zijn. We hebben dus ook altijd een plekje vrij voor de spreekwoordelijke zwerver. Eén regel is er wel: als je voor de eerste keer aanschuift, moet je spreken. Dit heeft al een groot aantal mooie, grappige en ontroerende momenten opgeleverd. Er zijn mensen bij die van huis uit helemaal geen kersttraditie kennen of het zelfs commerciële of sentimentele onzin vonden, maar die nu jaarlijks enorm genieten van wat wij oprecht het mooiste feest van het jaar vinden. En daarbij is het eten niet onbelangrijk. Mijn vrouw maakt ieder jaar een heerlijk 8-gangen diner, dat we al vanaf september of oktober 'moeten' oefenen, om alle

smaken perfect te krijgen. Verplichte elementen in het diner zijn een spoom, de goedgevulde kaasplank en we eindigen altijd met een lekker glaasje Mozart, waarvan onze vriend Michael de voorraad met zorg bewaakt.

Waarom is die familietraditie zo belangrijk voor jou?

Familie en vrienden zijn voor ons erg belangrijk. We hebben een druk leven, maar proberen daarnaast toch veel tijd te maken voor de mensen die we lief hebben. Met Kerstmis is in ieder geval een moment dat we de verbondenheid, vriendschap en liefde willen vieren. Het is inmiddels al zeker het 20e jaar dat we ons kerstdiner organiseren. Een aantal jaar geleden werd de groep belangstellenden zó groot dat het gezelschap niet meer in ons kleine kamertje paste. Toen hebben we nog één keer enorm uitgepakt met 26 man in de Galerie Project 2.0 vanuit het idee dat het de laatste keer zou zijn. Maar het jaar daarop misten we ons eigen kerstdiner zo erg, dat het daarna toch weer een doorstart kreeg, weliswaar in beperktere kring van maximaal 15 personen, het kan niet anders.

Denk je dat de volgende generatie doorgaat met deze familietraditie?

We hopen het diner zelf nog vele jaren te mogen organiseren. Mocht dat niet meer lukken, dan zal onze dochter het stokje daarna zeker kunnen overpakken, want zij heeft het 'kerstvirus' vanaf de geboorte meegekregen. En wat culinaire aanleg betreft, zit dat ook wel goed. Daarmee zou onze kersttraditie in ieder geval nog één generatie bewaard moeten kunnen blijven.

Via www.cda.nl/familietraditie delen verschillende CDA'ers hun favoriete familietraditie. Wilt u ook uw favoriete familietraditie delen? Dat kan via socialmedia@cda.nl